nedeljski
Primorski dnevnik

Leto XIV - št. 89 (3934) TRST, nedelja 13. aprila 1958 Cena 30 lir

POMANJKANJE ENERGIJE

Rešitev vprašanja pomanjkanja energije v Evropi je samo v vsestranskem mednarodnem sodelovanju in v smotrnejšem izkoriščanju energetskih virov tudi izven Evrope

Strokovnjaki za energijo iz 26 evropskih držav so razpravljali teden dni v okviru evropske gospodarske komisije o korakih, ki bi jih bilo treba napraviti za rešitev čedalje večjega primanjkljaja energetskih virov.

Ali obstaja energetski problem Evrope? In če obstaja, kaj to pomeni? Dejstva kažejo, da so energetski viri na naši celini zelo omejeni in da bodo v celoti vzeto kmalu izčrpani, čeprav položaj ni v vseh državah enak. Poleg tega so se energetski problemi reševali pretežno v mejah umetno zarisanih ekonomskih pasov, ki se pokrivajo z vojaško-političnimi bloki. Vse to je prispevalo k nastanku današnje «energetske slike» Evrope.

Tehniki, ekonomisti in politiki izražajo različna mnenja o tem, kako težaven je problem oskrbovanja Evrope z energijo in kako bi ga bilo treba rešiti.

Nekateri tehnični strokovnjaki predvsem dokazujejo, da je nemogoče natančno izračunati potrebe po energiji z enotnega vidika in da zato tudi ni mogoče določiti, kakšen bo primanjkljaj v prihodnosti. Računa se, da vsebuje kilogram črnega premoga 7000 kalorij. S to količino lahko v električni centrali proizvedejo dve kilovatni uri električne energije. Moderne naprave lahko proizvedejo večjo količino električne kakor zastarele. Drug primer: rjavi premog v Kolubari vsebuje nekaj več kot 3500 kalorij. Če se uporablja samo za kurjavo in za proizvodnjo koksa, ne bo tako popolno izkoriščen, kakor če se uporabijo odpadki premoga za proizvodnjo električne energije. Premog, les, nafta in vodna energija dajejo pri različni uporabi različne količine energije, kakršen je pač mehanizem za njeno izkoriščanje. Če upoštevamo napredek tehnike, ne moremo reči, da je današnja produktivna sila enote energije taka, kot je bila pred desetimi leti ali s kakršno bomo razpolagali čez deset let.

Tudi nekateri ekonomisti so mnenja, da je enotno ekonomsko obravnavanje energetike nemogoče. Ti ekonomisti dokazujejo, da se lahko isto blago proizvede z večjo količino mehanične energije in z manj človeškega dela ali obratno, z večjo količino človeškega dela in z manj mehanične energije, pač glede na to, kateri izmed teh dveh načinov je cenejši. Drugi pa dokazujejo, da se posamezna država pri določanju svojega energetskega razvoja ne more usmeriti samo na cenejše vire, temveč mora za zadovoljitev svojih specifičnih potreb razvijati tudi dražje energetske vire. In kakor nekateri tehniki dokazujejo, da «kalorija» ne more biti edino merilo za oceno izkoriščanja ali rezerve energije, tako tudi nekateri ekonomisti mislijo, da «dolar», oziroma lastna cena ne more biti edino merilo za smotrnost proizvodnje.

Končno pa tudi strokovnjaki političnih ved zastopajo stališče, da je problem energetike v tesni zvezi s problemi na mnogih drugih področjih političnega in gospodarskega razvoja. Razvijanje rudarstva n. pr. odpira probleme delovne sile oziroma mehanizacije; razvijanje domačih virov energije in zmanjševanje uvoza lahko zagotovi večjo stopnjo narodne neodvisnosti; izvoz ene vrste energije ob sočasnem uvozu druge vrste lahko velikokrat privede do večje ekonomske učinkovitosti itd. itd.

Tako se tudi strokovnjaki političnih ved pridružujejo skepticizmu tehnikov in ekonomistov, ki dvomijo, da bi bilo mogoče energetske probleme postavljati in reševati v vseh državah enako.

Značilno pa je, da dvomi izginjajo, brž ko začno enotno reševati problem vsi skupaj — tehniki, ekonomisti in politiki. Težave, ki ovirajo enotno obravnavanje problemov energetike, se zde majhne v primerjavi z očitnimi prednostmi te metode.

Enotno obravnavanje tega problema kaže, da uvaža Evropa velikanske količine petroleja, ker večina njenih prometnih sredstev uporablja nafto, čeprav bi bilo mogoče reševati ta problem s povečano elektrifikacijo ob izkoriščanju evropskih virov; da zahodnoevropske termoelektrične centrale uporabljajo v glavnem uvoženi premog, čeprav ima Evropa tudi še danes bogata nahajališča lignita; da politična razdvojenost oziroma blokovske pregraje tudi še sedaj ovirajo intenzivnejše povezovanje električnega omrežja, ki bi preprečevalo posledice dnevnih in sezonskih oscilacij in omogočalo racionalnejše izkoriščanje energije. Enotno in kompleksno obravnavanje energetike kaže, da so dane v Evropi velike možnosti za rešitev znatnega dela težav, ki jih povzroča pomanjkanje energije.

Enotno obravnavanje evropske energetike kaže, da je rešitev samo v vsestranskem mednarodnem sodelovanju. Če bi iskali rešitev samo v okvirih OEEC (Organizacija za evropsko ekonomsko sodelovanje — Zahodna Evropa) ali v okviru drugih podobnih organizacij na našem kontinentu, bi sicer tudi lahko našli kak izhod, vendar bi bila cena za to vsekakor večja kakor v primeru širšega in vsestranskega evropskega sodelovanja. Prav tako očitna je tudi potreba po povezovanju Evrope z izvenevropskimi viri za oskrbovanje z energijo v raznih delih zemeljske krogle. Zahodna Evropa bi se lahko seveda tudi še dalje opirala na uvoz premoga iz ZDA, ker je cena ameriškega premoga s prevoznimi stroški vred še vedno nižja od proizvodne cene v sami Evropi. Vsiljuje pa se vprašanje, ali je takšno enostransko povezovanje smotrno tudi v ekonomsko-političnem pogledu.

Za zadovoljitev evropskih potreb po energiji je treba predvsem intenzivneje in racionalneje izkoriščati vire na naši celini, prav tako pa tudi vse izvenevropske vire.

JANEZ STANOVNIK

Na sliki vidimo znamenitega ameriškega učenjaka dr. Linusa Paulinga, profesorja kemije na tehnološkem zavodu v Kaliforniji (v sredini), z dvema odvetnikoma. Pauling je skupaj z znamenitim angleškim filozofom Bertrandom Russellom, Normanom Thomasom, ameriškim socialističnim voditeljem, Brockom Crisholmom, bivšim ravnateljem v OZN pri svetovni znanstveni organizaciji, s tremi japonskimi ribiči, z dvema članoma britanskega klera in drugimi osebami vložil tožbo proti ameriškim visokim funkcionarjem. V tožbi se poudarja, da so ti funkcionarji «odgovorni za jedrske poskuse, ki povzročajo radioaktivne ostanke, ki so za človeštvo škodljivi». Tožitelji in njihovi advokati upajo, da bodo s to tožbo dosegli prenehanje poskusov na podlagi razsodbe sodišča. Tožbo bodo vložili tudi proti predstavnikom britanske vlade. Tožba obtožuje predvsem ameriškega obrambnega državnega tajnika Mc Elroya in admirala Lewisa Straussa. Podobno tožbo so poslali tudi v Moskvo državnemu pravdniku Rudenku. Toda medtem je sovjetska vlada že sporočila, da je z atomskimi poskusi prenehala in pozvala ameriško in angleško vlado, naj jo posnemata

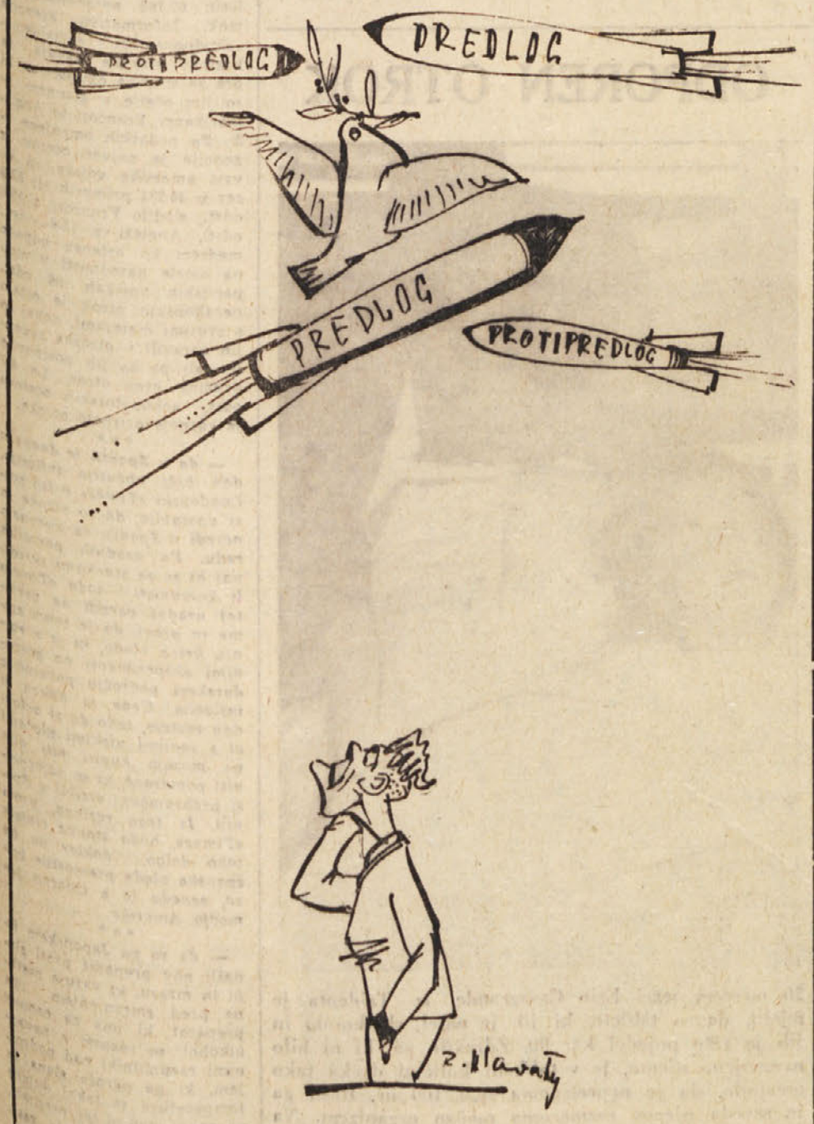

Človek: «Gorje, če jo zadenejo!»

Nujna diplomatska posvetovanja na Zahodu v zvezi z zadnjimi predlogi sovjetske vlade

London in Pariz čakata, kaj bo rekel Dulles, čeprav sta naklonjena takojšnjemu začetku razgovorov - Zunanji ministri Poljske, ČSR in Vzhodne Nemčije poudarjajo pripravljenost nadaljevati pogajanja o načrtu Rapackega

LONDON, 12. — Predstavnik Foreign Officea je sporočil, da so se začela «nujna diplomatska posvetovanja» z vladami Washingtona, Pariza in drugih držav članic NATO v zvezi s sovjetsko noto, ki predlaga, naj se prihodnji četrtek začnejo v Moskvi pripravljalni razgovori med veleposlaniki. Britanska vlada hoče vedeti mnenje ostalih držav, preden zavzame končno stališče do zadnje sovjetske note.

Mac Millan se je danes razgovarjal z ameriškim poslanikom Whitneyem, preden je ta odpotoval v Washington na nujne razgovore z Eisenhowerjem in Dullesom. Britanski poslanik v Moskvi sir Patrick Reilly pa se pripravlja, da prekine svoj kratki dopust ter se v ponedeljek ali torek vrne v Moskvo.

V britanskih vladnih krogih so ugodno sprejeli zadnjo sovjetsko noto, s katero sovjetska vlada izreka pripravljenost začeti diplomatske razgovore za pripravo konference zunanjih ministrov in poznejše konference na najvišji ravni. Foreign Office noče uradno komentirati sovjetske note in poudarja samo, da jo skrbno proučujejo ter da se o njej posvetujejo s svojimi zavezniki. Privatno pa nekateri izjavljajo, da se zdi, da želi sovjetska vlada bolj začeti konferenco na najvišji ravni kakor pa njen uspeh. Posvetovanja med Londonom, Washingtonom in Parizom se bodo nadaljevala tudi v nedeljo. Če bo Washington pristal na začetek razgovorov, bo britanski poslanik Reilly tedaj že v Moskvi. Kakor poročajo večerni listi, se Pariz ne bo upiral takojšnjemu začetku pripravljalnih razgovorov.

Toda če bi se Eisenhower in Dulles odločila, da je potrebno začetek razgovorov ponovno odložiti, ne bodo Angleži vztrajali, naj se pospešijo priprave za sestanek najvišjih. Kakor vedno, je torej tudi to pot vse odvisno od Dullesa in Eisenhowerja.

Zvedelo se je, da bo ameriški poslanik, ki je odpotoval v Washington, izročil Eisenhowerju predlog Mac Millana za revizijo zakona Mac Mahon, ki ne dovoljuje sporočanja ameriških atomskih tajnosti. Velika Britanija bi želela dobiti zagotovilo, da bo lahko deležna rezultatov ameriških atomskih poizkusov, če bo prekinila svoje poizkuse.

Eisenhower in Mac Millan morata odgovoriti v sredo na pismo Hruščeva. Toda kakor je Eisenhower že napovedal, ne bosta pristala na takojšnjo prekinitev poizkusov. Kar se tiče konference na najvišji ravni med Vzhodom in Zahodom, pa bo ameriški poslanik Whitney poročal Dullesu o razpoloženju britanskega javnega mnenja.

Sovjetski poslanik v Washingtonu Menšikov je včeraj v Pittsburghu izjavil, da bi se morali predstavniki velesil čimprej sestati in povedati svoje mnenje o nekaterih vprašanjih, se o njih načelno sporazumeti ter pozneje urediti vse podrobnosti. Izrekel je mnenje, da je sklicanje konference sedaj «nekoliko bliže», in je dodal: «Hočemo sestanek, na katerem bi vladni načelniki skupno sedli za mizo, povedali svoje mnenje in iskali rešitev svetovnih vprašanj, ali pa vsaj boljše medsebojno razumevanje».

Londonski «Times» poziva danes ZDA, Francijo in Veliko Britanijo, naj sprejmejo sovjetski predlog za sestanek veleposlanikov, ki naj bi bil v četrtek. List pravi, da pomeni sovjetska nota, ki je odgovor na izjavo treh zahodnih držav od 31. marca, «previdno približanje» želji zahodnih držav, da se razpravlja o nekaterih vprašanjih in da se ugotovi, ali je vredno sklicati konferenco na najvišji stopnji. «Če ne bodo zunanji ministri, nadaljuje list, dosegli potrebnega sporazuma glede priprave konference najvišjih, ne bi to pomenilo, da je taka konferenca postala manj nujna».

Desničarski «Daily Telegraph» pa negativno komentira sovjetski predlog in pravi: «S tem, da Sovjetska zveza pristaja, da veleposlaniki začnejo priprave za konferenco, skuša dati vtis, da sprejema pogoje zahodnih držav». List dodaja, da je sovjetska vlada pristala na koncesijo glede oblike, ostala pa je na svojem stališču glede bistva.

Neodvisni desničarski «Daily Express» pravi, da je sklicanje konference še vedno negotovo, ker se zahodni zavezniki niso med seboj še sporazumeli o skupnem stališču. «Mac Millan in člani njegove vlade so vedno pod pritiskom političnih strank in javnega mnenja, ki se zavzemajo za konferenco. V ZDA pa ni bilo nobenega takega pritiska in zdi se, da so zadnji dogodki povzročili še večjo nepopustljivost Washingtona». Značilno je, da vladi naklonjen ameriški tisk povsem negativno komentira sovjetsko noto.

PRAGA, 12. — Konferenca zunanjih ministrov Poljske, Vzhodne Nemčije in ČSR, ki je bila te dni v Pragi, se je danes zaključila in objavili so skupno poročilo, ki obtožuje zahodnonemško vlado, da je edina odgovorna, ker je načrt Rapackega obtičal na mrtvi točki.

Trije ministri poudarjajo voljo svojih vlad, da se določi neatomsko področje in učinkovit sistem nadzorstva. Pri tem izrekajo prepričanje, da bi izvedba tega načrta omogočila zmanjšanje oboroženih sil in konvencionalnega orožja na omenjenem področju. Tri vlade so pripravljene razpravljati o podrobnostih načrta s prizadetimi vladami.

Poročilo poudarja tudi, da nedavni sklep Bundestaga o atomski oborožitvi Bundeswehra še povečuje mednarodno napetost. «Kljub ponovnim izjavam zahodnih držav, da nemška zvezna republika ne bo imela atomskega orožja, se Bundeswehr pripravlja, da dobi tako orožje s pomočjo ZDA».

Izjava pravi nato, da je bila resolucija zahodnonemškega parlamenta «sprejeta v trenutku, ko se narodi trudijo, da bi zmanjšali mednarodno napetost», in da je ta sklep «povzročil upravičeno zaskrbljenost in zgražanje evropskih držav».

«Politika zvezne vlade, nadaljuje izjava, nasprotuje želji velike večine prebivalstva same Zahodne Nemčije, ki želi razorožitev, evropsko varnost in zmanjšanje napetosti». Poudarja se tudi, da je vzhodnonemška republika vedno postavljala konstruktivne predloge za ponovno zbližanje obeh nemških držav. Nato pravi izjava, da «nemški militarizem in imperializem predstavljata največjo nevarnost, ki ogroža mir v Evropi, ker je zvezna republika edina država, v kateri se odkrito podpirajo ozemeljske zahteve in revanšistične ideje».

«Spričo nedavnega razvoja mednarodnega položaja, zaključuje izjava, pripisujejo vlade Poljske, Vzhodne Nemčije in Češkoslovaške republike vedno večjo važnost poljskemu načrtu za ustanovitev neatomskega področja, ki pomeni korak naprej za ohranitev miru v Evropi».

Češkoslovaški zunanji minister Vaclav David je na tiskovni konferenci izjavil, da so tri države v celoti podprle sklep sovjetske vlade o ukinitvi jedrskih poizkusov.

Pomočnik poljskega zunanjega ministra Naszkowski, ki nadomešča bolnega zunanjega ministra Rapackega, pa je izjavil, da ni še prepozno, da se prepreči razvoj položaja, ki bi privedel do nevarnega povečanja mednarodne napetosti in ki bi prisilil tri vlade, da sprejmejo primerne ukrepe. Dodal je, da bi bil poljski načrt, ki določa neatomsko področje, važen element za normalizacijo položaja v Evropi. Na koncu je še izjavil, da so tri vlade pripravljene razgovarjati se s prizadetimi vladami o podrobnostih tega načrta. Toda potrebno je, da omenjene vlade pristanejo na začetek pogajanj.

Aktualni portreti

FENNER BROCKWAY

je član britanskega parlamenta in sicer kot laburist. V sredo ga je sprejel sovjetski veleposlanik v Londonu Malik, kateremu je Brockway izročil resolucijo, ki je bila sprejeta v Aldermastonu in ki zahteva takojšnje prenehanje vseh atomskih poizkusov in vsakega nadaljnjega izdelovanja atomskega in vodikovega orožja.

BATISTA

diktator Kube računa, da je za tokrat vendarle ohranil oblast. Vodja upornikov Castro se je moral umakniti, vendar se ne kaže premaganega. Da bi Batista pridobil javnost, ki je v veliki večini proti njemu, je dal razširiti govorice, da je Castro povezan z bivšim predsednikom Carlosom Priom in da imajo v odporniškem gibanju glavno besedo komunisti.

PRINC FEISAL

je sklenil, da z 8. aprilom Saudova Arabija preneha dajati Jordaniji podporo, ki jo je dajala od tedaj, ko je pred dvema letoma Velika Britanija odpovedala nadaljnjo pomoč, ker da je Jordanija zavzela «sovražno» politiko. Feisal pravi, da je to v zvezi z urejanjem finančnega položaja njegove dežele.

LANA TURNER

ki je te dni predmet pozornosti zaradi tega, ker je njena 14-letna hčerka zabodla in umorila materinega ljubimca Johnnyja Stompanata, je bila v petek zaslišana. Pred sodnikom je izjavila, da jo je Stompanato teroriziral. Rekel ji je baje, da bo «plesala, kakor on hoče». Grozil ji je baje tudi s smrtjo in da ji bo ubil hčer in mater.

ESTHER WILLIAMS

se bo vendarle ločila. Tako javljajo iz Sante Monice. Za sedaj je že dobila začasno razporoko, s čimer se ji dovoljuje, da ne živi več z možem Benom Gagejem. Vzrok razporoki je v tem, da je on «zamenjal dana. Ben Gage je namreč živel le ponoči, medtem ko je ona hotela čez dan.

Sedem dni v svetu

«Mi se bojimo...»

Nekateri so rekli, da se vse preveč piše o atomskem in vodikovem orožju. Pustiti bodo torej morali, naj vojnohujskaški tisk in radio poveličujeta «blagodejni vpliv» tega orožja v rokah tistih, ki napovedujejo križarske pohode proti napredni miselnosti, ne da bi na to blazno početje odgovarjali in ljudi opozarjali na veliko nevarnost! Omenjenim odgovarjamo z besedami znanega angleškega književnika Philipa Toynbeea, ki je na velikem protestnem zborovanju proti jedrskemu orožju v Londonu izjavil: «Mi se bojimo vodikove bombe. Tisti, ki se je ne bojijo, jih ne odlikuje nadčloveški pogum, pač pa neumnost, ki ni dostojna človeka.»

Prav proti tej neumnosti se množijo protesti po vsem svetu. In vedno več jih je. Veličastni protestni pohod več tisoč Londončanov v atomsko središče Aldermaston kaže, da se ljudstvo vedno bolj zaveda velike nevarnosti in da jo hoče za vsako ceno odvrniti. Na tem zborovanju so sprejeli resolucijo proti jedrskemu orožju, ki so jo delegacije odnesle angleški vladi ter ameriškemu in sovjetskemu poslaništvu. V Berlinu je socialistična mladina na svojem kongresu odločno protestirala proti atomskemu oboroževanju. Britanska javnost je vznemirjena, ker se je v zadnjem tednu zelo povečala radioktivnost v Veliki Britaniji. Radioaktivni prah prinašajo v Veliko Britanijo tako jugozahodni vetrovi iz Amerike kakor severovzhodni vetrovi iz Sovjetske zveze.

Sovjetsko pobudo za opustitev jedrskih poizkusov so pozdravili vsi razsodni ljudje, ki odločno zahtevajo tak ukrep tudi od ZDA in Velike Britanije. Toda ZDA so pravkar napovedale bližnji začetek novih poizkusnih eksplozij na Maršalskih otokih. Eisenhower je izjavil, da je treba najprej videti, ali bodo ti poizkusi dali «zadovoljive» rezultate. Če so «zadovoljivi», pa bodo morali povedati znanstveniki. Še vedno trdijo, da hočejo izdelati «čisto» jedrsko orožje, ki bo pušča lo malo ali nič radioaktivnega prahu. Šele ob zaključku teh poizkusov se bo Eisenhower na podlagi poročila znanstvenikov odločil, ali naj tudi ZDA ukinejo svoje poizkuse. Predobro vemo, da za tiste, ki nočejo sporazuma, ne bodo rezultati nikoli «zadovoljivi», in se zato izgovarjajo s «čistimi» bombami. Ameriški obrambni tajnik Mc Elroy je celo omenil, da mislijo predlagati SZ zamenjavo svojih «čistih» bomb s sovjetskimi «umazanimi» bombami, češ da se na Sovjetsko zvezo ni mogoče zanesti, da ne bi uporabljala v primeru vojne «umazanega» orožja. In spričo tolikšne umazanosti in cinizma naj bi molčali?. Ne! Nikoli ne bo dovolj protestov proti početju tistih ljudi, ki pravzaprav spadajo v blaznico. Protestno gibanje mora zajeti čim večjo širino, mora zdramiti tudi tiste, ki so se dali uspavati z lepimi besedami o «svobodnem svetu» in podobnem. Nadaljevati se mora vse dotlej, dokler se ne bodo tudi tisti, ki se še ne bojijo, začeli bati...

Nov predlog iz Moskve

Sovjetska vlada je poslala vladam ZDA, Velike Britanije in Francije noto, s katero predlaga, naj bi se 17. t. m. sestali v Moskvi veleposlaniki teh treh držav, da se sporazumejo o pripravi sestanka zunanjih ministrov. Konferenco naj bi sklicali najpozneje konec aprila ali sredi maja letos. Veleposlaniki naj bi omejili svoje razgovore na pripravo sestanka zunanjih ministrov, sporazumeli naj bi se predvsem, kdaj in kje naj bo ta sestanek. Zunanji ministri pa bi se razgovarjali o času in kraju konference najvišjih in o njenih udeležencih. Določili naj bi tudi vprašanja, o katerih bi govorili na konferenci najvišjih. Med svojimi razgovori pa bi zunanji ministri lahko govorili tudi o drugih vprašanjih, da vidijo, ali je koristno postaviti jih na dnevni red konference. Na vsak način pa se vprašanje konference najvišjih ne sme povezovati s tem, ali bo sestanek zunanjih ministrov imel uspeh ali ne. Konferenca najvišjih se mora sklicati, tudi če se zunanji ministri ne bodo mogli sporazumeti. Nasprotja, ki bi nastala na tem sestanku, bi se prav gotovo premagala na sestanku najvišjih, ki imajo najširša pooblastila.

Prva reakcija v Washingtonu je bila ta, da je uradni predstavnik državnega departmaja izjavil, da ta sovjetski predlog ne pomeni odgovor na zadnje zahodne predloge. Vendar pa sta začela Dulles in Eisenhower predloge skrbno proučevati in državni departma ni kakor običajno takoj rekel ne. Ameriški senator Monroney, ki se je vrnil z uradnega potovanja po Evropi, je namreč izrekel jasno opozorilo. Izjavil je, da bodo evropske države v vsakem primeru šle na konferenco. Tudi če ZDA take konference ne marajo, bo do konference prišlo tudi brez njihove udeležbe.

Sporazum med SZ in Zahodno Nemčijo

V preteklem tednu so se končno zaključila pogajanja med sovjetsko in bonnsko vlado, ki so se začela 23. julija lani. Parafirali so sporazum o trgovinski izmenjavi in konzularnih stikih. Prav tako so se tudi sporazumeli o repatriaciji nemških državljanov iz Sovjetske zveze in sovjetskih državljanov iz Zahodne Nemčije. V Bonnu so sporazum označili kot prispevek k popuščanju napetosti in krepitvi sodelovanja med obema državama. Trgovinski sporazum določa izmenjavo blaga v vrednosti približno 3150 milijonov mark v treh letih. Sporazum obeta zahodnonemški industriji ugodno prodajo izdelkov v Sovjetski zvezi. Zahodna Nemčija pa bo dobila surovine in polizdelke kakor les, celulozo, nafto, premog, mangan in železne zlitine.

Zeleti bi bilo, da bi Adenauerjeva vlada začela voditi realnejšo politiko tudi glede vsestranskih odnosov s Sovjetsko zvezo in da ne bi skupno z ZDA stalno ovirala naporov za sporazumevanje med Vzhodom in Zahodom. Na vsak način je z omenjenim sporazumom napravljen vsaj skromen korak naprej. Na druge korake pa bo Adenauerjevo vlado prej ali slej prisilil razvoj dogodkov, ki ne gre v smeri, v kakršni bi si stari kancler želel.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Znano je, da je velika večina Nemcev Zahodne Nemčije odločno proti atomski oborožitvi nemške vojske in atomskemu orožju v njihovi deželi. To pa Adenauerja in njegovih pristašev nič kaj ne moti, še manj pa ameriške sile, ki so nastanjene v Zahodni Nemčiji. Na sliki vidimo težak ameriški vojaški tovorni avtomobil in na njem prekrit velik balistični izstrelek vrste Matador, ki se pomika po ulicah Pitburga. Izstrelek je namenjen oborožitvi ameriškega letalstva v Zahodni Nemčiji

11 list in 44 kandidatov

Za državnozborske volitve, ki bodo 25. maja po vsej Italiji in pri katerih bodo prebivalci našega področja izvolili 4 predstavnike v poslansko zbornico, se poteguje 44 kandidatov, ki kandidirajo na 11 listah. Objavljamo seznam list in kandidatov po vrstnem redu, kot so bile predložene centralnemu volilnemu uradu:

1. Krščanska demokracija: Narciso Sciolis, Giacomo Bologna, Mario Franzil, Laura Mandel-Eulambio.

2. Italijanska komunistična partija: Vittorio Vidali, Marija Bernetič, Giuseppe Burlo, Giuseppe Pogassi.

3. Italijansko socialno gibanje: Riccardo Gefter Wondrich, Alfio Morelli, Ida De Vecchi, Claudio de Ferra.

4. Italijanska liberalna stranka: Corrado Jona, Nello Morpurgo, Piero Ponis, Giovanni Suttora.

5. Italijanska republikanska stranka in radikalna stranka: Edoardo Cumbat, Elio Geppi, Livio Pesante, Letizia Fonda Savio.

6. Italijanska socialistična stranka: Giusto Tolloy, Stanislav Bidovec, Bruno Pincherle, Salvo Teiner.

7. Tržaška unija: Carlo Tolloy, Giuseppe Turre, Mario Cosanz, Umberto Corrado.

8. Fronta za neodvisnost: Valerio Borghese, Mario Giampiccoli, Eugenio Laurenti, Marcello Minca.

9. Italijanska socialdemokratska stranka: Lucio Lonza, Giuseppe Dulci, Gianni Giuricin, Michele Miani.

10. Ljudska monarhistična stranka: Giovanni Messe, Sergio Dompieri, Antonio Grandi, Livio Ragusin Righi.

11. Nacionalna monarhistična stranka: Raffaele Paolucci, Michelangelo Rigatti, Ruggero Fachin, Rodolfo Accerboni.

Za neposredno izvolitev v poslansko zbornico mora kandidat dobiti najmanj 33.000 glasov. Slovenska kandidata sta na listah KPI, kjer predstavlja Slovence Marija Bernetič, ter na listi PSI, kjer je na drugem mestu neodvisni kandidat Stane Bidovec. Na vsem tržaškem področju je 229.601 volivec, po občinah pa so razdeljeni takole: tržaška občina 211.725 volivcev, miljska občina 8789 volivcev, devinsko-nabrežinska občina 3944 volivcev, dolinska občina 3841 volivcev, zgoniška občina 893 volivcev in repentaborska občina 409 volivcev.

* * *

Pri videmski centralni volilni komisiji so za okrožje Videm, Gorico in Belluno predložile kandidatne liste naslednje stranke:

Krščanska demokracija, Italijanska socialistična stranka, Italijanska komunistična partija, Italijansko socialno gibanje, Avtonomno gibanje padskih pokrajin, Nacionalna monarhistična stranka, Ljudska monarhistična stranka, Italijanska socialdemokratska stranka, Italijanska republikanska stranka in Radikalna stranka ter Italijanska liberalna stranka.

Na teh listah se kandidati potegujejo za izvolitev v poslansko zbornico. Na listi Italijanske socialistične stranke, ki ji načeluje inž. Fermo Solari, je med 15 kandidati tudi zastopnik goriških in beneških Slovencev Viljem Nanut.

Tudi na listi Italijanske komunistične partije, ki ima prav tako 15 kandidatov, je slovenski zastopnik, in sicer Franc Komic iz Števerjana.

Na kandidatnih listah za senat ni nobenega slovenskega predstavnika.

ALI VEŠ...

— zakaj je sladkor tako drag? Kmetu-pridelovalcu plačajo za kg sladkorne pese 75 lir, industrijec zasluži pri vsakem kg rafiniranega sladkorja 77 lir; država pobere v obliki davkov nadaljnjih 105 lir, trgovec zasluži 13 lir in tako mora plačati gospodinja za 1 kg sladkorja 270 lir.

* * *

— da je predsednik «American Committe for Italian Migration» Juvenal Marchisio, ki je v teh dneh prispel v Rim, izročil predstavniku papeške podporne ustanove 1 milijon dolarjev. Ta denar, ki so ga darovale italijansko-ameriške katoliške organizacije, bodo porabili za volilno mobilizacijo in protikomunistično propagando.

* * *

— da čeprav ni poskušal še nihče napraviti atentata na ameriškega predsednika Eisenhowerja, ima policija Secret Servicea vseeno mnogo dela pri čuvanju predsednikove osebe. Sef Secret Servica, U. E. Baugham, je skupini članov kongresa izjavil, da je njegov oddelek v pretekłem letu preiskal 17.801 pismo, ki so bila naslovljena predsedniku, postavil pod nadzorstvo 949 oseb, ki so predsednika nadlegovale in zaretiral 66 oseb, ki so predsedniku grozile.

* * *

— da je ameriško letalo prisililo helikopter, v katerem sta bila dva člana francoske zračne prometne policije, da je pristalo na nekem letališču v severni Franciji? Helikopter je opravljal normalno nadzorstveno službo, ko se je z nekega ameriškega vojaškega letališča v Franciji dvignilo letalo in prisililo pilota helikopterja, da je pristal. Iz njega sta izstopila francoska policista in protestirala zaradi takega ravnanja. Poveljstvo US Air Forces je v izgovor navedlo, da ni bilo obveščeno o letu tega helikopterja in ker ni moglo z njim vzpostaviti radijske zveze, so ga prisilili k pristanku. Ameriška letala so pretekli teden sledila tudi nekemu češkemu transportnemu letalu in ga na vsej poti «nadzorovala». Francoska javnost se sedaj sprašuje: komu pripada nebo nad Francijo?

* * *

— da je neki prebivalec angleškega mesta Pembroke tožil občinsko upravo, ker mu je dodelila stanovanje, v katerem straši? Ko se je vselil v stanovanje, staro graščino Bush House, je ponoči zaslišal trkanje na okno. Pogledal je in videl žensko v krinolini, ki ga je motrila z ledenim pogledom. To se je ponovilo tudi naslednjo noč in nekdo mu je celo ugasil svečo, ki jo je imel v roki. Tokrat je začel bežati, a se je spotaknil, padel po stopnicah in si pretresel možgane. Tako je tožil občino, da mu je dodelila stanovanje, v katerem živi duh žene s krinolino in čeprav je uprava to vedela, ga o tem ni obvestila. Zato je zahteval odškodnino in sodišče je njegovim zahtevam ugodilo ter občino obsodilo. Britanski tisk je obsodbo soglasno pozdravil. Res, kako je civilizacija relativen pojem!

* * *

— da se je v Nemčiji rodilo v prvih desetih povojnih letih 67.763 nezakonskih otrok. Informativna agencija zahodnonemške socialdemokratske stranke navaja, da gre za «otroke okupacije», ki so jim očetje v glavnem Amerikanci, Francozi in Angleži. Po podatkih omenjene agencije je največ očetov iz vrst ameriške vojske, in sicer v 34.334 primerih ali 53.4 odst., sledijo Francozi s 15.3 odst., Angleži z 12.6 odst., medtem ko ostanek odpade na ostale narodnosti v okupacijskih vojskah. 86 odst. nezakonskih otrok je ostalo s svojimi materami, nekaj so jih spravili v otroška zavetišča ali pa so jih posinovile družine brez otrok. Le 6.7 odst. «okupatorskih očetov» je kasneje priznalo otroke.

* * *

— da v Španiji iz dneva v dan bolj občutijo inflacijo. Londonski «Times» v tej zvezi ugotavlja, da so stavke in neredi v Španiji na dnevnem redu. Po uradnih poročilih naj bi se za stavkami skrivali komunisti, toda «Times» tej uradni verziji ne verjame in pravi, da je temu stanju kriva vlada, ki je z raznimi eksperimenti na gospodarskem področju povzročila inflacijo. Cene iz dneva v dan rastejo, tako da si delavci s svojimi nizkimi plačami ne morejo kupiti niti olja niti pomaranč, ki so najcenejši prehrambeni artikli v Španiji. Iz tega razloga, pravi «Times», bodo stavke trajale tako dolgo, dokler ne bo španska vlada premostila krize, seveda le z izdatno pomočjo Amerike.

* * *

— da so na Japonskem iznašli nov preparat proti slani in mrazu, ki varuje rastlini pred zmrznjenjem. Ta preparat, ki ima za osnovo alkohol, se razprši z navadnimi razpršilniki nad področjem, ki ga ogroža slana in temperatura se takoj dvigne za nekaj stopinj ter prepreči, da bi slana škodovala rastlinstvu.

AGENCIJA «UNITED PRESS» JE JAVILA

Ameriški bombniki s «H» bombami so leteli že proti Sovjetski zvezi

Navadna pomota ameriških radarskih naprav bi bila lahko že dvakrat sprožila svetovno katastrofo - Ko so uvideli, da gre za pomoto, so letala poklicali nazaj

Pred kratkim, komaj nekaj dni po francoskem brutalnem napadu na tunizijsko naselje Sakiet, se je francoskemu poveljstvu v Alžiru dogodila «neljuba pomota». Radarske naprave francoskega poveljstva v Severni Afriki so zabeležile v zraku «neznana tuja letala». Poveljstvo je takoj dalo letalstvu ukaz in skupina lovcev se je pognala v zrak. Pozneje se je ugotovilo, da ni šlo za nobena «tuja» letala, pač pa za jato galebov. In zadeva je prišla naslednji dan pred pariški parlament in Gaillard je imel dela, preden se je pred opozicijo in javnim mnenjem opral zaradi «neljube pomote».

Vse kaj drugače «neljub» dogodek pa bi bil pred kratkim mogel zadeti vse človeštvo na račun podobne «pomote». Vest prihaja iz ZDA in je dobesedno strahotna. Ko so pred kratkim Rusi na arktičnem področju delali svoj zadnji poskus z balističnim izstrelkom, je ameriška radarska mreža na ameriškem arktičnem področju zabeležila v zraku neko «tuje» telo, ki drvi proti Združenim državam. In to «telo» je bilo na polovici poti proti ZDA. Od poveljstva radarske mreže do poveljstva letalskih sil je bila pot kratka in tretjina ameriških letalskih sil — težkih bombnikov z vodikovimi bombami — ki je že več mesecev v zraku, je dobila nalog, naj se usmeri proti «v naprej določenim ciljem sovražnega ozemlja», to je Sovjetski zvezi in eskadrilje težkih ameriških bombnikov so bile že na poti in nosile nad «sovražnika», to se pravi nad sovjetska mesta, vodikove bombe. Vtem pa so mrzlično delovale vse ameriške «obrambne» naprave, radarske mreže in elektronski možgani, in na srečo je vsemu temu mogočnemu aparatu v zadnjem trenutku uspelo ugotoviti, da Ameriki ne grozi noben sovjetski napad in jate ameriških bombnikov so bile poklicane nazaj. To se pa ni zgodilo le enkrat, pač pa že dvakrat, kot je pred dnevi poročala ameriška agencija «United Press».

Prepustimo fantaziji vsakogar, da si ustvari sliko, kaj bi se bilo zgodilo, če bi onemu mogočnemu ameriškemu kontrolnemu in «obrambnemu» stroju ne uspelo pravočasno ugotoviti, da «tuje telo» ni bil sovjetski medcelinski izstrelek, pač pa verjetno kak meteorit ali kaj podobnega, in bi ameriški bombniki začeli sipati nad Sovjetsko zvezo vodikove bombe.

Američani sicer pravijo, da so njihove nadzorstvene mreže in naprave popolne. Opravičujejo se tudi — pa čeprav ne uradno — da so bombnike sicer poslali proti Sovjetski zvezi, vendar da jim še niso ukazali, naj jo bombardirajo, ker da bi ta ukaz dali šele v zadnjem trenutku, to se pravi, tik preden bi bombniki ne bili nad ciljem. Toda kaj bi bilo, če bi ameriško poveljstvo namesto letalstvu izdalo isti ukaz poveljstvu ameriških oporišč, kjer so že nastavljeni balistični izstrelki, in če bi poveljstva teh oporišč bila tako blazna, da bi ukaz tudi izvršila? (In ker gre za vojake, bi ukaz morali izvršiti).

Američani se tudi izgovarjajo, da je tretjina njihovih letal stalno v zraku zato, da bi prihranili na času, kot bi dejansko šlo za to, da jim sovjetski napad grozi od ure do ure. Pa še to: ker je «nevarnost» pred napadom tako velika, sme storiti tak ukrep tudi poveljnik enega samega oporišča, in to tudi brez ukaza od zgoraj.

Britanski vojaški komentator Liddel Hart v zvezi s tem pravi, da se je nevarnost pred vojno, ki bi se začela «po pomoti», povečala za sto ali celo tisočkrat, zato ker je strahotni stroj ameriške «atomske represalije» poverjen tudi krajevnim poveljnikom ali celo samim moštvom bombnikov. In če nekdo od teh napačno oceni položaj ali pa ukrene kaj takega v pijanosti ali pa zato, ker se mu trenutno zamrači um, bi moglo priti do svetovne katastrofe tudi v primeru, če bi med blokoma sploh ne bilo vzroka za spopad. Tako meni Anglež Liddel Hart.

K temu bi dodali še nekaj drugega: Kaj pa, če se neka naprava v tem mogočnem ameriškem stroju pokvari, kaj če kak poveljnik napačno dešifrira povelje, ki bi mu prišlo z vrha in v Ameriki je, žal, več prenapetežev, ki jemljejo zadevo vojne preveč na lahko. Za primer bomo navedli dogodek, ki se je pripetil še v času francoske vojne v Indokini. Ko so tedaj Hošiminhove čete rušile zadnji odpor francoske vojske, in ko so bile francoski vojski v Indokini ure štete, se je nekemu ameriškemu generalu «zahotelo» priskočiti svojemu «evropskemu zavezniku» na pomoč z atomskim strateškim orožjem. Za to pa je bil zvedel Churchill, ki je bil tedaj še predsednik angleške vlade. Sedel je takoj v letalo in odletel v Washington in s tem je preprečil vojno. In šlo je tedaj le za strateško, pa čeprav atomsko orožje,, danes pa imajo Američani kot tudi Sovjeti vodikove bombe in medcelinske izstrelke z vodikovimi glavami.

Nič čudnega torej, če se tudi v ameriški javnosti iz dneva v dan kaže vedno večji odpor proti taki neodgovornosti in vedno večji pritisk od spodaj za razgovore s Sovjetsko zvezo. Navajali bi sicer lahko številne glasove, ki prihajajo iz znanstvenih krogov in iz javnega mnenja. Navedli pa bomo le znanega publicista Lippmanna. Lippman ni niti komunist niti socialist, ne spada celo niti v tisto vrsto «subverzivnih» Američanov, ki bi bili, po mnenju Mac Carthyjevih naslednikov, zreli za pred senatno komisijo za proučevanje protiameriške dejavnosti, in vendar je Lippman kot trezen in objektiven Američan pred kratkim pozval Dullesa in Eisenhowerja, naj oberoč sprejmeta sovjetski predlog o prenehanju atomskih in vodikovih poskusov. Lippman je bil celo nekoliko oster in je očital ameriškim voditeljem neodgovornost. Če pa vzamemo v poštev primer, ki smo ga navedli v začetku, gre več kot za neodgovornost, gre že za blaznost.

Sodobno letalstvo — tako civilno kot vojaško — teži za tem, kako doseči čim večjo brzino in čim večji radius, to se pravi, kako čim dlje leteti brez pristanka. Tak rekord je pred dnevi odneslo ameriško letalo KC-135, ki ga vidimo na sliki. Pred njim vidimo tudi moštvo tega letala, ki je v enem poletu prispelo od Tokia do nekega letališča na Azorskih otokih. Njihov cilj je bil sicer Madrid, toda že s tem poletom so lahko povsem zadovoljni

ODPOREN OTROK

26 mesecev stari Ezio Casagrande iz Tridenta je mislil, da so tablete, ki jih je našel, sladkorčki in jih je zato pojedel kar 90. Zdravilo pa, ki ni bilo namenjeno njemu, je v tolikšni količini dečka tako omamilo, da je nepretrgoma spal 100 ur. Rešil ga je seveda njegov razmeroma močan organizem. Na sliki vidimo Ezia, ko še spi v bolnišnici. Poleg njega je njegov zaskrbljeni oče Albino Casagrande

THOMAS WOLFE

POTEPUHI ob sončnem zahodu

Počasi, posamezno, z leno hojo ljudi, ki so pravkar jedli in jih ne priganjajo opravki in čas, so prišli klateži iz gošče. Spustili so se z nekaj čevljev visokega ilovnatega nasipa, ki se je nagibal k progi, in brez naglice krenili vzdolž tračnic proti vodnemu stolpu. Bil je ravno čas sončnega zahoda. Sonce je bilo res izginilo, le njegovi poslednji žarki so padali od daleč brez moči ali vročine na vrhove dreves v gozdovih, ki so že temneli, in na vrh vodnega stolpa. Ta čudna, nezemeljska svetloba je nekaj časa ležala tam kakor nežna in starinska bronasta barva in ni bila del tistega hladnega, tistega prijetnega somraka zemlje, v katerega so se že pogrezali gozdovi — bila je kot žalost in kot zamaknjenost in je izginjala hitro kot dun.

Od petih mož, ki so se prikazali iz «džungle» nad tračnicami in so se zdaj pomikali v neurejeni procesiji proti vodnemu stolpu, je imel najstarejši morda petdeset let, bil pa je taka človeška razvalina, takšen brezobličen kup premočenih cunj, zamotanih las in človeškega mesa, da se ni dalo določiti njegove starosti. Bil je kot predmet, ki ga je močan dež raztopil in zabil v zemljo. Najmlajši je bil kmečki fant svežega obraza z bistrimi zvedavimi očmi. Nemara ni bil star več kot šestnajst let.

Od ostalih treh je bil eden mlad moški, ki mu ni bilo več kot trideset let. Imel je obraz podlasice in zelo malo zgornjih zob. Oprezno se je premikal na šibkih nogah, ki očividno niso bile vajene opravila, h kateremu je sedaj silil. Predstavljal je višek umazane elegance — nosil je črtasto obleko, ki je bila močno oškropljena z madeži kolomaza in se je zadaj močno svetila. Ovratnik suknjiča je imel zavihan, roke pa je tiščal globoko v hlačne žepe in tako hodil, s koščenimi rameni, potisnjenimi naprej, kot bi ga kljub vročemu dnevu zeblo. V kotu ust mu je visela mehka cigareta, pri govorjenju je premikal samo ustnice ter čudno in zoprno krčil usta postrani. Vse na njem je izdajalo nekakšno nečedno skrivnost.

Od vseh petih sta samo preostala dva nosila znamenje pristnega potepuštva. Prvi je bil majhen mož s trdim, robatim obrazom; njegove oči so bile trde in mrzle kot ahat, njegova tenka usta so bila poševno potegnjena in so bila kot brazgotina.

Drugemu možu je bilo morda čez petdeset let. Imel je močno okorno postavo in robat obraz poklicnega potepuha. V obrazu in postavi se je kazala svojevrstna surova plemenitost. Zbiti in kozavi obraz je bil izklesan kot iz granitne klade in na možaku je bila zapisana strašna zgodba njegovih potovanj — legenda o bobnečih kolesih in gibajočih se oseh, o krvavih pretepih in surovih beznicah, o divji pustinji ter o krutih, pustih in samotnih daljavah Amerike.

Ta mož, očividno vodja skupine, je hodil molče, ravnodušno, z mogočnimi opletajočimi se koraki, ne da bi se oziral na ostale. Nenadoma se je ustavil, porinil močno roko v natlačeni žep suknjiča in izvlekel cigareto, ki jo je prižgal z eno samo kretnjo svoje vbokle dlani. Ko je potegnil, so se mu poteze nasladno zvile; globoko je vdihnil in potegnil dim do dna svojih mogočnih pljuč, potem pa ga je počasi spuščal skozi nosnice.

Deček mu je ves čas sledil v določeni razdalji in mu stalno gledal v široki hrbet. Zdaj, ko se je mož ustavil, ga je fant dohitel, se prav tako ustavil in ga za hip še nadalje opazoval, nekoliko negotovo, toda z istim izrazom neomajnega zaupanja.

Potepuh je počasi in z užitkom spustil dim v kolobarjih skozi nosnice, povzel svoj mogočno nihajoči dolgi korak in najprej fantu ni ničesar rekel. Naenkrat pa je spregovoril, grobo, bežno, toda z neke vrste raskavo prijaznostjo:

«Kam pa ti, fantek?» je rekel. «V veliko mesto?»

Fant je nemo prikimal, zdelo se je, da bo spregovoril, a ni dejal ničesar.

«Si bil že kdaj tam?» je vprašal mož.

«Ne,» je odvrnil fant.

«Se prvič voziš na slepo, kaj?»

«Da,» je rekel fant.

«Zakaj pa?» se je namuznil potepuh. «Preveč krav na farmi, da bi jih molzel, kaj? Ali ne?»

Dečko se je za hip v zadregi zarežal, nato pa dejal:

«Da.»

«Sem si mislil,» je rekel potepuh in se raskavo zahehetal. «Ojej! Takega zelenega kmečkega fantiča spoznam na milijo daleč po hoji... No,» je dodal takoj nato z grobo in okorno prijaznostjo: «Drži se me, če greš v veliko mesto. Jaz grem tudi tja.»

«Ja,» je zdaj z vreščavim glasom vpadel mali mož, z usti kot brazgotina, in se sovražno rogajoč zasmejal:

«Ja. Le drži se Bulla, fantek. On te bo spravil skoz. Pokazal ti bo ta prekleti svet, nič se ti ne lažem! Peljal te bo do Limonadnega jezera in skozi Kruhovo dolino — ne, Bull? Pokazal ti bo, kje rastejo drevesa z gnjatmi in kje visijo purani na grmovju — a ne, Bull?» je rekel hudobno, a vendar priliznjeno namigovaje. «Le drži se Bulla, fantič, še bisere boš nosil!... Aaah,» je zdaj nenadoma hudobno zarenčal, «ti piškavi fante!»

«Kaj hudiča pa misliš, da bomo počeli s takim?... To je dandanes nadloga s to svinjarijo!... Nam je šlo čisto v redu, dokler niso prišli ti pobje zraven!... Zakaj hudiča bi se mi ukvarjali z njimi,» je jezno zagodrnjal. «Za zlodja, ali misliš, da sem dojilja? Pri priči izgini... Poberi se k hudiču, preden ti primažem eno.»

Mož z imenom Bull se je za hip obrnil in molče pogledal manjšega potepuha.

«Poslušaj, Mug,» je rekel mirno. «Pusti tega fanta pri miru. Fant bo ostal, razumeš?»

«Aaaah!» je drugi mož trmasto zagodrnjal. «Kaj pa je vendar to?... Otroški vrtec ali kaj?»

«Cuj,» je rekel oni, «si me razumel, ali ne?»

«Aaaah, k vragu s tem!» je mali mož zamrmral. «Ne bom zibal nobenega piškavega poba.»

«Slišal si, kaj sem rekel, ali ne?» je Bull ponovil v grozečem tonu.

«No, ne maram slišati nič več iz tvojega gobca. Rekel sem, da bo fant ostal — in bo ostal.»

Mali mož je polglasno in čemerno mrmral, toda rekel ni nič več. Bul ga je še trenutek mrko gledal, nato se je obrnil in šel preko proge ter sedel na vagonček, ki je bil potisnjen na stranskem tiru proti hišici za orodje.

«Pridi sem, fantič,» je dejal grobo, medtem ko je brskal po žepu za cigareto. Fant je šel k vagončku.

«Imaš kakšen dim?» je vprašal mož in še vedno brskal po žepu. Fant je privlekel na dan zavojček cigaret in jih ponudil možu. Bull je vzel cigareto, jo z enim samim gibom prižgal med svojim surovim, robatim obrazom in votlo šapo, nato pa z isto široko in močno kretnjo spustil zavojček v svoj žep.

«Hvala,» je rekel, ko se mu je jedki dim pričel obilno vrtinčiti iz nosnic. «Sedi, dečko.»

Fant je sedel na voziček poleg moža. Ta trenutek, ko je Bull kadil, sta se dva potepuha mirno spogledala z lokavim nasmehom in nato je mlajši v umazani črtasti obleki naglo prikimal samemu sebi ter zasmeljivo zamomljal, brezzobo se režeč s svojimi vdrtimi usti:

«Jezes!»

Bull ni ničesar dejal, le sedel je in kadil, sklonjen malo naprej nad kolena, trden kot skala.

Skoraj čisto se je zmračilo. V zraku je bila še vedno slabotna večerna svetloba, toda na brezoblačnem nebu so že pričenjale žarneti velike zvezde. Nekje v gozdu je šumela voda. V daljavi si lahko na pol slišal na pol slutil slabotno, dinamično bobnanje na tračnicah. Fant je sedel tiho, poslušal in molčal.

AVTOR, KI GA HOČEJO FILMSKI PRODUCENTI DO KRAJA IZČRPATI

HEMINGWAY na platnu

Pravzaprav je čudno, da so se filmski producenti v Hollywoodu začeli zanimati za izvajanje del enega največjih ameriških romanopiscev, katerega imajo tako rekoč za novatorja ameriškega pripovedništva, Ernesta Hemingwaya. Pač pa so druga filmska podjetja obilno segla po njegovih delih.

Danes pa se šteje Hemingway med prave stebre ameriške kinematografije, ne samo po številu njegovih del, ki so jih snemali, marveč zaradi tega, ker uživa po pravici slavo kot pisatelj, ki najbolj verno opisuje sodobno življenje v obče, a prav posebno pa ameriško.

Hemingway se odlikuje po svojem stilu, ki izraža odkritosrčno, brez vsakega olepševanja, življenje tako, kakršno je v resnici. Njegovi junaki so pred nami kot živi ljudje, resnične osebe. Njih usode, njih dejanja, njih govor je pristen. A dejanje in okolje, ki ga opisuje je sodobno, resnično, aktualno.

Iz vseh Hemingwayevih del se vidi, da je mnogo tega, kar opisuje, tudi sam doživel in marsikaj poskusil. Bil je delavec in prostovoljec na italijanski fronti v prvi svetovni vojni. Novinar v Orientu in v Grčiji, dopisnik v Parizu. Sodeloval je v bojih proti Francu v španski državljanski vojni in je v drugi svetovni vojni bil dopisnik na frontah v Evropi in na Vzhodu. Čudovite dogodivščine je doživel i na bojiščih i v velikih lovih na divje zveri, avtomobilske in letalske nesreče. Osebe iz njegovih romanov pred bralcem živijo.

Za včasih surovo zunanjostjo se čuti, da je snov, ki je pogosto opisana kot reportaža, obdelal umetnik. Ni težko najti avtorjevo sodbo o sodobni družini, o vojni, ki jo prikazuje v vsej strahoti kot nekoristno, zverinsko klanje in zavrača slavospev o nje lepoti in veličini; o izgubljeni mladini, ki da je taka zaradi razmer, ki nastanejo po vsaki vojni...

Prvi režiser, ki se je lotil Hemingwayevega dela, je bil Franč Borzage, ki je leta 1932 pripravil film «Slovo od orožja». V tem filmu, ki ga niso nikoli vrteli v Italiji, ker je takratni režim menil, da je prikaz poraza pri Kobaridu za italijansko vojsko poniževalen in žaljiv, sta bila glavna igralca Gary Cooper in Helen Hayes.

Leta 1947 so v Italiji predvajali film «Vodovje Juga» (To Have and Have Not), ki ga je režiral Howard Hawks.

Sam Wood je posnel film «Komu zvoni» leta 1944. Delo opisuje dogodke iz španske državljanske vojne in je kljub temu, da je močno skrajšano, ohranilo vso lepoto in je še vedno lep film in to prav zaradi pisateljeve umetniške sile. Vsekakor imajo zasluge pri tem tudi umetniki, ki so v filmu prikazali posamezne junake, zlasti Ingrid Bergman in Gary Cooper.

Leta 1946 je producent Robert Siodmak napravil iz Hemingwayeve kriminalne zgodbe «The Killers» film «Gangsterji», ki še sedaj velja za vzor te vrste filmov. A tudi v tem njegovem delu ni poudarek na dogodkih, ki so značilni za vsak kriminalni roman, marveč se čuti iz dela, kako obsoja nasilje, podkupovanje, zločin... Glavna igralca sta Burt Lancaster in Ava Gardner.

Nadalje so filmali še dela: «Key Largo» (John Huston), «A Lady Without Passport» (Joseph Lewis) in ponovno «To Have and Have Not» (Michael Curtiz). V Italiji so ga predvajali pod imenom «Mehiški zaliv».

Največja Hemingwayeva zi Pesjakovič niti Josipu racija in začela novo obdobt dela, ki so bila po letu 1950 filmana so: «Sneg na Kilimandžaru», «Se bo vzšlo sonce» in pa «Slovo od orožja». Prvi film je priredil Casey Robinson, a režiral Henry King, glavni igralci so bili Gregory Peck, Susan Hayward, Ava Gardner in Hildegarde Neff.

Henry King je realiziral tudi «Se bo vzšlo sonce». V njem nastopajo: Tyrone Power, Ava Gardner, Mel Ferrer, Errol Flynn, Juliette Greco in Eddie Albert.

A zadnja filma sta «Slovo od orožja», ki je nanovo posnet, in «Starec in morje» po romanu enakega imena. Za ta roman je prejel Hemingway leta 1953 Pulitzerjevo nagrado.

Spencer Tracy v filmu Starec in morje. To je zadnji film po Hemingwayevih delih

Gary Cooper in Helen Hayes v prvi verziji Slovo od orožja (Frank Borzage 1932)

Zanimanje, ki ga kažejo filmske družbe za Hemingwayeva dela, dokazuje, da je «steber» Hemingway trden in da bo še lahko dolgo podpiral ameriško filmsko industrijo. S. A.

***

Ne poznamo Borzagovega filma «Slovo od orožja» iz leta 1932. Zato pa nam je postal Hemingway s filmom istega imena, ki se sedaj prikazuje v Trstu, nekako bližji. In to iz več, večinoma zunanjih razlogov.

Ni še prav dolgo, ko se je del tega filma posnemal v naši bližini: v Furlaniji in Reziji. Spominjamo pa se tudi razburljivih dogodkov ob snemanju tega filma. Vemo, da je prišlo do zelo ostrega prepira o tem, kdo je tisti, ki naj odloča, kakšen naj bo film, režiser ali producent. Pri tem ni brez pomena, da je imela glavno vlogo v filmu Jennifer Jones, ki je žena producenta Selznicka. Gotovo je imel prvi režiser John Huston pri snemanju filma dobre namene, da namreč ostane bolj zvest Hemingwayu, medtem ko sta hotela spraviti David O. Selznick in njegova žena bolj v ospredje ljubavno zgodbo ter umiranje mlade žene, ki jo je igrala prav Jennifer Jones.

Seveda so bili na delu pri snemanju filma še drugi elementi, ki so poskrbeli, da iz filma ne bi gledal pravi Hemingway, tisti, ki je v svoji knjigi postavil v središče prav umik pri Kobaridu. Ljubavna zgodba zavzema tudi v Hemingwayevi knjigi vidno mesto. Pisatelj pa je hotel le pokazati na povezanost zgodbe dveh ljubimcev s tragedijo, grozoto in nesmiselno bedastočo vojne. Hotel je, da bi vsi razumeli, da nihče ne more biti srečen, ko divja grozotno klanje ljudi. V filmu, ki ga je napravil Charles Vidor-Huston, se ni hotel ukloniti Selznikovi volji in je raje odšel — pa je vojna z umikom pri Kobaridu pomaknjena v ozadje.

Film znatno presega navadno dolžino filmov. Na koncu se človek vpraša, ali je to potrebno. Odgovor je lahek: za tak film, kot je ta, prav gotovo ne. Od tedaj, ko ameriški časnik pobegne s fronte, pa vse do konca, gre za nepotrebno nategovanje, ki že utrujajoče dolgočasi in ponavlja v filmih že stokrat pokazane scene bolnišnic, operacij in umiranja. Tudi idilične zime v Švici ni nikoli konec. V tem delu nastopata skoraj samo Jennifer Jones in Rock Hudson. Prva je igralka, kakršno poznamo že dolgo vrsto let. Drugi je v tem delu filma opravil obrtniško dobro igro ljubimca. Vsekakor je boljši v prvem delu na fronti.

Dasi je producent z režiserjem hotel nasloniti glavno težo filma na ljubavni del, je vendar to, kar je v filmu več vredno, v prvem delu, kjer je prikazana vojna: najprej ozadje, potem pomik na bojno črto v snegu na vrhu gora in končni grozotni umik, pa še vojaško sodišče, usmrtitve in beg Američana. Film bi mnogo pridobil, če bi bili popolneje izdelani ti dramatični elementi. Vendar je treba priznati, da so tu le nastale nekatere močne scene, zlasti ob množičnih nastopih.

V tem delu filma nastopata tudi italijanska igralca — poleg drugih — De Sica in Sordi. Prvi je znal podati razkrojenost svoje osebnosti kot vojaški zdravnik, izčrpan med neprestanim delom sredi klanja in krvi. Ko ne more več vsega tega prenašati, izbruhnejo iz njega besede, ki ga privedejo pred vojaško sodišče in pred puške. Tukaj pa je scenarist Ben Hecht zagrešil še eno svojeglavost, kajti v Hemingwayevi knjigi so usmrtitve prikazane v še vse večji zlohotnosti. Scenarist je tudi določil vojnemu kuratu herojsko smrt, ki ni v skladu s Hemingwayevim delom. Sordi, ki igra to vlogo, je svojo nalogo opravil v redu, le da si je treba pri gledanju te njegove osebnosti odmisliti razne njegove druge vloge.

Razpotegnjenost drugega dela filma povzroči, da v gledalcu zbledi protivojna ost Hemingwayevega dela in konec filma bi skoraj lahko dovedel do kakšne druge razlage za nesrečo, ki prizadene mladega Američana, ko umre otrok takoj po rojstvu in kmalu za tem še mati.

V celoti torej film, o katerem ni mogoče kar tako reči, da je slab, vendar pa je daleč od tega, da bi bil na podlagi snovi, ki mu je bila na razpolago, zares dober. Kajti Hemingway je nudil tako snov, da bi ob pravilni in dobri obdelavi tudi komercialnost filma ne trpela škode. Seveda bi bilo za to potrebno nekaj drugih ljudi pri izdelavi filma.

Zbrano delo Borisa Kidriča

V petek je bilo pet let, odkar je umrl Boris Kidrič in v kratkem bo prišla na dan prva knjiga njegovega Zbranega dela. Štiri sto dvajset strani člankov in razprav, od prve, z mladostnim ognjem napisane polemike v «Književnosti» 1933. leta, pa do pretehtane politične ocene zgodovinskega zbora v Jajcu 1943. leta. Deset let življenja in dela velikega revolucionarja, misleca in politika, enega največjih, kar jih je rodila slovenska zemlja.

Knjiga ni samo dokument velikega življenja in velikega časa; ob prebiranju te knjige občutimo nepremagljivi fluid Kidričeve osebnosti, njegovo neizčrpno energijo, revolucionarni zanos in optimizem, s katerim je priklenil nase vsakogar, kdor je prišel z njim v stik, in ki izžareva tudi iz njegove pisane besede z nezmanjšano silo. Če je resnično, da slog razodeva človeka, potem velja to nedvomno za Kidriča. Ko bereš Kidriča, čutiš za vsako besedo in stavkom bogato in polno osebnost, čutiš strast revolucionarja, neposredno živo osebno prizadevnost, čutiš, kako stoji za vsako svojo besedo z vsem svojim prepričanjem, izkušnjami in voljo.

Članki in razprave, ponatisnjeni v prvi knjigi Zbranega dela, ki bo v kratkem prišla na knjižni trg, so izhajali pred vojno v legalni marksistični reviji «Književnost» in v «Sodobnosti», med narodnoosvobodilno vojno pa v «Slovenskem poročevalcu», «Delu» in «Ljudski pravici», deloma pa kot samostojne brošure, ki so izšle v ilegalnih tiskarnah. Članki in razprave izpred vojne, ki so zbrani v prvem delu knjige (od 1933. do 1943. leta) obravnavajo kulturno in politično problematiko tedanjega časa in z izredno marksistično in revolucionarno prodornostjo ocenjujejo kulturno, ekonomsko in politično dogajanje na Slovenskem in po svetu. Drugi in tretji del prve knjige obsega gradivo iz vojnih let od ustanovitve Osvobodilne fronte pa do II. zasedanja AVNOJ 1943. leta.

V celoti bo Kidričevo Zbrano delo obsegalo štiri knjige. V drugi knjigi bodo objavljena njegova dela iz zadnjega vojnega in prvega povojnega razdobja, od začetka leta 1944 do Kidričevega odhoda iz Ljubljane v Beograd. Tretja in četrta knjiga bosta obsegali njegove govore, članke in razprave iz razdobja po juniju 1946. Poleg tega bo izšlo še nekaj dodatnih zvezkov z arhivskim gradivom, korespondenco, stenogrami njegovih govorov na raznih konferencah, sestankih, plenumih itd.

Pričujoča izdaja bo najlepša, a hkrati tudi najgloblja in najpomembnejša oddolžitev spominu velikega revolucionarja in človeka.

Stritarjevo življenje v pismih

(deseta knjiga Zbranega dela)

Pisma imajo bolj biografsko kot slovstveno vrednost in predstavljajo, zlasti zadnja, najbridkejše poglavje Stritarjeve korespondence

Novo, deseto knjigo Stritarjevega zbranega dela bi lahko imenovali Stritarjevo življenje v pismih. Ta knjiga, ki je zadnja knjiga Stritarjevega zbranega dela, ki jo v zbirki Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev izdaja Državna založba Slovenije, prinaša namreč Stritarjevo korespondenco.

Ta je razmeroma obširna. Vendar pa je za spoznavanje Stritarjeve osebnosti in njegovega življenja pomembnejša, kakor pa za proučevanje Stritarjeve literarne in umetniške osebnosti. Se več. Ta knjiga celo razbija vsako iluzijo o neki umetniški podobi te dolgoletne osrednje osebnosti slovenske književnosti ter nam zlasti na koncu knjige prikaže Stritarja kot docela neorientiranega in nebogljenega starca, ki se v viharnem času ob koncu prve svetovne vojne ne znajde več in izrazi celo svojo nacionalno in državljansko pripadnost nemški Avstriji. Literarna veličina iz te Stritarjeve korespondence prav malo odseva, saj Stritar v svojih pismih zelo malo, in še to zelo abstraktno, govori o problemih slovenske književnosti. To je sicer deloma razumljivo, saj je Stritar živel vedno bolj odtrgan od domače zemlje in domačih problemov v tujini, vendar pa močno pobija predstavo o neki osrednji literarni osebnosti, ki naj bi jo Stritar predstavljal.

Nekaj pisem iz prvega obdobja Stritarjevega življenja in ustvarjanja je prinesla že deveta knjiga Stritarjevega zbranega dela; pisma iz te knjige so literarno pomembnejša. Deseta knjiga Stritarjevega zbranega dela pa prinaša korespondenco od leta 1872 dalje do pisateljeve smrti. Med temi pismi so Stritarjevi dopisi Jurčiču, Levstiku, predvsem pa Josipu Cimpermanu, Francu Levcu, Ivanu Prijatelju, Antonu Primožiču in še nekaterim kulturnim in literarnim osebnostim iz druge polovice preteklega stoletja. Vseh pisem je 430. Urednik France Koblar ugotavlja glede njih, da nam splošna analiza te korespondence kaže Stritarja bolj kot poslovnega in zasebnega človeka, kakor pa kot ustvarjajočega in borbenega slovstvenega voditelja. Niti v pismih Luizi Pesjakovi niti Josipu Cimpermanu, ki sta bila nekaj let Stritarjeva edina zveza z domovino, ne spoznamo toliko slovstvenega kot zasebnega človeka. In celo iz časa, ko se je v domovini dvignila proti Stritarju mladoslovenska generacija in začela novo obdobje v slovenski književnosti, je v Stritarjevi korespondenci malo odmeva. Celo nekatera pisma, ki se tičejo neposredno slovenske književnosti, imajo bolj bibliografsko in biografsko, kot pa slovstveno vrednost. Zagrenjeni in užaljeni literarni veljak nima več dobre besede za nikogar in pri svojem vračanju v preteklost samo obsoja sodobnost. Vojna pisma pa predstavljajo najbrž najbridkejše poglavje Stritarjeve korespondence. Stari Stritar ni kos razmeram in novemu času. Premagajo ga skrbi za obstoj in golo življenje in njegova pisma so nebogljen glas duševno in telesno onemoglega človeka.

Obširna knjiga Stritarjeve korespondence je nedvomno zanimiva knjiga, saj daje vpogled v Stritarjevo osebno življenje in približa tako današnjemu človeku Stritarjevo osebnost. Seveda pa nam kaže pisatelja bolj kot človeka kakor književnika. Toda kar nam vendar obenem daje vpogled v razmere v slovenskem kulturnem in političnem življenju v drugi polovici preteklega in začetku sedanjega stoletja, je vrednost knjige toliko večja.

Sl. Ru.

Katina Paxinu in Ingrid Bergman v filmu Komu zvoni (po Hemingwayevem romanu Sam Wood 1944)

Joan Woodward z možem, igralcem Paulom Newmanom, ko je prejela «Oscarja» kot najboljša igralka preteklega leta

REVIJA

ki zasluži več pozornosti

Počasi a vztrajno si v vrste slovenskih bralcev in prijateljev knjige utira svojo pot revija, namenjena propagiranju knjige. Ta revija z naslovom «Knjiga 58», ki jo v imenu slovenskih založb izdaja Cankarjeva založba, izhaja že šesto leto. In ker smo prej imeli sicer podobno, a slabšo publikacijo, «Slovenski knjižni trg», lahko govorimo že o desetletni tradiciji. To pa nedvomno že nekaj pomeni. Čeprav si je «Knjiga 58» pridobila že lepo število bralcev, širok krog sodelavcev in čeprav je edini in najboljši informator dogajanj na slovenskem knjižnem trgu, pa bi lahko rekli, da je revija še vseeno premalo poznana. Nekaj besed o tej publikaciji zato ne bo odveč.

«Knjiga 58» je revija, ki z informacijami o knjižnih novitetah, s članki o najrazličnejših problemih knjižne kulture, z obravnavanjem raznih aktualnih vprašanj knjižne proizvodnje in knjižnega trga opravlja pomembno vlogo vzgojitelja, informatorja, svetovalca ter posrednika med tistimi, ki knjige pišejo in izdajajo, ter tistimi, katerim so knjige namenjene. Revija prinaša predvsem prikaze o novostih na slovenskem knjižnem trgu. Kratki sestavki o novih publikacijah so napisani preprosto a tehtno, tako da ne predstavljajo reklamne notice, temveč stvarno in kulturno opozorilo na nove izdaje. Poleg novitet prinaša revija najrazličnejše sestavke, članke in eseje v zvezi s knjigami. Razen tega pa prinaša «Knjiga 58» pod rubriko *Razgledi* še najrazličnejše drobno gradivo, zanimivosti o knjigah, pisateljih, prevodih, knjižnicah. Gradivo je torej kar se da pestro in, kar je glavno, zanimivo. Uredništvu je treba priznati, da skrbi za to, da prispevki niso dolgi in utrujajoči, temveč kratki, informativni in predvsem zanimivo napisani. Tako je vsaka številka — revija namreč izhaja vsak mesec v zvezku malega formata — kar se da pestra in zanimiva. Vsakdo, ki mu je pri srcu knjiga, bo zato našel v tej publikaciji obilo zanimivega, poučnega in hvaležnega branja.

Seveda je posebna skrb posvečena domači knjigi. «Knjiga 58» pa že skozi vse letnike prinaša tudi gradivo o dogajanjih na jugoslovanskem knjižnem trgu. Informacije iz kulturnega življenja drugih jugoslovanskih narodov so sicer skromne, so pa take, ki jih drugod slovenski bralci ne najdejo. Vedno več pozornosti pa posveča revija tudi dogajanjem v zvezi s knjigo po svetu. Tako je ta revija tudi v tem pogledu dragocen informator.

Nepravilno bi bilo misliti, da je revija kaka propagandna publikacija. Res je sicer njen namen približati knjige ljudem in jih seznanjati z dogajanji na tem področju. Toda o kaki komercialnosti bi bilo odveč govoriti, saj je revija sestavljena poleg informativnih notic o novih izdajah, predvsem iz člankov, esejev in tudi razpravic znanih osebnosti slovenskega kulturnega življenja.

Vsakdo, kdor to revijo spozna, postane njen prijatelj, saj vsakogar pritegne s svojo pestrostjo in zanimivostjo. Odveč bi bilo torej «Knjigo 58» propagirati. Vsakdo, kdor ljubi knjigo, posebno domačo, vsakdo, ki rad bere, bi moral redno zasledovati to premalo znano revijo. «Knjiga 58» to res zaslužil!

Sl. Ru.

NEMŠKEMU ZNANSTVENIKU JE USPELO

SPLOŠNA FORMULA

$$\frac{d}{dx_\nu}\psi + l^2 \gamma_\mu \gamma_5 \psi (\psi^+ \gamma_\mu \gamma_5 \psi) = 0$$

Moč, ki jo odkrivajo, bo v blaginjo ali pogubo človeštva?

Pred nekaj tedni je na univerzi v Goettingenu predaval prof. Werner Heisenberg o «Napredku in teoriji osnovnih delcev». Predavanje je bilo v fizikalnem inštitutu in so se ga udeležili poleg študentov višjih letnikov tudi mnogi profesorji.

Predavatelj je brez kakega posebnega uvoda enostavno napisal na tablo zgornjo formulo.

Na začudene poglede poslušalcev je prof. Heisenberg zelo suho dejal:

«Moji sodelavci in jaz še nimamo popolnega dokaza za pravilnost te formule. Vendar pa ne bo pri natančnejšem študiju težko spoznali, da je prav to tisto, kar določa sestav snovi. Razume se, da smo pri svojih poizkusih uporabili izsledke, ki sta jih dobila mlada kitajska znanstvenika, Nobelova nagrajenca iz Kalifornije, Cung Daoli in Čen Nigjang. Leibnitz je nekoč dejal, da je ta svet najboljši vseh svetov. Toda jaz nisem o tem tako prepričan, marveč se mi zdi ta svet najenostavnejši med vsemi drugimi.»

Lajiku se bo zdela tale formula, ki zajema vse sile v prirodi, gotovo vse prej kot tako enostavna. Toda med strokovnjaki pa je vzbudila nenavadno zanimanje. Novica iz Goettingena je prišla kot bomba. Celo v moskovski Akademiji znanosti so nemudoma sklicali posebno posvetovanje. In sovjetski znanstveniki niso prav nič varčevali s priznanji. Po njih mnenju je jedro Heisenbergove teorije v tem, ker vsebuje nepričakovano rešitev za nejasnosti in težave, ki so bile pri kvantni teoriji ter pri raznih drugih definicijah.

Vse podrobnejše razmotrivanje o teh vprašanjih je za lajika pač jako zamotano. Saj se že pri tem, ko se govori o atomskih bombah, vsemirskih poletih in jedrski energiji skoro zgrozi, vsekakor pa na moč občuduje vse tiste znanstvenike, ki odkrivajo največje skrivnosti narave. Neomajno zaupanje ima do vseh tistih tihih delavcev, ki leta in leta presedijo pri zamotanih računih, ki na dolgo razpravljajo o vseh teh zadevah, ki so v zadnjem času postale vsemu svetu znane, in za katere še nihče pravzaprav ne more z gotovostjo reči, če bodo človeštvu prinesle srečo in blagostanje ali pa uničenje in konec.

Da, celo učenjaki sami ne morejo z gotovostjo vnaprej vedeti, kako bo potekal poskus, kako se bo razvijal in zlasti še, kakšen bo pravzaprav njegov konec, čeprav je bilo prej vse natanko izračunano in preverjeno. Čeprav so se vse formule, ki so jih na papirju dolgo razvijali, tako «jasno» in «natančno» razrešile. Zlasti izid vsakega poskusa je negotov. Snov je še vedno uganka!

In že od nekdaj je prav to za vsakega učenjaka največji sen, največja privlačnost: najti pravilno razlago za fizikalno podobo sveta, najti za to eno samo rešitev, eno samo formulo. Dognati, kaj je pravzaprav tisto, kar «veže svet v njega notranjščini».

V začetku našega stoletja se je zdelo, da je to vprašanje že dokončno rešeno, ko je slavni učenjak Albert Einstein odkril svojo znamenito «relativnostno teorijo». Mislil je, da je s tem pojasnil vse fizikalne pojave. Drugi učenjaki so potrebovali več kot deset let, da so dodobra doumeli Einsteinovo teorijo. A nazadnje se je izkazalo, da Einstein le ni vsega razjasnil. Sam Einstein je bil prvi, ki je to spoznal.

In v zadnjih letih svojega življenja se «duhovni oče atomske bombe» ni ukvarjal samo s tem, da bi preprečil uporabo te strašne sile v vojne namene, marveč je iskal rešitev za to, da bi združil vse do takrat znane formule v eno samo. Vendar pa tega ni dočakal.

Večina sodobnih znanstvenikov pa meni, da skoro ni mogoče najti take enotne formule. Spričo novejših odkritij na tem področju je to po mnenju le-teh skoro izključeno. A ob mnogih poskusih z atomsko bombo ali pri sestavljanju jedrskih reaktorjev naletijo na pojave, ki jih je moč razlagati bodisi s kvantno ali z relativnostno teorijo. A prave razlage, prave rešitve, ni.

In vsi čakajo na novega genija, ki naj bi vse te nejasnosti razsvetlil, in ki bi našel ključ, po katerem se vse te sile razkrajajo oziroma vežejo.

No, sedaj pa ti glasovi iz Goettingena!

Sicer pa ni naključje, da je prav Werner Heisenberg prvi razrešil to svetovno uganko. Saj je že pred leti veljal v svoji domovini, rojen je bil pred 57 leti v Muenchenu, za vodilnega nemškega znanstvenika. Vsekakor je to sad večletnega resnega dela prav na področju jedrske fizike. Prejel je tudi za to svoj čas Nobelovo nagrado.

Vendar pa si tudi sedaj ne smemo misliti, da je že vse storjeno, ko se je posrečila tale rešitev. Sam prof. Heisenberg meni, da bo treba še nekaj let temeljito proučevati in poskušati pravilnost te formule, in šele potem se bo videlo, v koliko je pravzaprav to v resnici dokončno.

Toda začetek je tu. Vsaj na papirju obstaja ključ, ki naj bi odklenil vrata v skrivnosti, ki jih svet skriva v svoji notranjščini.

STEK

IZPOLNITEV OPOROKE

Danes je že tretjič bral monsieur Marceau tisti oglas v časopisu. Na vsak način bo šel pogledat, kaj je pravzaprav na tem. Ves je bil vznemirjen. Hodil je gor in dol po sobi in vlekel svojo cigaro s tako močjo, da so kar oblaki dima bili v sobi.

«Posebno lepa omara, pristen Ludvik XIV., za sto frankov naprodaj.»

Samo to in nič drugega. In vendar je gospod Marceau že tri dni samo na to mislil. Gospod Marceau je imel namreč trgovino s starinami in umetniškimi predmeti. Zato je dobro vedel, da sto frankov ni nobena cena za tako pohištvo. «Ali je tiskovna pomota ali pa je kaka sleparija!» je modroval. Nazadnje se je le odločil in stopil pogledat.

Hiša, kjer je bilo tisto pohištvo naprodaj, je bila pravzaprav razkošna vila. Okoli je bil skrbno negovan park, poln redkih dreves in okrasnega grmovja. Ko je pozvonil, mu je prišel odpret strežaj v livreji.

«Sem trgovec s starinami in bi si rad ogledal omaro, ki je tukaj naprodaj.» Strežaj ga je odvedel v razkošen salon, kjer je sedela črno oblečena gospa. Ko je gospod Marceau še njej povedal, po kaj je prišel, ga je peljala v zgornje nadstropje in mu pokazala zaželeno omaro. V sobi pa je bilo še vse polno dragih, zelo redkih in dragocenih predmetov, ki so bili še več vredni kot omara, oglašena v časopisu. Ob pogledu nanjo je takoj spoznal, da gre za pohištvo, ki je vredno najmanj 80.000 frankov.

«In kakšna je cena?» je vprašal gospo. Sedaj je bil še bolj prepričan, da je bila v oglasu navedena cena tiskovna napaka.

«Saj je bilo navedeno v časopisu. Sto frankov!» je odgovorila gospa.

«Sto frankov? In kdaj lahko skleneva kupčijo, gospa?»

«Tudi takoj, če želite. Prej ko boste odpeljali omaro, tem bolje!»

«Če dovolite, gospa, bi napravila o tem nakupu kratko pismeno pogodbo, nakar bi vam takoj plačal omenjeni znesek. Nato pa bom takoj poskrbel, da bodo odnesli omaro. Upam, da ne boste nasprotovali temu, da bom navzoč pri prenašanju pohištva.»

«Nikakor ne, gospod!»

Prav hitro je bila napisana pogodba in potem je kar po telefonu naročil nosače, ki naj bi odnesli omaro. Treba je bilo naglo delati, da se ne bi izkazalo, da nekaj pri vsem tem ni v redu. Take kupčije še svoj živi dan ni napravil!

«Dovolite mi, gospa, vprašanje,» je dejal preden se je poslovil. «Nikakor ne morem razumeti, kako to, da se niste zavedli velike vrednosti te omare. Toda, kaj vas je dovedlo do tega, da ste jo prodali in še za naravnost smešno ceno! Že dolgo trgujem s starinami, toda...»

«Če ste v resnici pravi trgovec s starinami, boste zagotovo znali obdržati zase skrivnost, ki vam jo bom zaupala. Pred štirimi tedni je umrl moj mož in je v svoji oporoki napisal tudi sledeče:

„Omara Ludvik XIV., ki je v moji delovni sobi, naj se proda, izkupiček pa izroči moji tajnici."

In tako sva sedaj midva, vi, gospod Marceau, in jaz, izpolnila omenjeno klavzulo.»

S. A.

DEKOLTE

«Čo, Pino, znaš kaj je to — dekolte?»

«Ma, hm, prav natanko ne znam, ma si mislim, da je nekaj prav čudnega.»

«Zakaj?»

«Viš! Zastran njega je moja ta starša sestra dobila angino, ta mala pa je prav z njim dobila fanta! No, kaj ni potem čudno?»

19-LETNA RDEČELASKA Z ZELENIMI OČMI

Mijanou sestra B. Bardot nova filmska «zvezdica»

Ko so novinarji izvedeli, da je Mijanou Bardot tudi postala filmska igralka in bo igrala romantično zaljubljeno deklico v filmu «Ramuntcho», niso iskali njenih izjav, temveč, kaj pravi slavna BB

Mijanou Bardot je sestra Brigite Bardot in je razumljivo, da je njena «slava» tesno povezana s slavo (navednice več ne ustrezajo) svoje sestre. Tako je tudi razumljivo, da so novinarji hoteli takoj izvedeti, kaj poreče slavnejša sestra, ko se je Mijanou odločila in odločno stopila na filmsko pot.

Brigite je bila zabarikadirana v svojem stanovanju in ni pomolila nosu iz hiše že nekaj dni ter skoro ni mogla govoriti, ker je imela gripo. Na dopustu je bil celo tradicionalni tajnik, čigar dolžnost je preganjati nezaželene goste. S hripavim glasom, zavita v vrsto odej, je dejala: «Po mojem je naredila Mijanou prav. Samo film je težak in naporen. Predvsem pa je dolgočasen.» In Brigitte se skoro vedno dolgočasi, če slučajno ni zaposlena z bežnim «flirtom», ali kot v zadnjem času z učenjem jahanja, španskih plesov in španščine, kar vse mora znati za novi film.

Obe sestri bosta snemali v Španiji in kaj lahko se pripeti, da se bosta filmski ekipi srečali. Kakšen raj za fotografe. Sicer vse kaže, da med njima ne bo prišlo do sporov, ker sta bili do nedavnega dobri prijateljici in sta skupaj obiskovali svetovno znana zabavišča. Vendar slava je čudna stvar in lahko privede do zanimive bitke zanjo.

Mijanou Bardot, ko je še živela v senci svoje slavnejše 24 let stare sestre in sta bili skupaj v Cortini d'Ampezzo, kjer si je Brigitte zdravila živce po poskusu samomora. Sedaj bosta obe snemali v Španiji.

Mijanou je kot Brigitte predvsem dekle iz «boljše» družine. Takoj se vidi, da ji v življenju nikoli ni ničesar manjkalo. Ni se namreč mogoče na hitro naučiti, kako se obnaša v «visoki» družbi, dajati vtis stalnega dolgočasja... če se ne vdihuje «snob» zraka že od rojstva. Dekleti sta hčerki velikega francoskega industrijca in sta bili od mladih let navajeni na bogastvo in udobje. Ni bilo treba, da napoči dan, ko Brigitte zasluži za en sam film sto milijonov frankov, da sta si lahko privoščili počitnice ob Azurni obali.

Sestri sta si po zunanjosti precej podobni. Obe sta enako visoki, imata dolge vitke noge, ozek pas in dobro razvite okrogline. Vendar pa obstajajo tudi precejšnje razlike. Mijanou ne izpade kot naivno perverzno bitje in je kaj malo verjetno, da bi se jo dalo na filmskem platnu tako «sleči», kot je to napravil prvi mož Vadim z Brigitte. Verjetno bo Mijanou skušala uspeti z drugimi s.edstvi, recimo bolj «poduhovljenega» značaja, ki pa seveda ne izključujejo dobre porcije anatomskih delov njenega telesa.

Do sedaj se Mijanou ni hotela odločiti, da bi resno sprejela številne ponudbe, čeprav je imela že manjšo vlogo v filmu «Club de femme» in se ji celo ni ljubilo niti odgovoriti na ponudbo za snemanje nekega filma, ki naj bi ga režiral Lattuada. To je razumljivo, saj je dobro vedela, da dežujejo te ponudbe samo zato, ker je pač sestra Brigitte.

Sedaj se je njeni častihlepni materi posrečilo, da jo prepriča. Ni pa tudi dvoma, da je veliko vlogo (verjetno odločilno) igral denar, saj se njen honorar sicer ne bo gibal okoli astronomskih številk, ki jih prejema sestra, je pa kljub temu vsega spoštovanja vreden.

Tako se začenja novo razdobje v življenju razvajenega dekleta ki je, da bi pobegnilo večnemu dolgemu času, že marsikaj poizkusilo. Tako ji je na primer že šinilo v glavo, da bo postala profesor filozofije, nato pa je šla čisto resno za prodajalko v neko trgovino. Vse te muhe so bile seveda kaj kratkotrajne. Filozofija je tudi dolgočasna za onega, ki ni navajen misliti; prodajalke pa morajo odločno vstajati prezgodaj.

Ji bo film, oboževanje romantičnih šestnajstletnic — če bo uspela seveda — prinesla srečo? Dvomimo. Sreča ni artikel, kateri se da kupiti kot jahta, vila, zabave, obleke, dragulji... Srečo je treba trdo prislužiti.

Z. B.

Ficko piše

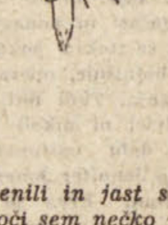

Dragi pri Mavski!

Ben, zdaj so anka prazniki fenili in jast sem zastran njih bolan. Od jutra do noči sem nečko jel. Saj se nisem in se nisem mogel pre Magavat, koje pej blo vse tako strašno forte Fino. Mašma Pince in presenc. In pole smo anka sekli jajca ses lirami. Jast sem jih udobil narveč. In za stran tega sem anka bil forte bolan. In pole sem mogel pit šeno in pole je blo vre dobro. Ma je anka na mlček bolelo. Šantla fani in Tareska in anka še druge pej niso nanka šle h Žegnu, ko bi mogle tam selcirat, in dabi na komando se mogle trkat po prsah in pole poklekavat. One nečejo selcirat, ko niso ble nanka pr sodatah, in moški pej zato, koso siti še od tabat, ko so bli pr sodatah. In tako jemajo vsak soj škužo.

Strina Perina je ukupla eno veliko Jajce zastran Šorpreže. So ji poveli, da je u vsakem jajcu u negovi Notranjosti kašna šorpreža: čene za kupca, je pej za betegarja. In u tismu od strine Perine je bla za betegarja. Maje je imelo tisto jejce pej velik in forte lep Fjok in je blo anka odzuon zlato. Prav ji stoji, strini, ko gleda nečko na zunanjost! Zdaj pej jema! Ma joje blo forte lepo za poslušat, kadar je jejce odprla in ko je pole vidla, da ni blo nobene šorpreže! To soble altroke litanije!

Mokri Ciji pej ne gre in ne gre dol vse karke se zgodi u jugo Slavji. Nanka ane ne nardijo tam po njeni misli. To morejo bit forte Štrambasti tam! Ma zakaj pej ne pridejo prašat njo, ko tako strašansko vse zna, in je pamet kacùla v sebe neči prov s kašnim Krčulom! Niso ble prov volitve, ni prov, ko si sami pomagajo in ko gre mladina delat cesto — Zase però. Ma ne! To ni prov in ni prov! Bi mogli najmit, si usodit pri stričevih ali leskih, magari prodat kašno robo, magari brješe, ma sami ne smejo delat in še za stonj! Kaj ste Matasti! In še bres prašat gaspude in njo! In se ne znajo ob našat, in... To je res dobro, da se znajde kašen, kateri je tako forte zbejen in vse vidi in pole povej!

A Mery kanci so zastran Bomb in ras strlitev forte trmasti. Oni nečko za jeskavajo in so miselnli da rusi ne bojo kopac ta prvi začent ses ustavlavanjem poskusov. Ma so jih na Flikali. In zdaj pej vsi ledje videjo, da A Mery kanci nečejo genjat jen drijoman ješčejo Greh jen se nanka nečejo menit od Mira. Ma Fruškov pej se nečko smeja.

Tisti Ermenežildo pej je res bil forte nakazan, ko je tel po kazat soje do Kumente tismu, kateri bo anka jih znal brat. Ma se za stopi! Tako ja je prov! Anka sodnik je to potrdil! Zato je šel lepo lišo, Ermene Žildo.

Te pozdravlja

Ficko.

TRIGAMIJA

Lilian Henderson iz Plymoutha na Angleškem se je maščevala nad svojim možem-mornarjem na kaj svojevrsten način: poročila se je še z dvema drugima mornarjema. Le tako je mogla podjetna Lilijana svojo «trigamijo» skrivati kar celih pet let. Saj je znano, da so mornarji po več mesecev zdoma.

In tako je živela v najlepši slogi s tistim možem, ki je bil pač na dopustu. To je trajalo, dokler se vrstni red dopustov njenih treh zakonskih mož ni nepričakovano zmešal. Primerilo se je namreč, da sta bila nekoč kar dva hkrati doma.

Pa je prišlo vse na dan. In Lilijana je morala pred sodnike.

A tam ni bila ta zgledna ženicica prav nič v zadregi. Takole je utemeljevala svoje početje:

«To je vendar edino in docela razumljivo maščevanje, ki ga more napraviti mornarjeva žena svojemu možu. Saj vendar vsakdo ve, da imajo naši možje v vsakem pristanišču po eno zaročenko.»

Vendar pa sodišče ni upoštevalo tega Lilijaninega zagovora. Morala se je kar zadovoljiti samo z enim možem. In še globo je morala plačati.

GRAFOLOG ODGOVARJA

NEKA. Svojo voljo obračate v pozitivno delovanje. Oklevanje absorbira veliko vitalne energije. Najdite pravilen na-

Vas bi pa prosila, če bi mi lal

čin sodelovanja v trgovsko pravnih zadevah. Vašo osebo bo privedlo v ospredje tudi nagnjenje do govorništva. Mirnejše delovanje v diskusijah je umestno. Presoje so jasne in hitre. Zmanjšajte svoje nezaupanje in ljubosumje. V ospredju čutite veliko ugodje. Z uresničevanjem novih načrtov ne hitite. Če preide vaš nemir tudi na druge, morete pričakovati prepire.

ŽIVLJENJE NI PRAZNIK. Kljub težavam, v katere večkrat zaidete, znate s praktično rešitvijo vedno zlesti na zeleno

Želim mi sd, and

vejo. Svoje okolice ne smete ocenjevati prekritično, saj smo vsi ljudje. Znajdete se pri vsakem delu, zaradi česar bi menjava poklica ne bila težka. Cilj, katerega zasledujete, bo bližji, če boste za njegovo dosego vložila več napora. Lahko se vam poverijo težje stvari, saj je čut za odgovornost pri vas močno razvit. Planskega dela po prvih uspehih ne smete opustiti.

SRCE. Napram okolici ste taktna. Ljubite harmonijo. Niste dolge in hude jeze. Dobrosrčni in širokogrudni. Posedujete

V 14. stol. se je posvetna glasba

precejšnjo mero samozaupanja, katera pa ne sme biti ovira za nadaljnji intelektualni razvoj. Nastajajoče znake neučakanosti takoj odstranite. Kot v službi tako doma želite, da upoštevajo izrečene nasvete. V kolikor ste kdaj pa kdaj še nestanovitni, je to posledica še nedokončno oblikovanega značaja. Srčnim ali želodčnim motnjam takoj posvetite vso pozornost.

JOZICA. Vaša želja, da pomagate drugim, se lepo uveljavlja v poklicnem delu. Osebe drugega spola vas spravijo

„Kot zvesta bralka"

hitro iz ravnotežja. Temu je kriva v tem primeru boječnost in nezaupljivost. Bogato razgibano notranje življenje, katero pa večkrat pade pod zunanje vplive. Vrednosti značaja določene osebe dajete večji poudarek, kakor pa njenim telesnim oblikam. Prehitro menjavate razpoloženja; zaradi tega velikokrat polagate pozornost nepomembnim stvarem, o katerih drugi niti ne pomislijo.

STANE D. Moč volje je oslabljena. Zahvaliti se imate edinole pozitivnim črtam značaja, da niste še v težavnejši situaciji.

Zelo me zanima in

Dobra lastnost je tudi zanimanje za poklicno delo. V bistvu ste dobri, vendar preobčutljivi. Držite se točno vseh zdravstvenih predpisov, katerih izpolnjevanje je potrebno za harmonično delovanje telesa. Trenutno pesimistično stanje ne bo trajalo dolgo. Težite za pozitivnim delovanjem v svoji bližnji okolici; ne oklevajte, bodite odločnejši.

V ZNAMENJU STRELCA. Velika mera samozavesti. Želja po svobodnem udejstvovanju. S posedujočo količino energije

V željnem pričakovanju Vašega

boste mogli ob pomoči izbranega sistema doseči še večje uspehe. Vaša prisotnost vzbuja zanimanje. Finančni uspehi bodo vidnejši v drugi polovici življenja. Svoje duševne emocije imate pod kontrolo. Dobri ste in iskreni, vendar želite biti tudi v besedni igri v ospredju. Čuvajte se prevelike sentimentalnosti; slednja ovira polet, kateri pri vas še ni dosežen v vsej višini.

MORNAR. Gospodarnost je dobra poteza vašega značaja. Uspevali boste tako dolgo, dokler se boste vztrajno borili in

Ako ti ni preveč napor

ne boste prekinili pričetega dela. Prekinitev bi prinesla pesimizem. Svoje delo ocenjujete s stališča koristnosti. Uspehi drugih so kažipot za vaše nove napore. Mislite logično in ljubite urejeno življenje v krogu oseb, ki so vam simpatične. Ne polagajte prevelike pažnje govoricam.

FEBRUAR. Pazite, da ne izrabijo vaše dobrohotne pripravljenosti v druge sebične namene. Zunanji vtisi navadno zelo

Na Vašo grafološko!

vplivajo na dogajanja v vaši notranjosti. Skrbno morate premisliti, predno se jim prepustite. Smisel za red ne sme preiti v pedantnost, ki ni pozitivna. Uspehi na področju umetnosti, v katero pa še niste povsem proniknili. Ne smete biti preveč v samega sebe zaprti, ker tako stanje ustvarja manjvrednostne občutke. Dinamično mislite, kar vodi do vidnih uspehov.

TRIGLAV. Razočaranja prejšnjih let so vtisnila v zavest pečat, katere sence je možno opaziti še danes. Opustili ste prevelik stik z okolico, kar je imelo za posledico obogatitev

Lepo prosim za daljšo.

duševnosti. Ljubite resnico. Zakonske zveze pa jemljete precej konzervativno. Prevelik ponos na tem področju je kriv marsikateri dosedanji nevšečnosti. Možnost ledvičnih in žolčnih motenj. Uspehi na socialnem področju. Ne bodite malenkostni ali morda celo egoistični. Izsiljeno in naglo odločanje vam ne bo prineslo pričakovanega uspeha.

HOROSKOP

VELJAVEN OD 14. DO 20. APRILA

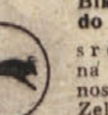

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Ne zaupaj takoj svojih skrivnosti neznancem. Upanja se bodo uresničila. Izkoristite ugodne priložnosti. Prijetni izleti.

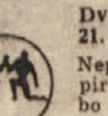

Bik (od 21. 4. do 20. 5.) V sredini tedna ljubosumnost in sence. Zelo ugoden zaključek tedna. Nova prijetna prijateljstva. Darila.

Dvojčka (od 21. 5. do 20. 6.) Neprijeten prepir, ki pa se bo za vas ugodno končal. Izvedeli boste neko skrivnost. Pogumno prevzemite nase novo delo.

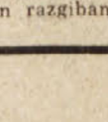

Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Naredili boste pomemben korak za dosego zaželenega cilja. Sence bodo prešinile vaše srce. Prijetni in razgibani dnevi.

Lev (od 23. 7. do 22. 8.) V sredini tedna boste vzbudili zaupanje in zanimanje neke osebe. V petek zanimive novosti. Nedelja zelo sončna.

Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Dnevi bodo zelo srečni in polni veselja. Zvezde prijateljsko gledajo na vas. Nove pobude, boste s trdno voljo uresničili.

Tehtnica (od 23. 9. do 22. 10.) Čudno srečanje, ki vam bo prijetno. Neko važno vprašanje se bo počasi uredilo. Pomembne novosti na delovnem področju.

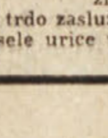

Skorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) Zelo koristno delo, vendar ne imejte prehudih iluzij. Vse je treba trdo zaslužiti. Srečne in vesele urice v nedeljo.

Strelec (od 22. 11. do 21. 12.) V četrtek zvečer pazite, lahko naredite resno napako. Obstaja možnost, da se stvari nenadoma zapletejo.

Kozorog (od 22. 12. do 20. 1.) Srečali boste neko drago osebo. Številne diskusije v sredini tedna. Znali boste izkoristiti nekatere odlične priložnosti.

Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.) Vztrajajte in boste zmagali. V začetku tedna nova nepričakovana simpatija. Neka obljuba. V četrtek manjši prepirčki.

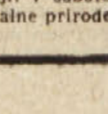

Ribe (od 20. 2. do 20. 3.) V ponedeljek srečanja. Teden bo zelo prijeten. Vedno bliže so pomembni cilji. V soboto neurje sentimentalne prirode. Finančne težave.

ŠE NEKAJ MISLI O RAZNIH VPRAŠANJIH NAŠEGA KMETIJSTVA

USTANOVITEV SLOVENSKE KMETIJSKE ŠOLE JE ZA NAŠE LJUDI ŽIVLJENJSKEGA POMENA

Občinske uprave in komisije za kmetijstvo bi morale posvetiti več pozornosti problemom, ki tarejo naše kmete - Posledice so lahko usodne!

Ko smo v zadnji nedeljski številki obširno pisali o vprašanju razlastitev, socialnega zavarovanja in zastopstva kmetov v raznih ustanovah, o čemer sta se tajnika Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov razgovarjala z vladnim generalnim komisarjem pred dvema tednoma, smo pripomnili, da je poleg teh vprašanj še vrsta drugih, ki čakajo na rešitev že leta in leta: kmetijska strokovna šola, kmetijski tečaji, zakon za hribovite kraje, organizacijski načrt, policijski čuvaji itd. Poudarili smo, da so tudi ta vprašanja življenjske važnosti za obstoj in nadaljnji razvoj tukajšnjega kmetijskega gospodarstva. Zaradi tega je nujno potrebno, da se za te probleme zavzamejo vse organizacije in ustanove, ki se neposredno in posredno zanimajo za kmetijstvo. Prav tako pa je potrebno, da se odslej za vse te stvari bolj zanimajo tudi občinske uprave.

Prepričani smo, da bi marsikatera akcija kmečkih strokovnih organizacij imela lepši uspeh v korist kmetov in kmetijstva, če bi se občinske uprave s svoje strani zavzele in posredovale na pristojnem mestu. Po dosedanjih uredbah in upravnem sistemu občine sicer nimajo kdo ve kaj možnosti, da bi lahko same odločale in nekaj konkretnega napravile v tem smislu, da bi na primer same ustanovile kmetijske tečaje, postavile poljske čuvaje, znižale ceno vodi itd. Z enotnim nastopom pa bi le dosegle, vsaj upamo, da bi vsaje oblasti na primer odobrile izredno postavko v proračunu za strokovne tečaje, za nabavo strokovnih knjig itd. Prav tako bi občinske uprave lahko posredovale na višjem mestu za ustanovitev kmetijske šole, za pravilno zastopstvo kmetov pri raznih ustanovah, za čimprejšnjo razširitev zakona o socialnem zavarovanju kmetov itd.

Priznati moramo, da so podeželske občine v zadnjih letih nekaj napravile v tem smislu, toda ne še dovolj. V nekaterih občinah so tudi ustanovili kmetijske komisije; zdi se nam pa, da vse ne delujejo kakor bi bilo želeti. Takšne komisije bi morale proučevati in spoznati krajevno in splošno kmetijsko problematiko ter pravočasno nastopiti na pravem mestu.

Čimprej bi morale te komisije, oziroma občinske uprave spoznati določbe zakona za hribovite kraje, ki prinaša lepe ugodnosti in možnost razvoja kmetijstvu, ter zahtevati, da se ta zakon razširi tudi na naše področje. Prepričani smo, da bi taka skupna akcija rodila uspeh in da bi jo podprla tudi pokrajinska uprava. Pred vrati so volitve. Ne vemo, če je kakšna stranka vključila v svoj volilni program tudi to, kakor drugo prej omenjeno vprašanje. Koristno pa bi bilo, da bi na vse te probleme, zlasti na važnejše, opozorili stranke, kandidate in bodoče poslance.

O kmetijski šoli je bilo pred nekaj leti precej govora; zgoniška občina je vključila v načrt nove šole tudi prostore za to šolo in se zavzela za dodelitev primernega vrta. Potem pa je vsa zadeva obtičala na mrtvi točki in zaspala. Po novi razmejitvi je na Tržaškem odpadla edina kmetijska šola, ki je bila na Plavjah. Zaradi tega bi bilo pravilno in nujno, da bi tako šolo s primernim vrtom in drevesnico čimprej spet ustanovili. Poleg strokovne šole pa so nujno potrebni številni in razni kmetijski tečaji s predavanji in praktičnimi vajami; pa ne po dva-tri tedne, ampak tri-štiri mesece.

Zdi se nam, da ni potrebno podrobno utemeljevati nujnost take šole in tečajev, če pomislimo na zaostalost tukajšnjega kmetijstva, na njegove možnosti razvoja, pa tudi na nevarnosti, ki mu pretijo. Če naše kmetijstvo ne bo sledilo razvoju, če se ne bo preusmerilo z intenzivnim obdelovanjem zemlje in prilagodilo zahtevam trga, bo prav gotovo propadlo. Do tega razvoja in do potrebne preusmeritve pa ne bo prišlo, če ne bomo imeli mlade, strokovno usposobljene delovne sile. Morda se te nevarnosti popolnoma še ne zavedamo. Omenili bi le, da se že zdaj v najbolj razvitih pokrajinah Severne Italije bojijo tuje konkurence, ko bo začelo delovati skupno evropsko tržišče. Kako bo pa naše kmetijstvo temu kos, ko se celo tukajšnji vrtnarji pritožujejo zaradi konkurence pridelkov iz bližnjih italijanskih pokrajin? Če ne bomo pravočasno našli prave poti, bo za nekaj let le tu pa tam kaka redka kmetija na vsem področju.

A. B.

V NEDELJO, 4. MAJA V BAZOVICI

Prva razstava goveje živine

Pri Pokrajinskem kmetijskem nadzorništvu pripravljajo vse potrebno za razstavo goveje živine sivo-rjave pasme, ki bo v nedeljo dopoldne 4. maja v Bazovici.

Razstava, ki je prva po zadnji vojni, ima namen prikazati uspehe, ki so jih dosegli v živinoreji naši mali posestniki iz Bazovice, Trebc, Gropade, Padriča, Peska, Gročane in Jezera.

Na razstavišču bo 250 glav goveje živine, razdeljene po kategorijah in oddelkih. Živino bo ocenjevala posebna komisija, ki jo bodo sestavljali živinorejski strokovnjaki sosednih beneških pokrajin.

Razstava, katere važnost ne more prezreti nihče, ki ga živinoreja ne zanima, hoče prikazati kakovost in zdravstveno stanje naše goveje živine, ki prav nic ne zaostaja za ono s klasičnih hribovitih področij. Ugodne klimatske razmere, dobra in tečna krma, ki nam jo nudi naš Kras, ter racionalna vzreja, upoštevajoč pri tem vse higienske ukrepe, so izborno okolje za vzrejo prvovrstne goveje živine, ki nam nudi poleg okusnega mesa predvsem zdravo, visokoredilno mleko.

MAVHINJE

Kljub še nič kaj ugodnemu vremenu so v vas že začeli prihajati tujci in izletniki, ki «raziskujejo» sesljansko okolico. V tej zvezi bi radi naslovili prošnjo občinski upravi: zvečer je vas premalo razsvetljena in bi bilo nujno potrebno postaviti vsaj še štiri ali pet žarnic za javno razsvetljavo. So gotovi predeli, ki so tako rekoč v popolni temi. To škoduje tudi tujskemu prometu, kajti tujci prihajajo v vas posebno ob večernih urah in je bilo zaradi pomanjkljive javne razsvetljave slišati že več pritožb. Upamo, da bo občinska uprava naši prošnji ugodila.

V vasi je že nekaj časa telefon, vendar je bil v tem kratkem času dvakrat pokvarjen. Zdi se, da je temu krivo to, da so otroci vrgli na telefonske žice kovinske predmete, kar je povzročilo, da je bila zveza prekinjena. Starši naj otroke opozorijo, da je treba pustiti telefonske žice na miru, kajti lahko se zgodi, da bi bil telefon pokvarjen prav v trenutku, ko bi ga kdo zaradi bolezni ali kakega drugega podobnega vzroka nujno potreboval.

BAZOVICA

Letošnja zima ni bila huda, samo sneg nam je povzročil mnogo dela. Pravijo, da bo letos dobra letina, ker se je zemlja dobro namočila. Takoj ko je sneg skopnel, so kmetje pričeli s čiščenjem gruntov, gnojenjem, oranjem in popravljanjem zidov. Letos naši kmetje ne orjejo več s konji, ki so v vasi skoraj popolnoma izginili. S traktorjem gre hitreje in je s tem strojem lažje delo. Celi vrsti avtov in vesp, ki so v vasi, sta se pridružila še dva traktorja, ki opravljata razna kmetijska dela; saj ima Bazovica največje število goveje živine v tržaški okolici in zaradi tega je tudi precej dela na polju, če hoče kmet pripraviti dovolj krme za živino preko zime.

Lansko leto je mestna občina popravila nekaj klancev po vasi. Zelo pa bi bil potreben popravila klanec, ki gre pod vasjo (tako imenovani «Pod pil»). Ta klanec je zelo zanemarjen, čeprav ga vaščani zelo uporabljajo, pa tudi tržaški izletniki se ga ob nedeljah poslužijo, ker jih vodi med travniki in zelenjem dalje na Razklani hrib in v mesto.

Prav tako bi morali popraviti pot in stopnice (škalce), ki vodijo s Ključa na vrh. Mnogo Tržačanov se pripelje z avtobusom do Katinare in gre potem peš preko Ključa na Bazovsko planoto. Pot je obupna! Bog ne daj, da se ti spodrsne, na tej poti se ne uloviš več, se pobiješ ali si celo zlomiš kakšen ud! Bližajo se nam lepi dnevi in Tržačani komaj čakajo, da se v prosti naravi nadihajo svežega zraka. Nudimo jim vsaj lepo pot med zelenjem in občudovanja vreden pogled na Tržaški zaliv ter Istro.

Kljub neugodnemu vremenu dela na polju ne zmanjka

KRIŽ

V torek popoldne smo pokopali pok. Alojza Skabarja, vojnega invalida iz NOB in odlikovanca z dvema medaljama za hrabrost. Pričakali smo ga na Bošketu, kamor so ga pripeljali iz mrtvašnice v Trstu in od tod se je razvil pogrebni sprevod, v katerem je bilo mnogo cvetja in vencev, med njimi tudi venca Zveze partizanov iz Trsta ter domačega prosvetnega društva «Albert Sirk». Ob odprtem grobu se je od pokojnika, ki nam bo ostal v trajnem spominu, poslovil tov. Franc Stoka s kratkim nagovorom. Dragemu Lojzetu naj bo lahka domača zemlja!

NASVET ČEBELARJEM

Da bodo imele čebele v tem času dovolj hrane

V tem času, ko narava še ne nudi čebelam dovolj hrane, tu mislimo na cvetni prah, mora čebelar priskočiti na pomoč z dodatno hrano, da pospeši razvoj družin. Cvetni prah ni potreben samo čebelji zalegi, pač pa tudi mladim izleženim čebelam, ki ob rojstvu še zdaleč niso zaključile svojo rast in potrebujejo dovolj beljakovinske hrane, ki jo dobijo samo v cvetnem prahu. Od zadostne in pravilne prehrane mladih čebel je odvisna njih delovna sposobnost, starost in odpornost proti boleznim.

Potrebe po cvetnem prahu v čebelji družini so dokaj velike in ga narava v zgodnji spomladi ne nudi dovoljne količine. Tu mora poseči vmes čebelar z nadomestki cvetnega prahu, da tako umetno skrajša spomladansko brezpašno dobo in doseže pospešeno zaleganje matic in rast mladih čebel.

Kaj lahko uporabljamo za nadomestke cvetnega prahu? Najbolj se uporablja sojina moka, posušeni kvas, posneto mleko v prahu in podobno. Vsa ta živila vsebujejo veliko beljakovin. Seveda ti nadomestki ne morejo nadomestiti cvetnega prahu, skupno s cvetnim prahom, ki ga v tem času čebele le naberejo, pa dosežemo presenetljive uspehe.

Letos so se čebelje družine prebudile zelo zgodaj in matice so pričele z zalegami. Prerani spomladi je sledila zopet zima in čebele v mrazu niso mogle nabirati cvetnega prahu, z dodatki v obliki hranilnih pogač pa bomo izpolnili vrzel v sestavi hrane za mlado zalego.

Hranilne pogače bo potrebno dodajati toliko časa, dokler ne bo v naravi zadostne količine dosegljivega cvetnega prahu. Te pogače pa izpolnjujejo svoj namen tudi jeseni, ko narava čebelam ne nudi več cvetnega prahu.

Z nadomestkom cvetnega prahu dodajamo tudi sladkor, med in razna zdravila za preprečitev bolezni, ki so jim izčrpane družine v spomladanski dobi tako podvržene.

Teža hranilnih pogač je največ do pol kg in jo srednje družine potrošijo v 8 do 10 dneh. Ker sta v pogačah tudi sladkor in med, imajo te tudi dražilno vlogo, zato z njimi dosežemo več kakor z dosedanjim krmljenjem s čistim sladkorjem. Pogače nudijo čebelam stalni vir hrane, izpodbujajo matice k neprekinjenemu zaleganju, sladkor pa pokladamo le občasno, zato ne dosežemo tako vidnega rezultata, posebno ne v onih dneh, ko ni naravne paše.

Pri AŽ panjih odkrijemo sprednjo deščico matične rešetke ali dvignemo celotno rešetko in postavimo pogače na okvire in jih pokrijemo s pergamentnim papirjem, da ne izgubijo vlage. Pogače vlagamo lahko ob vsakem času, le da ni temperatura pod 0 stopinj Celzija.

Ker dodajamo pogače le po potrebi vsakih 5 do 10 dni, ne vznemirjamo in ohlajujemo družine vsakodnevno kar ugodno vpliva na njih nemoteni razvoj. Prednost hranilnih pogač je tudi v tem, da vsebujejo tudi vodo, tako da ob uživanju čebelam ni treba ven po vodo.

VIŽOVLJE

VIKTOR ŠKOF 75-LETNIK

Jutri praznuje Viktor Škof, učitelj v pok., 75-letnico svojega rojstva. Rodil se je 14. aprila 1883 v Volčjemgradu pri Komnu, vendar so se starši kmalu po njegovem rojstvu preselili v Trst, kjer je obiskoval slovensko, oziroma nemško osnovno šolo. Nato je vstopil v slovensko pripravnico v Sežani, končno pa je odšel na slovensko učiteljišče v Kopru, kjer je leta 1903 maturiral.

Najprej je poučeval v Mavhinjah, potem ga je učiteljska pot zanesla v Kobjo glavo in Stanjel, dokler ga niso leta 1930, ker si ni pustil poitalijančiti svojega priimka, premestili v Fontanellato (Parma). Tu je živel vse do leta 1946, ko se je zopet vrnil v Trst in prevzel upraviteljstvo osnovne šole v Rojanu, dokler ni bil leta 1949 upokojen.

Med zadnjo vojno je tudi on okusil fašistični bič. Zaradi antifašizma so ga oktobra 1943 aretirali fašistični miličniki in ga odpeljali v zapor, kjer je presedel več kot tri mesece. Komaj je prišel na svobodo, pa so ga zaprli Nemci, skupno z njegovo soprogo in hčerko ter je le malo manjkalo, da ni končal kot talec pred zidom. Rešilo jih je znanje nemškega jezika, tudi leto dni kasneje, ko so ga Nemci spet zaprli.

Omenimo naj še, da je bil na listi Osvobodilne fronte izvoljen za svetovalca v predzadnji občinski svet devinsko-nabrežinske občine, kjer se je vseskozi potegoval predvsem za turistični razvoj devinsko-sesljanskega predela. V mladih letih, ko je še učiteljeval po Krasu, pa je gojil slovensko pesem, saj je ustanovil in vodil zbore v Komnu, Stanjelu, Kobji glavi in Mavhinjah.

V življenju je mnogo prestal in okusil. Sedaj živi skupno s soprogo v Vižovljah in uživa zasluženo pokoj. Toda še vedno se loti kakega dela in nemalokrat prime tudi za pero ter napiše svoje kritične pripombe ali predloge k tej in oni stvari.

Slavljencu, ki je priljubljen in spoštovan od vseh, ki ga poznajo, kličemo še na mnoga leta!

Našemu zvestemu čitatelju in dopisniku tov. Viktorju Škofu želita uredništvo in uprava «Primorskega dnevnika» vse najboljše ob njegovem življenjskem prazniku!

SALEŽ

Iz naše vasi ni posebnih novic. Lahko omenimo, da je pri Milčevih (št. 41) že en teden odprta osmica, v kateri točijo zelo dobro belo vino, a še boljši teran. Ko bo vina zmanjkalo (v sodih ga je še približno 4 hl), pa bodo izletniki prav tako dobro postreženi v domači gostilni, kjer imajo tudi odlično belo domače vino.

In ker smo že pri osmici, naj omenimo tole: letos se je prvič zgodilo, da so oblasti dovolile urnik, ki gre od 8. ure zjutraj do 21. ure zvečer, medtem ko so bile osmice po navadi odprte vsaj do 23. ure, če že ne do polnoči. Zanimivo je dejstvo, da so na Proseku osmice lahko odprte do polnoči in zaradi tega ne razumemo, zakaj taka razlika med Prosekom in našo vasjo?

Pa še to: želeli bi da bi občinska uprava popravila in nekoliko razširila klanec, ki gre od šole proti novi hiši.

VELIKI REPEN

Pretekle soboto je umrl v starosti 65 let upokojeni železničar Ivan Purič. Na velikonočno nedeljo smo ga v velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Ženi in hčerkama z družinami izrekamo naše sožalje.

KRIŽANKA

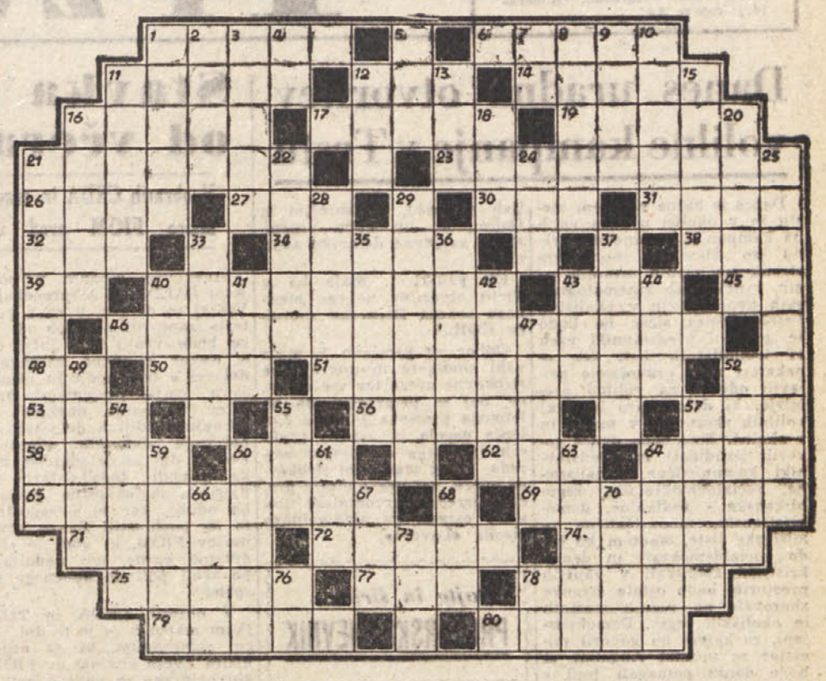

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. vladarski naslov Timurlenkovih naslednikov, 6. ataka, 11. nabiram na nit, spravljam v vrsto, 12. neobut, 14. vrv, 16. bolgarsko moško ime, 17. športni čoln, 19. vrsta opeke, 21. zabavišče, 23. merska enota, 26. malik, 27. nagel umik, 30. občutek, smisel, 31. del voza, 32. lijak, 34. velik trud, 38. gomila, 39. medmet, 40. nezanesljiv, nereden, 43. vojaška enota, 45. grška črka, 46. kdor se poslužuje strupov za uničevanje, 48. nota 50. brezodmenska prepustitev, 51. kdor jemlje v najem, 52. znak za barij, 53. del proge, 56. zdravnik, mazač, 57. vlačno ali povezovalno sredstvo, 58. vnema, zagon, 60. merske enote, 62. oslovski glas, 64. enote papirja, 65. vrsta jagode, 69. zločinec, ki streže po življenju, 71. pripadnik narodov, ki govorijo semitske jezike, 72. pisec, 74. prosjak, 75. nekdaj, 77. risarska potrebščina, 78. obrtnik, 79. zimsko vozilo, 80. vrsta kruhka, ki ga prodajajo na sejmih.

Navpično: 1. naša knjiga, 2. upoštevanje, 3. ptica, ki živi ob morju, 4. razum, 5. bitka, 7. okrajšan podredni veznik, 8. zakrpan, 9. pokrajina v Indokini, 10. majhen dom, 11. patrona 12. nočno zabavišče, 13. brez družbe, 15. tekoča voda, 16. varščina, jamščina, 18. umetniško brezvredna stvar, 20. kemična prvina, 21. merska enota, 22. pevski glas, 24. svetloba, 25. kdor razbija, dela hrup, 28. kamen, ki ga uporabljamo pri britju za ustavljanje krvi, 29. mrmram, brbram, 33. obdelovalec lesa, 35. izdelovalec kadilne potrebščine, 36. debel, košat, 37. slovenski športni časopis, 40. predlog, 41. kratica za označbo strani, 42. nemarnost, 43. vodni pojav, 44. okrajšava za deciliter, 47. spajam, kuham, 49. žitna ali krmna shramba, 52. mrtvo, slabo goreč, 54. ki je uporabljiv, 55. število, 57. živinorejski delavec, 59. mesto v južni Franciji, 60. moško ime, 61. ljubkovalni naziv za kravico, 63. del živalske glave, 64. morski ropar, 66. kras, ponos, 67. izven igrišča (fon.), 68. cilj košarkarjev, 70. deli žitnega klasa, 73. riba, 76. zadnja in prva črka besede pod 18. navp., 78. osebni zaimek.

REŠITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

VODORAVNO: 1. *marniran,* 9. *povrnitev,* 17. *atom,* 18. *notar,* 20. *picek,* 21. *Zora,* 22. *lokev,* 24. *dogovoren,* 26. *Timor,* 27. *Ivanov,* 29. *siderit,* 30. *Rodos,* 31. *vizir,* 33. *balet,* 34. *lotos,* 36. *os,* 38. *Kašub,* 40. *nič,* 41. *čemer,* 42. *ne,* 43. *Vis,* 45. *ribič,* 47. *letam,* 48. *tam,* 49. *Arad,* 50. *nezapovedan,* 51. *kope,* 52. *lak,* 53. *nožar,* 54. *silim,* 56. *pes,* 57. *Er,* 58. *jamem,* 59. *pud,* 61. *mezeg,* 63. *TT,* 64. *tepen,* 65. *rešen,* 67. *Ceres,* 69. *teror,* 70. *Lateran,* 72. *menaža,* 74. *papir,* 75. *malinovec,* 77. *Nobel,* 78. *Irec,* 79. *natič,* 80. *Caven,* 82. *Voje,* 83. *zacarinim,* 84. *lapidaren.*

NAVPIČNO: 1. *malikovalec,* 2. *atov,* 3. *rokav,* 4. *imenik,* 5 *in,* 6. *rod,* 7. *Atos,* 8. *napib,* 9. *pirit,* 10. *ocet,* 11. *ven,* 12. *RK,* 13. *Izidor,* 14. *Tomos,* 15. *Eros,* 16. *Var,* 19. *Rodan,* 20. *Poreč,* 23. *vozar,* 25. *velikodušen,* 26. *totem,* 28. *višinomer,* 30. *romanizem,* 32. *rubežen,* 34. *letalec,* 35. *semestralen,* 37. *sirar,* 39. *bizam,* 41. *čedim,* 42. *napet,* 44. *sak,* 46. *čar,* 47. *les,* 48. *top,* 53. *napor,* 55. *meren,* 58. *Jerica,* 59. *petič,* 60. *deroč,* 62. *Genova,* 66. *tepec,* 65. *ralim,* 66. *naval,* 68. *sabor,* 69. *tara,* 70. *lati,* 71. *Neva,* 73. *žeje,* 74. *piz,* 75. *Man,* 76. *cep,* 79. *ni,* 80. *Ni.*

(Nadaljevanje sledi)

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 8.9, najnižja 5.5, zračni tlak 1015.9 pada, veter 27 km vzhodnik, vlaga 63 odst., padavine 0.7 mm, nebo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 8.4.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 13. aprila
Ida, Jarmila
Sonce vzide ob 5.24 in zatone ob 18.48. Dolžina dneva 13.24. Luna vzide ob 2.38 in zatone ob 13.30.
Jutri, PONEDELJEK, 14. aprila
Justin, Tinko

Danes uradna otvoritev volilne kampanje v Trstu

Danes se začne v našem mestu in v okolici uradna volilna kampanja. Na dnevnem redu so številna zborovanja strank na raznih mestnih trgih, v nekaterih kinematografskih dvoranah in v okoliških vaseh. Danes sicer ne bodo še govorili predstavniki vseh 11 kandidatnih list, ker se nekateri niso pravočasno prijavili odboru za volilno premirje, ki določa uro in kraj volilnih zborovanj v mestu in v okolici. Zato bodo danes govorili kandidati in predstavniki komunistične, socialistične, socialdemokratske, republikanske - radikalne, demokristjanske, monarhistične in misinske liste. Medtem ko bodo socialdemokrati in demokristjani zborovali v zaprtih prostorih, bodo ostale stranke zborovale na raznih mestnih in okoliških trgih. Demokristjani, za katere bo govoril minister za promet Angelini, si bodo danes pomagali tudi s predsednikom Katoliške akcije prof.Geddo, ki bo govoril na zborovanju te klerikalne organizacije v Verdijevi koncertni dvorani.

Današnja zborovanja KPI in PSI

KPI. — Ob 11.30 uri na Trgu Garibaldi, kjer bosta govorila Vidali in Bernetičeva. Ob 11. uri v Križu, kjer bosta govorila Pogassi in Gombač, ob 11.30 na Opčinah, kjer bosta govorila Burlo in Šiškovič, ob 17. uri v Dolini, kjer vriha, ob 18. uri v Nabrežini, bosta govorila Vidali in Lokjer bosta govorila Šiškovič in Calabria, ob 19. uri v Saležu, kjer bo govorila Bernetičeva.

PSI. — Ob 10. uri na Trgu Goldoni, kjer bo govoril poslanec Giusto Tolloy. Ob 19.30 v Boljuncu, kjer bo govoril neodvisni socialistični kandidat Bidovec.

* * *

Danes ob 9. uri bo na sedežu v Ul. sv. Frančiška 20 občni zbor članov NSZ. Na dnevnem redu politične volitve.

—«»—

VČERAJ V KOPRU

Sestanek predstavnikov ital.-jug. zbornice

Predlog, da se poveča trgovinski promet

Včeraj so se sestali v Kopru predstavniki tržaške delegacije italijansko - jugoslovanske trgovinske zbornice in predstavniki trgovinske zbornice Slovenije. Tržaški delegaciji je predsedoval dr. Vatta, jugoslovanski pa tajnik trgovinske zbornice ing. Vehovar. Jugoslovanska delegacija je med razgovori predlagala, da bi odstranili nekatere težave za izvoz blaga in povečali kontingente za določene vrste blaga. Obširneje so tudi razpravljali o izvajanju regionalnega trgovinskega sporazuma.

Tržaški predstavniki so ob zaključku zasedanja povabili Jugoslovane na podobno zasedanje, ki naj bi bilo v Trstu in kar so jugoslovanski predstavniki sprejeli. Zasedanje je imelo pripravljalni značaj za plenarno zasedanje italijansko-jugoslovanske in jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice, ki bo v Milanu ob priliki velesejma 17. t. m.

—«»—

Priprave CGIL za proslavo 1. maja

Na sindikalnem sedežu v Ul. Zonta 2 se je sestal včeraj odbor za tradicionalno proslavo 1. maja, mednarodnega praznika dela. Omenjeni odbor je sklenil organizirati tudi letos, kakor prejšnja leta, povorko in zborovanje delavcev na nekem mestnem trgu. Enake prireditve bodo v Miljah, v Križu, v Nabrežini in Dolini, ki jih bodo organizirale krajevne delavske zbornice.

Ob priliki 1. maja bo v Trstu otvoritev novega mestnega sedeža Delavske zbornice CGIL.

Odbor za proslavo 1. maja vabi sindikate in pokrajinske strokovne zveze ter vse delavce, naj se pripravijo, da bo letošnja proslava 1. maja čim lepše uspela in vredna tradicije tržaškega delavskega razreda. Poleg tega vabi strokovne zveze, naj organizirajo pro. dajo izredne prvomajske številke osrednjega sindikalnega glasila «Lavoro».

Čitajte in širite
PRIMORSKI DNEVNIK

○ Občina sporoča, da bo občinska mesnica v Ul. Foscolo odprta tudi jutri zaradi večjih količin razpoložljivega mesa.

Stavka v SALDA od včeraj do jutri

V obratih CRDA in arzenalu referendum, ki ga organizira FIOM pred volitvami notranjih komisij

Stavkovno gibanje v podjetju SALDA ni še prenehalo. Včeraj so delavci v znak protesta zapustili delo ob 12. in se bodo vrnili šele jutri ob 8. Kakor je znano, zahtevajo delavci v tem podjetju izboljšanje svojih prejemkov, ureditev vprašanja doklade za zdravju škodljiva dela ter izboljšanje delovnih odnosov. Zadnje dni je delodajalec nekaj ponudil, toda delavci so njegove malenkostne ponudbe odbili, ker so nezadostne in so pooblastili Zvezo kovinarjev FIOM, ki vodi to sindikalno borbo, naj nadaljuje po svoji poti do končnega uspeha.

V obratih CRDA in Tržaškem arzenalu se je te dni začel referendum, ki ga organizira Zveza kovinarjev FIOM kot pripravo za volitve notranjih komisij, ki bodo zadnje dni tega meseca. Omenjena zveza vabi delavce, naj napišejo imena delavcev - kandidatov za člane notranje komisije; poleg tega naj delavci napišejo, katera vprašanja se jim zdijo najbolj važna in naj bi jih vključili v program delovanja novih notranjih komisij.

—«»—

Uspešna preizkušnja «Marie Rose Auguste»

Turbocisterna «Maria Rosa Augusta», katero so zgradili v ladjedelnici Sv. Marka je včeraj srečno prestala preizkusno vožnjo po Tržaškem zalivu in dosegla polno naložena brzino 17 milj na uro. Ladja ima preko 36.000 bruto registrskih ton in bodo nanjo lahko naložili v 33 cisternah 48 tisoč kubičnih metrov tekočih goriv kar je enako vlaku dolgemu 15 km. To je prva ladja zgrajena v Trstu, ki je opremljena s pogonsko turbino tipa «De Laval», katero so zgradili v tovarni strojev Sv. Andreja, in ki porabi znatno manjše količine goriva.

Izpred sodišča

Namesto pod vlak 20 dni v zapor

Vinjen se je spomnil nesrečno preminulega prijatelja in se je napotil proti drvečemu vlaku

Spomin na tragično umrlega prijatelja bi kmalu tudi 41 let starega Antona Bellotta iz Ul. Vidali spravil v grob. Sicer je mož že dvakrat poskusil izvršiti samomor, enkrat na Garibaldijevem trgu, drugič pa je skočil pod miljski trolejbus. Obakrat se mu je poskus ponesrečil in čeprav pravijo, da gre v tretjič rado, ni dosegel namena.

Bellotto, ki je bil zaradi svoje bolezni trikrat na zdravljenju v svetoivanski umobolnici, je hotel še pred zoro 27. marca umreti pod kolesi vlaka. Dolgo je čakal in ko je slišal ropot lokomotive, ki je vozila proti glavni železniški postaji, ji je mirno šel po sredi tračnic naproti.

Strojevodja, Lambarto Bruciapaglia, ki je tovorni vlak peljal z Opčin, je še pravočasno opazil nekega moža na tračnicah in čeprav je večkrat zapiskal, se mu neznanec, ki ni bil nihče drug kot Bellotto, ni hotel umakniti. Jasno je bilo, da je bil Bellotto pijan, kar je dokazovala njegova negotova hoja. Strojevodji ni preostalo drugega kot ustaviti lokomotivo in na srečo, se mu je posrečilo ustaviti vlak le dva metra pred «kandidatom smrti».

Okoli njega so se zbrali železničarji, a Bellotta niso mogli spraviti k pameti: na vsak način je hotel skočiti pod kolesa in ker ga niso ne zlepa ne zgrda spravili s tira, so ga zaklenili v tovorni vagon in ga odpeljali do postaje, kjer so ga izročili policijskim organom.

Med zasliševanjem je Bellotto pojasnil, da je večer prej dobil od nekega šolskega sluge od Sv. Alojzija 2.500 lir kot plačilo za neko delo in da je nato šel v gostilno. Naenkrat se je spomnil nesrečnega prijatelja Santomartina, ki je tudi s skokom pod vlak izvršil samomor in zato sklenil, da mu bo sledil. Za smrt si je izbral isti način.

Vinjen, kot je bil, je šel v Barkovlje, kjer se je vlegel poleg tračnic in zaspal. Okoli 4. ure zjutraj se je prebudil in ker se ni premislil se je odpravil naproti prihajajočemu vlaku.

S svojim vedenjem je seveda kršil predpise železniške policije, zaradi česar so ga pod to obtožbo in tudi zaradi pijanosti prijavili sodniku, ki ga je sedaj obsodil na 20 dni pripora in na 2.000 lir denarne kazni.

Sodnik: D'Amato, zapisnikar: Scelzo, obramba: odv. Padovani.

—«»—

NA KOLONKOVCU

V vodnjaku zagledal utopljeno mater

Ženo so že od četrtka iskali

Včeraj zvečer so ljudje opazovali skupino agentov in gasilcev, ki so imeli opravka okoli vodnjaka na polju za gostilno «Alla Pace» na Kolonkovcu. Vedeli so, ker se je pač glas hitro razširil po okolici, da so okoli 19. ure našli v vodnjaku utopljeno 48-letno Anno Paoli por. Franzo iz Ul. Costalunga 91.

Franzova je nepričakovano izginila z doma v četrtek zjutraj. V domači halji in s copatami na nogah se je z vrčem odpravila do bližnje vodovodne pipe. Njena odsotnost se je zdela možu predolga, zaradi česar jo je sklenil poiskati. Nje pa ni bilo nikjer. Le vrč je bil blizu pipe, medtem ko ni nihče znal povedati, kam je ženska šla.

Možu ni preostalo drugega kot iskati pomoč pri policijskih organih. Tudi ti mu niso mogli pomagati. O Franzovi pa ni bilo nobenega glasu, pa čeprav so bili vsi trije sinovi, hčerka in tudi mož talno na poizvedovanju. Šele včeraj okoli 19. ure je 19-letni sin Guerrino pogledal v vodnjak, ki je kakih 400 metrov od njihove hiše in je z grozo opazil truplo mrtve ženske, ki jo je po oblekah spoznal za svojo mater.

O najdbi so nemudoma obvestili policijske agente, ki so s pomočjo gasilcev potegnili truplo na suho. Policijski zdravnik je ugotovil, da je smrt nastopila pred dvema dnevoma zaradi utopitve.

Smrt Franzove je žalostno odjeknila na Kolonkovcu. Ljudje govorijo le o tem dogodku in večina je mnenja, da je ženska izvršila samomor. Dejstva govore tudi o tem, vendar nekateri, posebno pa užaloščeni sorodniki ne morejo verjeti tem mnenjem, še posebno, ker ni nikoli omenila, da bi bila zmožna tega tragičnega koraka. Policija je seveda uvedla preiskavo, da ugotovi, če gre za nesrečo, ali za samomor. Truplo pokojnice so z dovoljenjem namestnika državnega tožilstva dr. Tavelle okoli 21. ure prenesli v mrtvašnico splošne bolnišnice.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

SNG v TRSTU

V torek 15. t. m. v Kopru
ob 11. uri H. Fitz «Srebrna lilija»
ob 15. uri «Srebrna lilija»
in ob 20. uri T. Wilder «Naše mesto»

v sredo 16. t. m. v Kopru
ob 11. uri «Srebrna lilija»
ob 16. uri «Naše mesto»
ob 20. uri «Naše mesto»

v četrtek 17. t. m. v Izoli
ob 11. uri «Srebrna lilija»
ob 15. uri «Srebrna lilija»
ob 20. uri «Naše mesto»

v petek 18. t. m. v Piranu
ob 11. uri «Srebrna lilija»
ob 15. uri «Srebrna lilija»
ob 20. uri «Naše mesto»

GLASBENA MATICA V TRSTU

DANES 13. t.m. ob 16. uri v Avditoriju

zabavni popoldan

Sodelujejo:

Veseli planšarji

harmonikar **Avgust Stanko,** **pevski duet** in humorist **Lojze Kožar** iz Ljubljane.

Vabila so na razpolago dve uri pred začetkom prireditve v Ul. Roma 15-II. od 14. do 16. ure.

Ponovitev ob 20.30 v BOLJUNCU

Vstopnice bodo na razpolago eno uro pred pričetkom pri blagajni dvorane.

OBVEŠČAMO NAŠE NAROČNIKE V JUGOSLAVIJI, DA SMO BILI PRIMORANI ZVIŠATI CENO NAROČNINE OD 1. APRILA DALJE. MESEČNA NAROČNINA JE SEDAJ DIN 250.— OZIROMA SAMO ZA NEDELJSKO IZDAJO DIN 65.—. PROSIMO UPOŠTEVAJTE TO PRI NAKAZILIH.

DAROVI IN PRISPEVKI

Dijaški Matici darujeta Kazimir Sancin 15.000 in Marij Trampuž 10.000 lir.

RADIO

NEDELJA, 13. aprila 1958

TRST POSTAJA A

8.30 Iz slovenske narodne zakladnice, vmes, čitanje tedenskega sporeda; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Glasbena matineja; 11.15 Priljubljene melodije; 11.45 Izvleček iz opere «La Traviata»; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Popoldanski koncert; 15.40 Skladbe Franza Leharja; 16.00 Slovenski zbori; 16.20 Orkester Fafa Lemos; 16.35 Ravel: Trio v a-molu; 17.00 Stanko Kociper: «Svitanje», drama v treh dejanjih. Igrajo člani Radijskega odra; 18.45 Vincenzo Tommasini: Koncert za godalni kvartet in orkester; 19.15 Kmečka godba Silvo Tamše in «Vaški kvintet»; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Zvočni mozaik; 21.00 Dvorak: Koncert za čelo in orkester v h-molu; 21.30 Raztreseno cvetje lirike: «Pesmi o minljivosti»; 21.40 Glasbena medigra; 21.50 Pianist Art Tatum; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 V svetu jazza; 22.35 Večer s Kernom in Rodgersom; 23.00 Chopinove etude; 23.30 Nočni ples; 24.00 Zaključek oddaje.

TRST I.

12.20 Igra orkester Barzizza; 14.30 «El Campanon»; 16.30 Prenos z nogometne tekme; 18.00 Koncert «Agimus»; 19.45 Sportna nedelja; 21.00 Koncert jazza.

KOPER

Poročila v slov.: 7.00, 7.30, 13.30, 15.00.

Poročila v ital.: 6.30, 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.

6.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Jutranja glasba; 8.00 Kmetijska oddaja: «Nekaj misli pred letošnjim odkupom na Koprskem — Pogodbeno pitanje klavne živine na Goriškem»; 8.30 Beneške narodne pojeta Dario in Darko; 8.45-10.30 Prenos RL; 10.30 Nedeljski dopoldanski glasbeni spored; 12.10 Glasba po željah; 13.30-14.15 Prenos RL; 14.15 Sosedni kraji in ljudje; 14.45 15' z orkestrom Kostelanetz; 15.10 Pogovor s poslušalci; 15.15 Glasba po željah; 16.15-19.00 Prenos RL; 19.00 Sportne vesti; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10,00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00.

6.00 Veder nedeljski jutranji pozdrav; 7.35 V zabavnem tonu; 8.00 Sportna reportaža; 8.15 Nedeljska matineja z velikimi zabavnimi orkestri; 8.45 Mladinska radijska igra — Herbert Ruland: Brzojav skozi Mato Grosso; 10.00 Se pomnite, tovariši... — Žene pripovedujejo; 10.30 Kar radi poslušate; 11.30 Baletni intermezzo; 12.00 Revija popevk in melodij; 13.30 Za našo vas; 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.15 Saša Vuga: Posušeni kaktusi (reportaža iz Stare Gorice); 16.45 Glasbeni mozaik; 17.30 Radijska igra — Hans Fallada: Pijanec; 18.45 Poje Slovenski oktet; 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame; 20.00 Halo — halo! (javna zabavna glasbena oddaja); 21.15 Komorni koncert; 22.15 Reportaža s košarkarskega turnirja študentskih reprezentanc Bolgarije, Francije, ČSR in Jugoslavije; 22.30 Plesni cocktail.

TELEVIZIJA

10.15 Kmetijska oddaja; 15.50 Sport; 17.30 Spored za otroke; 18.30 Poročila; 18.45 Telematch; 20.00 Izbor iz dokumentarnih filmov; 20.30 Poročila; 20.50 «Carosello»; 21.00 Oddaja, posvečena mednarodnemu velesejmu v Milanu; 22.15 Film «Nekdo, ki je videl resnico»; 22.45 Sportna nedelja in poročila.

ČITATELJI «PRIMORSKEGA DNEVNIKA»

Priporočamo vam, da se pri nabavi blaga in hišnih potrebščin poslužujete pri tvrdkah in trgovinah, ki oglašajo v «Primorskem dnevniku».

Postreženi boste z dobrim kvalitetnim in zajamčenim blagom.

Popravek neljube pomote pri velikonočnih voščilih v «PD»
Trgovina jestvin BERNARD FABCIC
in ne Babčič
Kontovel štev. 231,
kakor objavljeno

Popravek
Gostilna in kavarna
in ne Trgovina in pekarna
JOSIP MOŽINA
iz Trebč 49, kakor je bilo objavljeno v velikonočni številki «PD»

GLEDALIŠČA

VERDI

Nadaljuje se pri gledališki blagajni prodaja vstopnic za koncert orkestra Tržaške filharmonije, ki bo v torek ob 21. uri pod vodstvom Efrema Kurtza. Nastopili bodo tudi pevci Bruna Rizzoli, Bruna Ronchini, Amedeo Berdini in Giuseppe Fojani ter zbor gledališča «Verdi». Na sporedu sta I. in IX. Beethovnova simfonija.

KINO

Excelsior. 15.00, 18.20, 21.40: «Most na reki Kwai», W. Holden, A. Guinness, Hawkins. Techn. Cinemascope.
Fenice. 15.00, 18.20, 21.40: «Mladi levi», Marlon Brando, M. Clift, Dean Martin. Cinemasc.
Nazionale. 16.00: «Izredne dogodivščine Picchierella in pajdašev», Filmska risanica.
Supercinema. 14.00: «Sajonara», M. Brando in M. Taka. Cinemascope. Tech.
Filodrammatico. 14.00: «Enainštiridesetì», barvni film. Revija: «Usluga prijatelju» in «In vino veritas».
Grattacielo. 13.30, 17.30, 21.30: «Deset božjih zapovedi». Cene: odrasli 500 lir, otroci in vojaki 300 lir.
Arcobaleno. 13.30: «Zadnja ob 22.10: «Slovo od orožja», R. Hudson, J. Jones, A. Sordi. Izkaznice prepovedane.
Astra Rojan. 14.30: «Ena sama velika ljubezen», K. Novak in J. Chandler.
Capitol. 14.30: «Velika modra cesta», Federica Ranchi, A. Valli, M. Girotti, Y. Montand in mali Rinaldino.
Cristallo. 14.00: «Človek, ki je bil sam», C. Gray, Ch. Winniger.
Alabarda. 14.00: «Tamango», D. Dandridge in C. Jurgens.
Aldebaran. 14.00: «Gospodovalec Texasa», A. Murphy, S. Cabot.
Ariston. 14.00: «Sissi, mlada cesarica», R. Schneider, K. Bohm.
Aurora. 14.00: «Herkulova dela», St. Reeves, S. Koscina, G. M. Canale. Cinemasc.
Garibaldi. 14.30: «Sissi, mlada cesarica», R. Schneider, Karleinz Bonm.
Impero. 14.30: «Sissi, mlada cesarica», R. Schneider. Izključene izkaznice.
Ideale. 14.00: «Bitka na Atlantiku», R. Mitchum in C. Jurgens.
Italia. 14.30: «Počitnice na otoku Ischia», I. Corey, M. Bru.
Moderno. 14.00, 16.30, 19.00, 22.00: «Se bo vzhajalo sonce», Ava Gardner, T. Power, M. Ferrer, E. Flynn. Cinemasc. Tech.
S. Marco. 14.00: «Strgana obleka», J. Chandler, J. Crain.
Savona. 14.00: «Visoka družba», G. Kelly, F. Sinatra, B. Crosby, L. Armstrong. Technicolor.
Viale. 14.00: «London kliče Severni tečaj», C. Jurgens, D. Addams. Cinemasc. Tech.
Vitt. Veneto. 14.00: «Skoraj zasebna tajnica», S. Tracy, K. Hepburn.
Belvedere. 14.00: «Ljubezen velike kraljice», R. Schneider.
Marconi. 14.00: «Požar pod palubo», R. Hayworth, R. Mitchum.
Massimo. 14.00: «Napad tisočerih strelic», G. Montgomery, B. Williams.
Novo cine. 14.00: «Zarak Khan», Victor Mature in Anita Ekberg.
Odeon. 14.00: «Classe di ferro».
Radio. 14.00: «Dvoboj pri Indijskem prehodu», S. Honecer in G. Mac Ready.

MALI OGLASI

VSAKO DELO sprejme mladenič z višjo srednješolsko izobrazbo. Naslov na upravi lista.

DEKLETA - VAJENKE od 14 do 16 let starosti z Opčin in okolice išče kartotehnična tovarna za lahko in stalno delo. Pisati: Casella postale 2001 Opčine.

«UNION»
Svetovno znana zavarovalnica od leta 1828 je v TRSTU, UL. GHEGA 8 - I. tel. 27512 - 35939
Prokurator RAVNIK

IZŠLA JE 3. ŠTEVILKA MLADINSKE REVIJE

DOBITE JO V
Tržaški knjigarni
UL. SV. FRANCIŠKA 20

Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustil naš dragi oče

Ivan Lovriha

V torek smo ga pospremili k zadnjemu počitku. Zahvaljujemo se prosvetnemu društvu in vsem darovalcem cvetja in v času dobrim ljudem, ki so v času dolge bolezni kakorkoli pomagali pokojniku.

Včeraj je preminila naša draga mama in sestra

Alojzija Kineze

stara 67 let.

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek popoldne v Sežani.

Žalujoči otroci: BORIS, NADA in ALOJZ (v Ameriki)

ZAHVALA

Vsem, ki so nam stali ob strani ob izgubi našega dragega

IVANA JANČARJA

se prisrčno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo darovalcem cvetja in vencev ter vsem, ki so počastili njegov spomin in ga spremili na zadnjo pot.

ŽENA AVRELIJA, MAMA in ostali sorodniki

Trst, 13.IV.1958.

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob bridki izgubi našega nadvse dragega sina

DANILA

se toplo zahvaljujemo. Posebna zahvala članom prosvetnega društva «Rade Pregarc» za dragoceno moralno pomoč, gospodu Rudolfu za ganljive besede, članom društva «Ivan Cankar», prosvetnemu društvu iz Škednja, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin ljubega pokojnika in ga spremili na zadnjo pot.

DRUŽINA MLADOVAN

Trst, 13.IV.1958.

Iz tovornika fiat 500

Izginilo je 53 gnjati tat je že za rešetkami

Gre za dva zlikovca, ki sta se spoznala v zaporu in se pripeljala z ukradeno lancio v Trst

Ukradene gnjati, kot jih je našla policija

Z gnjati napolnjen avto fiat 500 je bil prevelika vaba za nekega južnjaka, ki je v Ul. Kandler opazil ustavljeno vozilo. Vsedel se je za volan in se odpeljal. Lahko si predstavljamo presenečenje in tudi razočaranje trgovca z mesnimi izdelki na debelo Giuseppa Pistana, ko ni več videl svojega avta s 53 gnjati, ki bi jih moral izročiti odjemalcem.

Pistanu, ki je preračunal, da je s tatvino utrpel ogromno škodo, ni preostalo drugega kot tatvino prijaviti letečemu oddelku kvesture. Že nekaj ur kasneje so agenti našli avto v Ul. Conti, a manjkalo je 23 lepih gnjati. Preiskava, ki so jo uvedli je bila precej težavna, ker preiskovalni organi niso mogli dobiti od nikogar nikakih vesti. Vedeli pa so, da gnjati ne bo mogoče prodati v mestu kar pri belem dnevu. Zato so bili oprezni in iskali povsod.

Nekega dne pa, ko so mislili, da tat jim ne bo več padel v roke, so izvedeli, da je tatvina delo 29-letnega Raffaela Casalinija doma sicer iz Taranta, a začasno stanujočega v Ul. Beccherie 9. Osumljenca so aretirali in med zasliševanjem se je Casalini zagovarjal, kot da bi bil nedolžna ovčka.

Končno pa je klonil in priznal tatvino, ki jo je izvršil z nekim Umbertom Mancinijem, katerega pa ni bolje poznal in ni znal niti povedati, kje stanuje. Mancinija je namreč spoznal v zaporih v Bellunu.

Izpovedal je, da sta ukradenj avto odpeljala v Ul. Beccherie, kjer sta 13 gnjati prenesla v avto vrste Lancia, o katerem je Casalini trdil, da je njegov. 10 gnjati pa sta odnesla v stanovanje Giorgine Radanich por. Paulin stanujoče v isti hiši kot on. Iz Lancie pa sta gnjati prenesla v delavnico Casalinijeve svakinje 25-letne Margherite Irsuto por. Babuscio v Ul. Imbriani.

R. Casalini

Casalini je tudi povedal, da je pred kratkim prišel iz zapora po zaslugi Mancinija. Ta je namreč zanj plačal 29.000 lir globe in s tem dosegel njegovo izpustitev na svobodo. To se je zgodilo v Catanzaru. Iz tega mesta sta šla v Taranto, kjer sta ukradla Lancio in se odpeljala v Trst. Med potjo jima je zmanjkalo denarja in bencina in zato sta se pred Benetkami ustavila in za bencin pustila kot garancijo za plačilo rezervno kolo.

Seveda so sedaj Casalinija spravili na varno za rešetke in ga prijavili sodišču pod obtožbo tatvin. Tudi Mancinija so prijavili vendar v odsotnosti. Ni izključeno, da bodo za njim izdali zaporni nalog. Kadar bo proces, se bodo zagovarjati za posest ukredenega blaga tudi Casalinijeva žena Vittoria Irsuto, njegova svakinja in Radanicheva.

Najdene gnjati so seveda vrnili lastniku in ga s tem rešili 750.000 lir škode.

—«»—

Do smrti podrl upokojenca

Čeprav vreme ni bilo prijetno, se 83-letni upokojenec Josip Podgornik ni hotel odreči dnevnemu sprehodu in se je iz Ul. C. Battisti, kjer stanuje, odpravil proti ljudskemu vrtu. Z leve strani je začel prekoračiti Ul. Giulia, a nasprotnega pločnika ni dosegel, ker ga je opel, ki ga je šofiral dr. Marcello Bonivento iz Hermadske ulice na Opčinah, podrl na tla. Zdravnik je sicer opazil upokojenca in da bi se mu izognil, je zavil na desno. Vseeno pa je desna stran avta udarila v pešca.

Nesreča je presunila dr. Boniventa, ki je izgubil oblast nad vozilom, ki je treščilo v ustavljen skuter, nadaljevalo vožnjo na pločniku mimo drevesa, katerega je oplazilo in se končno ustavilo ob ograji ljudskega vrta.

Ponesrečenega pešca so nemudoma odpeljali v bolnišnico, kjer so ga zdravniki zaradi hudih poškodb poslali na II. kirurški oddelek in so si seveda pridržali prognozo. Žal je Podgornik dve uri po sprejemu v bolnišnico podlegel poškodbam.

Tudi openski zdravnik se je z lastnim vozilom pripeljal v bolnišnico, kjer so mu izprali rane na palcu leve roke.

—«»—

Dva delavca v bolnišnico zaradi nezgode na delu

Med delom pri neki hiši v gradnji pri Sv. Alojziju je 27-letni zidar Emilio Morgan iz Ul. Pondares padel po stopnišču in se potolkel po raznih delih telesa, tako da je moral v bolnišnico.

Morgana, ki ima rano na čelu, izpahnjena zapestja ter verjetni zlom stegnenice leve noge, so s prognozo okrevanja v 20 dneh sprejeli na ortopedskem oddelku.

Alojzij Dušković z Bazoviške ceste je tudi moral v bolnišnico, ker se je v jutranjih urah med delom v delavnici Ribarič porezal s krožno žago. Okreval bo v 10 dneh, a za sedaj so ga pridržali na ortopedskem oddelku.

Dogodki tedna

Razmere v Acegatu in stavka v Italcementi

Razmere v občinskem podjetju Acegat se niso niti ta teden uredile, ker vodstvo podjetja vztraja pri svojem namenu, da bi odpovedalo dosedanjo delovno pogodbo in ločilo delavce na dve kategoriji. Sindikati in delavci se temu upirajo, kar so jasno povedali tudi na zborovanju, ki je bilo ta teden, in so sklenili, da bodo z referendumom določili, kaj naj sindikati ukrenejo v prihodnjih dneh za zaščito njihovih interesov. Nevarnost je, da bo prišlo do stavke, če bo vodstvo podjetja vztrajalo na svojem stališču.

V petek in soboto, kakor po vsej Italiji so tudi v Trstu stavkali delavci cementne industrije, in sicer pri podjetju Italcementi v industrijskem pristanišču. Stavke se je udeležilo vseh 141 delavcev, ki so tam zaposleni. Delegacija delavcev ladjedelnice Sv. Justa pa je tudi ta teden obiskala predstavnike oblasti in jih zaprosila, naj posredujejo, da bo podjetje dobilo iz Rima dovoljenje za izvršitev naročil, ki jih je prejelo iz tujine. Kakor je znano, je omenjena ladjedelnica dobila naročilo za štiri nove ladje iz Indonezije, za to pa je potrebno dovoljenje osrednjega deviznega urada.

Podpisan sporazum s ČSR

V Pragi so podpisali italijansko - češkoslovaški trgovinski in plačilni sporazum, ki upošteva tudi možnost plačevanja pristaniških stroškov z izvozom v ČSR. Tržaški gospodarski krogi so to novo ureditev plačevanja prevoznih pristaniških stroškov ugodno ocenili in menijo, da bo znatno prispevala k okrepitvi prometa ČSR skozi tržaško pristanišče.

Še niso imenovali odbora trg. zbornice

Še vedno podprefekt ni imenoval novega odbora trgovinske zbornice, tako da je ta najbolj avtoritetni tržaški gospodarski organizem že skoro dva meseca brez pravega vodstva, kar škoduje tržaškemu gospodarstvu. Do tega zavlačevanja je prišlo, kljub temu da so prizadeta združenja že predložila seznam kandidatov.

OD VČERAJ DO DANES

RAZNA OBVESTILA

TRŽAŠKI FILATELISTIČNI KLUB «L. KOSIR» - TRST

Danes 13. t. m. bo v prostorih kluba, Ul. Roma 15-II. redni sestanek od 10. do 12. ure. Dospela je revija Nova filatelija štev. 8, ki prinaša med drugim prvi članek za začetnike, ki se zanimajo za filatelijo. Odbor zbira podatke in sprejema prijave za klubsko razstavo.

—«»—

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 12. aprila se je rodilo v Trstu 9 otrok, umrlo je 11 oseb, porok je bilo 11.

POROČILI SO SE: električar Riccardo Cepirlo in gospodinja Laura Benedetti, brivec Natalino Valli in gospodinja Romana Facchini, živinozdravnik Nicolò de Volpi in gospodinja Dorotea Prodan, električar Oscarre Fortunat in uradnica Carmen Sincich, električar Luigi Bravin in prodajalka Anna Carucci, mesar Renato Snidersich in delavka Michelina Di Pinto, brivec Mario Cechich in šivilja Giulia Tadeo, uradnik Mario Plossi in gospodinja Assunta Borgato, ind. izvedenec Giuseppe Biason in šivilja Elena Luciani, visokošolec Vincent Ollemans Willem in visokošolka Vanda Turchetto, mehanik Pietro Apollonio in gospodinja Luigia Coren.

UMRLI SO: 19-letni Claudio Ravalico, 88-letni Matteo Di Drusco, 53-letni Giuseppe Degrassi, 60-letna Anna Santarossa por. Cernigliaro, 99-letna Elisa Melli Benedetta, 71-letni Luciano Tavonati, 64-letni Policardo Ninchietti, 77-letna Antonia De Ponte por. Cimpric, 79-letni Guido Gasparo, 50-letni Anton Vlacich, 45-letni Quirino Voltolini.

OKLICI: uradnik Giorgio Nicoli in uradnica Aurora Tochich, uradnik Gioacchino Lo Grasso in uradnica Primavera Pinguentini, inženir Pietro Mazzola in gospodinja Liliana Acquarone, mehanik Costantino Boniffi in gospodinja Mariagrazia Molinari, bančni kurir Luciano Turinetti di Priero in prodajalka Eonia Tringali, doktor kemije Innocenzo Angelini in učiteljica Anna Maria Brugiapaglia, težak Silvestro Cerna in gospodinja Lavra Miloš, mehanik Claudio Brezigar in gospodinja Maria Leibelt, tekač Riccardo Groppazzi in gospodinja Teresa Poropat, tesar Adolfo Minieri in šivilja Clorinda Gagliardi, uslužbenec cestnih železnic Bruno Caronello in baristka Gemma Barzelogna, pomorščak Arduino Pertout in šivilja Laura Furlani, uradnik Mario Giotti in gospodinja Giustina Visintin, šofer Rocco De Michele in šivilja Laura Garbeis, geometer Enzo Erbotti in uradnica Emilia Hirst, poljedelec Giorgio Martincich in gospodinja Albina Crapaz, delavec Giovanni Savi in gospodinja Milena Košuta, slaščičar Cesare Tiozzo in prodajalka Alda Filippi, mehanik Livio Bruna in fotografka Liliana Coretti, stavec Lionello Taboga in uradnica Claudia Listuzzi, geometer Giuseppe Magris in uradnica Roberta Gottardo, šofer Umberto Paolini in gospodinja Silvia Gallas, pomorščak Salvatore Camporeale in gospodinja Antonia Farano, železničar Salvatore Russo in gospodinja Lucia Amirante, profesor Claudio Degasperi in profesorica Maria Oliva Della Puppa, delavec Vittorio Luigi Bonetta in prodajalka Celestina Simonetti, doktor kemije Giorgio Szabo Miszenti in uradnica Piera Michelotti, stražnik javne varnosti Angelo Antonio Rossi in gospodinja Maria Fasone, uradnik Enzo Pianigiani in gospodinja Marialuisa Kenda, agent javne varnosti Mario Zorzut in gospodinja Flora Manganello, inštalater Adriano Serli in gospodinja Maria Destradi, delavec Tarcisio Delise in gospodinja Bruna Carboncich, mehanik Marcello Turchetto in uradnica Jolanda Ivančič, železničar Libero Gardossi in gospodinja Annunziata Ramani, prodajalec Valerio Borghese in uradnica Silvana Michelis, uradnik Umberto Crisiani in uradnica Floretta Lunardelli, zastopnik Pietro Di Mambro in gospodinja Nunzia Altieri, pek Nerino Collarini in gospodinja Anita Casadei, uradnik Omero Devescovi in učiteljica Licia Romana Cotta, mizar Mario Ietri in pletilja Anna Bergamasco, hotelski vratar Giovanni De Stefani in gospodinja Ivalda Naccari, poštni uslužbenec Mario Rovati in gospodinja Luisa Hassid, agent civilne policije Egidio Cossutta in gospodinja Italia Spel, uradnik Andrea Florian in uradnica Nora Malisan, agent javne varnosti Francesco De Bonis in gospodinja Carmela De Matteo, steklar Pietro Pilosio in gospodinja Isolina Finos.

Občina DEVIN-NABREŽINA:

Ta teden so se rodili v tej občini 3 otroci; umrl ni nihče. Na oklicih sta bila: voznik Rocco De Michele in šivilja Laura Gabei.

Poročila sta se: delavec Giovanni Pacor in gospodinja Vanda De Cleva.

Občina DOLINA:

Umrl je 74-letni Ivan Lovriha. Na oklicih sta bila: cementist Elio Savron in gospodinja Torina Pernardi.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN v aprilu

INAM - Al Cammello, Drevored XX. septembra 4; Godina, Trg Sv. Jakoba 1; Sponza, Ul. Montorsino 9; Vernari, Trg Valmaura 10; Vielmetti, Borzni trg.

—«»—

NEDELJSKA SLUŽBA LEKARN

Benussi, Ul. Cavana 11; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Picciola, Ul. Oriani; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Ravasini, Trg Libertà 6; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Vernari, Trg Valmaura 10.

—«»—

LOTERIJA

BENETKE	88	77	72	1	49
BARI	35	90	28	31	80
CAGLIARI	37	41	72	74	10
FLORENCA	22	58	63	2	51
GENOVA	57	48	29	15	81
MILAN	29	48	22	21	59
NEAPELJ	53	77	23	24	43
PALERMO	81	67	53	48	74
RIM	74	82	60	4	90
TURIN	75	70	20	49	71

Goriško-beneški dnevnik

Dogodki tedna

Občni zbor prosvetnega društva v Štandrežu

V torek zvečer je bil v dvoranici prosvetnega društva Oton Župančič v Štandrežu redni občni zbor, katerega se je udeležilo veliko število starejših in mlajših članov, ki so z zanimanjem poslušali poročila odbornikov ter v diskusiji tudi sami sodelovali.

Predsednik Alojz Tabaj, ki je vse prisotne najprej toplo pozdravil, je v svojem govoru dejal, da je bil Štandrež v preteklosti na prvem mestu v prosvetni delavnosti. Sedaj pa preživljamo kritične čase. Stari pevski zbor je prenehal z življenjem se preden je vzgojil potrebni naraščaj. Igralska družina, ki je bila dalj časa brez odra, se je poslednja razšla. Prosvetno delo je v tem letu zaspalo in razen nekaj plesov in otroških prireditev nismo zabeležili nič posebnega.

To je dovedlo do hudih posledic, ker se v nekaterih družinah ne zavedajo da pripadajo slovenski skupnosti.

Blagajniško in tajniško poročilo je podala Slava Markočič, ki je naglasila, da bo treba poiskati druga sredstva in načine, da bomo pritegnili mladino v prosvetno društvo.

V diskusijo so posegli Jožef Boškin, Miljo Cingerli, Stanko Marušič in predsednik ZSPD Viljem Nanut, ki je rekel, da je predvsem od nas odvisno, če bodo prosvetna društva aktivna. Izrazil je tudi prepričanje, da bo združitev SKGZ dobro vplivala na razvoj prosvetnega delovanja.

Koš predvolilnih obljub

Tudi milijarde, ki so jo pred nekaj tedni obljubili za celo vrsto javnih del, je minister za kmetijstvo Colombo pred dnevi sporočil, da so odobrili 600 milijonov lir za izsuševanje močvirja Lisert pri Tržiču. V tem tednu pa je prišla iz Rima nova vest, da so odobrili goriški pokrajini več deset milijonov centov, med katerimi so tudi po eden za občine Doberdob, Sovodnje in Števerjan.

Demokratični javnosti se ne zdi več resno. Ali potrebujemo javna dela res samo pred volitvami? In še, ali ni grdo, da si Krščanska demokracija skuša delati propagando z ljudskim denarjem?

Obmejni promet v marcu

V mesecu marcu so zabeležili 60.000 prehodov jugoslovanskih in nekaj nad 19.000 prehodov italijanskih državljanov, ki so šli s propustnicami čez mejo v eden ali drug obmejni pas. Po številu prehodov je na prvem mestu sežanski blok, sledi Sempeter in blok pri Rdeči hiši.

Upravičeno se lahko pričakuje, da se bo v naslednjih mesecih promet s propustnicami čez mejo še bolj povečal, ker se v Goričanih vedno bolj ohujšajo stare želje po izletih v prekrasno Soško dolino in na Trnovsko planoto, želje, ki se pri sedanjem režimu prehajanja meje s propustnicami zlahka potešijo.

Številne nesreče

Konec prejšnjega in v začetku tega tedna je bilo večje število Goričanov žrtev prometnih nesreč. Najhuje se je zgodilo z Olivom Zulianijem, dijakom podjetja Ribi ki se je smrtno ponesrečil pri Vicenzi, ko se je s tovornikom zaletel v ameriški avtomobil.

Na velikonočni ponedeljek so se pri motociklistični nesreči na Oslavju ponesrečili 22-letni Tiberio Schabez, 16-letna Bruna Bellan in 23-letni Giorgi Ossola. Lucij Podgornik je na srečo odnesel celo kožo. V Drevoredu XX. septembra sta motociklist Giuseppe Vida in njegova žena Denisa Tinonin povozila 9-letno Giulietto Bernardi iz Štandreža.

Na Krasu pa sta padla z motocikla Tržačana 21-letni Daniel Calzi in 21-letna Antonietta Di Napoli, v Dolu pa sta zavozila s ceste avtomobilista 29-letna Ernesta Zadnik in 33-letni Vladimir Viviani iz Trsta.

Fant pa tak!

Pri belem dnevu je 23-letni Silvio Masolini iz Ul. Italo Brass 1 kakšna dva meseca udiral v tovarno FIDA v Ul. Duca d'Aosta 105 ki je bila zapečatena s sodnimi pečati zaradi stečaja. Odnesel je iz nje mešalec in ga prodal kupovalci starega železa. Kriminalistični oddelek pa ga je spravil za zapahe, kjer čaka na proces. Masolini je delal pri FIDA tri leta.

IZ SOVODENJ

Lani za 4 milijone vlog v posojilnici

Pred dnevi je imela sovodenjska posojilnica svoj letni občni zbor, na katerem so napravili kratek pregled dela. Ob tej priliki je prišlo do izraza zaupanje, ki ga imajo člani do svojega denarnega zavoda kakor tudi do voditeljev hranilnice. Eden izmed najbolj otipljivih dokazov, ki potrjujejo to dejstvo in ki obenem kažejo, da si Sovodenjci s prihranki od vsakodnevnega dela dvigajo življenjski nivo, so tudi vloge v preteklem letu. Konec lanskega leta je imela posojilnica na banki 23,6 milijonov lir. Samo v letu 1957 so vloge članov narasle za okoli 4 milijone lir. Seveda je bilo vzetih tudi precej posojil, kar se povsem sklada z nameni posojilnice.

V dvorani na goriškem gradu

Danes nagrajevanje zaslužnih kmetovalcev

Zboljšali so kmetijsko proizvodnjo in povečali pridelek koruze

V dvorani deželnih stanov na goriškem gradu bo danes ob 10.45 uri razdeljevanje nagrad kmetovalcem naše pokrajine, ki so se posebno odlikovali pri dvigu kmetijske proizvodnje kakor tudi pri dvigu hektarskega donosa pšenice.

Objavljamo imenik kmetovalcev, ki so se udeležili natečaja za dvig kmetijske proizvodnje in na njem tudi zmagali:

Francesco Facchini iz Arisa, Bernardo Da Rio iz Romansa, Giovanni Battista Franco iz Verse, Giusto Gerin iz Villess, Bruno Tommasini iz Gradiške, Basilio Gallo iz Mariana, Amedeo Losetti iz Krmina, Giovanni Ferlat iz Krmina, Emanuele Facchino iz Turjaka, Nicolo Franco iz Verse, Giuseppe Lessiza iz Medee, Giordano Tomasini in Giuseppe Marizza iz Gradiške, Pietro Juri iz Dodie, Ezio Della Pozza iz Arisa, Graziato Muchiut iz Borgniana, Anton Ferletič iz Doberdoba, Miroslav Ferletič iz Doberdoba, Rodolfo Bressan iz Farre, Luigi Cividin iz Medee, Egidio Donat iz S. Piera, Augosto Riz iz Bračana, Luigi Bressan iz Farre.

Kmetije v hribovitem predelu: Ettore Tevini iz Krmina, Mario Vosca iz Bračana, Luigi Buzzinelli iz Krmina, Franc Klanjšček iz Steverjana in Franc Vižintin iz Doberdoba.

Sledi imenik kmetovalcev, ki so zmagali na natečaju za dvig hektarskega donosa ko ruze:

Vito Murghut iz Verse, Nicolo Franco iz Verse, Antonio Pellegrin iz Skocjana, Bernardo Da Rio iz Romansa, Giobatta Franco iz Verse, kmetija Terranova, kmetija na otoku Morosini, Adelchi Bernardis iz Dolenj, Paolo Cosolo iz Pierisa, Odino Montanari iz Villess, kmetija Boschian iz Pierisa, Antonio Candussi iz Romansa, Silvano Menon iz Medee, Pacifico Vecchi iz Villess, Guido Gregorin iz Skocjana, Sebastiano Gobet iz Romansa, Domenico Rossi iz Pierisa, Ettore Fracasso iz Terranova, Giuseppe Conte iz Arisa, Miroslav Ferletič iz Doberdoba, SATCA in Giusto Gerin iz Villess.

—«»—

Volilna zborovanja KPI po slovenskih vaseh

Komunistična partija Italije ima danes po slovenskih vaseh sledeča predvolilna zborovanja:

Ob 11. uri v Doberdobu — govorila bosta Slavko Laković in Fulvio Bergomas;

ob 11. uri v Sovodnjah — Marcela Lenardič iz Trsta in občinski svetovalec v Gorici Nereo Battello;

ob 11. uri v Steverjanu — Franc Komic, poslanski kandidat na listi KPI, Jelka Grbec in Silvino Poletto, poslanski kandidat KPI;

ob 14. uri v Pevmi — Anton Gerlanc in Silvino Poletto.

Zborovanja bodo na glavnih vaških trgih.

—«»—

Smrt v Števerjanu

Na števerjanskem pokopališču so pokopali Franca Cigliča z Bukovja. Pokojnik je bil zelo zaveden in spoštovan mož. En njegov sin je padel pri partizanih. Zapušča ženo in tri otroke. Na njegovi zadnji poti ga je spremilo veliko število vaščanov. Naj mu bo lahka domača zemlja. Svojcem izrekamo naše sožalje.

V nedeljo 20. aprila gostuje v Prosvetni dvorani v Gorici moški pevski zbor Prosek - Kontovel. Vabljeni!

Iz Doberdoba

Poti, ki jih rabi vojaštvo naj vzdržuje država

Pred dnevi je bila na seji pokrajinskega sveta obširna razprava o novem zakonu, po katerem bo pokrajina prevzela nekatere občinske poti, država pa pokrajinske. S tem v zvezi je svetovalec Miladin Černe navedel več predlogov, kako bi se moralo po njegovem mnenju ravnati s cestami po slovenskih občinah. Predlagal je, naj bi pokrajinska cesta iz Dola čez Doberdob do Selc spadala pod državo, ker je zelo prometna in ker je najkrajša zveza med Gorico in Tržičem.

Kot prebivalstvo pričakuje, da bo država slej ali prej — vsekakor čimprej — prevzela pokrajinsko cesto in jo asfaltirala, tako tudi želi, kakor smo izvedeli iz pogovorov, ki so nastali v Doberdobu po diskusiji v pokrajinskem svetu, da bi pokrajina prevzela pod svojo upravo cesto, ki pelje iz Jamelj ob Doberdobskem jezeru v Zagraj. Najbolj odločno pa zahtevajo, da bi država prevzela v svojo upravo nekatere ceste, ki so bile že pred časom zgrajene v vojaške namene in ki jih tudi sedaj uporabljajo skoraj izključno samo vojaki. Te ceste so Doberdob - Redipuglia, Poljane - Polače, Poljane - Dol in cesta, ki se odcepi s pokrajinske ceste in ki pelje proti Martinščini.

Po teh cestah vozijo skoraj izključno samo vojaška motorizirana vozila (avtomobili, na katerih se vojaki vadijo v šofiranju, tanki in podobno) zaradi tega bi bilo pravilno, da bi za te ceste skrbela država, ki ima več denarja kot občina. Vaščani priporočajo pristojnim organom, naj se za to vprašanje pozanimajo in nekaj ukrenejo.

—«»—

NOGOMET V SOVODNJAH

Tekma cicibančkov

Na velikonočni ponedeljek je veliko število ljubiteljev nogometa iz Sovodenj in Štandreža prisostvovalo svojevrstni tekmi: spoprijeli so se cicibančki iz Sovodenj in Štandreža, da preiskusijo svoje sposobnosti v nogometu. Kakor smo izvedeli, je sovodenjske žobobrcarje pripravil za tekmo Zorko Kuzmin; dobro je sodil «Zamora».

Tekma se je zaključila s 3:2 (1:1) za Sovodenjce. Povratna tekma bo 25. aprila na sovodenjskem igrišču. Tokrat se bo ponudila štandreškim cicibančkom prilika, da se maščujejo za svoj poraz.

Mladinska ekipa Sovodnje je v nedeljo igrala v Zagraju proti tamkajšnji enajstorici 1:1. Danes igra doma proti ČRDA. Ker so ugotovili v društvu nekatere nepravilnosti, so jim razveljavili nekaj dobljenih tekem, tako da je sedaj po izgubi šestih točk na 6. mestu na lestvici.

Gostovanje Veselih planšarjev

Nepopisno navdušenje na veselem večeru

Udeležbo in navdušenje občinstva na sinočnjem veselem večeru ljubljanskih Veselih planšarjev lahko primerjamo z dvema podobnima kulturnima dogodkoma, ki smo ju doživeli v zadnjih letih v Gorici: z gostovanjem Slovenskega okteta in dornberških pevcev.

Predaleč bi zašli, pa tudi prostor nam tega ne dopušča, da bi našteli vse pesmi, ki jih je kvintet zaigral s pravim mojstrstvom, pesmi dueta in harmonikarja Avgusta Stanka, pa dovtipe Ribničana Korla.

Naj zadostuje samo ugotovitev, da bi bila ob vsaki naslednji ponovitvi v Gorici, ki si jo od srca želimo, dvorana prav tako nabito polna kot sinoči in da bi udeleženci kot po sinočnji predstavi vsakikrat vzdihovali: «Zakaj so te prijetne urice tako hitro minile».

—«»—

Občinska seja v petek, 18. aprila

Preureditev prometnih predpisov

V četrtek zvečer je bila seja občinskega odbora v Gorici, na kateri so določili, da bo naslednja seja občinskega sveta v petek 18. aprila ob 18. uri. Razpravljali so tudi o namestitvi hladilnika v ribarnici. Naši čitatelji se verjetno spominjajo, da je tukajšnji tisk pred časom načel vprašanje prodaje rib v Gorici in ugotovil, da bi morali namestiti v ribarnici primeren hladilnik, v katerem bi hranili ribe, ki se čez dan ne prodajo. Odborniki bodo vprašanje pregledali tako s tehnične kot s finančne strani. Ker bo telovadnica CONI na Rojcah kmalu dokončana, so sklenili vanjo napeljati vodo in elektriko.

Odbor je sprejel na znanje sklep krajevnega poveljstva prometne policije glede prometa v Ul. Mazzini. Po novem je dovoljeno tovornim avtomobilom ustavljanje v tej ulici samo od 7. do 9. in od 13. do 14. ure, da razložijo tovor. Ta uredba velja tudi za Korzo Verdi izjema so največji tovorniki in železniški prevozni vozovi, ki se bodo ustavljali lahko samo med 7. in 8. uro zjutraj in zvečer po 22. uri.

—«»—

Volilno zborovanje PSI v Gorici

Danes zjutraj ob 11. uri bo govoril v kino dvoranj Moderno za Italijansko socialistično stranko inž. Fermo Solari, nosilec okrožne kandidatne liste in bivši podpoveljnik Korpusa borcev za svobodo. Govornik bo obrazložil program socialistične stranke za prihodnje volitve. O lokalnih problemih pa bo govoril tajnik goriške Delavske zbornice Pietro Grassi.

—«»—

Bueno in Sassu razstavljata v Vidmu

V galeriji Girasole v Vidmu bo danes otvorjena razstava slik Xaviera Buena in Aligija Sassuja. Razstava bo odprta do 25. aprila in je vredna ogleda, saj gre za dva zrela umetnika.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo 8 stopinj ob 10. uri, najnižjo 5,6 stopinj ob 7. uri.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani e Albanese, Korzo Italia 27, tel. 2443; samo dopoldne je odprta lekarna Alesani, Ul. Carducci 12, tel. 2268.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. Pričetek ob 13.15, 16., 19. in 22. uri: «Grešniki iz Peytona, Lana Turner in Hope Lange, cinemascope v barvah. Mladoletnim vstop prepovedan.

VERDI. 15.00: «Les girls», Gene Kelly in Mitzy Gaynor, cinemascope v barvah.

VITTORIA. 1500: «Sedmi greh», Elena Parker in Bill Travas, cinemascope.

CENTRALE. 15.00: «I clandestini della frontiera», Miche' Morgan in Mel Ferrer, cinemascope v barvav.

MODERNO. 15.00: «Znak surevža».

—«»—

Kino v Tržiču

EXCELSIOR. 16.00: «Timbuctu» J. Wajne, S. Loren, R. Brazzi. Cinemascope, tech.

AZZURRO. 14.00: «Herkulove muke», St. Reeves, S. Koscina, G. M. Canale. Cinemascope, technicolor.

PRINCIPE. 14.00: «Ljubezen in govorice», V. De Sica, G. Cervi, A. Panaro.

SAN MICHELE. 14.00: Poročnik dinamit», Audie Murphy.

—«»—

ROJSTVA, SMRTI in POROKE v občini Doberdob

V mesecu marcu sta se rodila dva otroka, umrl ni nihče, porok niso imeli, oklici pa so bili štirje.

ROJSTVA: Magdalena Ferfolja in Dario Gergolet.

SMRTI: nobene.

POROKE: nobene.

OKLICI: Josip Krošelj in in Lidija Kojnc, oba iz Jamelj, financar Augusto Matarazzo in Stefanija Soban iz Jamelj, brigadir financarjev Giuseppe Cassiano in Mafalda Bagon iz Jamelj, Bruno Jarc iz Doberdoba ter Marija Vižintin iz Dola.

Včeraj sta se poročila MAJDA TRPIN z Valerišča in JOŽKO STANIC z Bukovja. Prijatelji in znanci jima čestitajo in želijo veliko sreče. Pridružuje se tudi naše uredništvo.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Boks med profesionalci

Vsi Tržačani zmagali sinoči na Montebellu

Uspešna revanša Semerara proti De Martisu

Pred mnogoštevilnimi gledalci je bila sinoči v Sportni palači na Montebellu boksarska prireditev z nastopom štirih tržaških profesionalnih boksarjev proti trem iz Turina in enemu iz Cagliarija.

V vseh štirih srečanjih so zmagali Tržačani, čeprav so jim gostje, posebno pa De Martis v lahki kategoriji, nudili močan odpor.

Kvaliteta prikazanega boksa ni bila na posebni višini, na vsak način pa so Tržačani bili tehnično boljši, kar velja v glavnem za Semerara.

Rezultati:

Lahka kat.: Semeraro (Fabris - Cremcaffè) je premagal De Martisa (Turin) po točkah;

Welter kat.: Sanna (Fabris Cremcaffè) premagal Mancinija (Cagliari) po točkah;

Srednja kat.: Bernardinelli (Trst) - premagal Vottera (Turin) po točkah;

Težka kat.: Donaggio (Fabris Cremcaffè) premagal Grega (Turin) po točkah;

Diletanti: Budini (Krmin) premagal Scherla (UCI) s K.O. v 1. rundi.

BOKS

Pattersonu ponujajo dvoboj s Hodgeom

WICHITA (Kansas), 12. — Svetovnemu prvaku težke kat. Floydu Pattersonu so ponudili garancijo 250.000 dolarjev (čez 150 milijonov lir) če branilec naslov proti Amerikancu Dannu Hodgeu. Dvoboj naj bi bil v začetku novembra. Hodge Dann je bil član ameriškega moštva za rokoborbo na olimpiadi v Melbournu v srednji kat. Kot boksar-diletant je v 17 borbah vedno zmagal, štirinajstkrat pa celo s k.o.

* * *

DALLAS, 12. — Amerikanec Willi Pastrano, tretji na lestvici težke kat. se bo 21. t. m. boril s prvakom britanskega imperija Joeom Bygravesom v Leicesterju.

—«»—

Danes v Trstu

NOGOMET

Ponziana - Rovereto, prvenstvo IV. serije, igrišče Ponziane ob 15.30;

CRDA - Edera, diletanti, igrišče San Giovanni ob 15.30;

Istria - Fortitudo, diletanti, igrišče v Ul. Flavia ob 11. uri;

Sant'Anna - San Giovanni, diletanti, igrišče v Ul. Flavia ob 15.30;

Cava Romana - Pro Romans, diletanti, igrišče v Nabrežini ob 15.30;

Muggesana - Romana Silver, diletanti, igrišče v Miljah ob 15.30.

ATLETIKA

Tekmovanje moških vseh kategorij. Organizira deželni odbor Fifal. Ob 8.30 na občinskem stadionu.

KOSARKA

Stock - Simmenthal, prvenstvo Prve serije, v Sportni palači ob 18. uri;

Acegat - Safog (Gorica), prvenstvo serije B, v telovadnici v Ul. della Valle ob 10. uri.

ODBOJKA

Spes Trst - Fari (Gorica), prvenstvo ženske A serije, v občinski telovadnici v Miljah ob 15. uri;

CRDA - Libertas, prvenstvo moške B serije, v občinski telovadnici v Miljah ob 10.30.

PLAVANJE

Reprezent. Trsta - Schwimm Union, Dunaj, moški in ženske, v pokritem bazenu ob 21. uri.

JADRANJE

Jadralna regata. Start ob 10. in 14.30 pri starem valolomu.

KOLESARSTVO

Cestna dirka za diletante Pordenone - Trst. Prihod na cilj v Ul. Rossetti približno ob 14.30.

HOKEJ NA TRAVI

Unione Sportiva Triestina - Polisportiva Trst, državno prvenstvo skup. D, na igrišču v Ul. Flavia ob 11.30.

Polisportiva Trst - US Triestina, prvenstvo juniorjev, igrišče v Ul. Flavia ob 8.30.

Hockey Club Trst - Polisportiva Tržič, prvenstvo juniorjev, igrišče v Ul. Flavia ob 10. uri.

KONJSKE DIRKE

Dir (Trotto) na Montebellu. Začetek ob 15. uri. Glavna dirka «Premio delle Valli», lir 336.000, proga 2060 m.

ATLETIKA

Ballotta v ZDA

LOS ANGELES, 12. — Italijanski prvak v skoku s palico Edmondo Ballotta trenira v Los Angelesu pod vodstvom najboljših ameriških trenerjev in v družbi z najboljšimi atleti na svetu, kot so svetovni prvak Gutowski (4.78), Ron Morris (4,63), Jim Brewer (4,57) in Grk Roubanis, ki je pred dnevi postavil v ZDA nov evropski rekord z rezultatom 4,57.

TENIS

TAORMINA 12. — Igra dvojic v okviru ženskega dvoboja Italija - Nemčija je bila zaradi naliva prekinjena v začetku prvega seta pri stanju 3:2 za Nemkę in se bo nadaljevala jutri dopoldne, popoldne pa bosta na programu zadnji srečanji posameznic.

ROKOBORBA

NORMAN (Oklahoma), 12. — V prvem srečanju rokoborskih reprezentanc Sovjetske zveze in ZDA so zmagali ruski rokoborci z rezultatom 7:1.

Poskusne vožnje v Siracusi

Musso s Ferrari 6 cilindrov s povprečno brzino 167,230 km

Množičen uspeh avtomobilov Maserati

SIRACUSA, 12. — Na avtomobilskem dirkališču v Siracusi so bile danes popoldne uradne poskusne vožnje za jutrišnjo dirko za «Veliko nagrado Siracuse». Kot že na dosedanjih neuradnih poskusih je nova Ferrari (6 cilindrov), ki jo je vozil Musso, potrdila, da je največji favorit letošnje dirke. Musso je z njo brez forsiranja dosegel povprečno hitrost 167.230 km na krog. Današnjih voženj se nista udeležila Richardson in Smith, ki tudi jutri po vsej verjetnosti ne bosta nastopila.

Današnji najboljši rezultati: 1. Musso (Ferrari) 1'58"4, p. h. 167.230 km; 2. Scarlatti (Maserati) 2'01"7, p. h. 162.692 km; 3 Bonnier (Maserati) 2'01"9, p. h. 162.428 km; 4. Godia (Maserati) 2'02"4, p. h. 161.765 km; 5. Gregory (Maserati) 2'04"8, p. h. 158.654 km; 6. Gould (Maserati) 2'07"6, p. h. 155.173 km; 7. Seidel (Maserati) 2' 12"9; 8. Maria Teresa De Filippis (Maserati) 2'13"5; 9. Creus (Maserati) in Kavanach (Maserati) 2'13"7; 10. Cabianca (Osca 2) 2'14"5.

SABLJANJE

Poljaki v Novari osvojili «Srebrno sabljo»

NOVARA, 12. — V Novari se je včeraj začel ekipni sabljaški turnir za «Srebrno sabljo». Ker so Madžari prispeli prepozno, so sodelovale samo ekipe Italije, Francije in Poljske. «Srebrno sabljo» je osvojila ekipa Poljske, v kateri je nastopil tudi svetovni prvak Pawlowski.

Rezultati:

Italija - Francija 10:6

Italija: L. Narduzzi 3, Trivelli 1, Galarese 2, Ferrari 4;

Francija: Roulot 2, Gamot 2, Roch 1, Arano 1.

Poljska - Francija 10:6

Poljska: Pawlowski 3, Piatkowski 1, Pawlas 3, Zablowski 3;

Francija: Roulot 2, Roch 0, Gamot 3, Fraisse 1.

Poljska Italija 9:7

Poljska: Pawlowski 4, Zablowski 1, Pawlas 1, Twardokens 3;

Italija: Galarese 3, P. Narduzzi 2, L. Narduzzi 1, Ferrari 1.

Danes dopoldne se je začel turnir posameznikov, na katerem sodelujejo tudi madžarski olimpijci Gerevich, Kovacs, Karpati, Mendelenyi in Szerencses.

NOGOMET

BUENOS AIRES, 12. — Argentinska nogometna zveza je odpovedala tekmo Argentina - Paragvaj, ki bi morala biti v nedeljo v Assuncionu. Menijo da je resnični vzrok odpovedi v politični napetosti med obema državama.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Mednarodni juniorski turnir FIFA

Francija - Romunija 3:0 v tekmi za tretje mesto

Danes finale za prvo mesto: Italija-Anglija

RODANGE, 12. — V srečanju za tretje mesto v okviru mednarodnega juniorskega nogometnega turnirja FIFA, je Francija premagala Romunijo s 3:0 in tako osvojila tretje mesto.

Jutri se bosta v Luksemburgu pomerili v finalu za prvo mesto Italija in Anglija, ki sta v polfinalu izločili Francijo in Romunijo.

—«»—

NOGOMET V JUGOSLAVIJI

Radnički - Vojvodina 2:1

BEOGRAD, 12. — V anticipirani tekmi 24. kola jugoslovanskega nogometnega prvenstva je v Beogradu Radnički premagal Vojvodino z 2:1 (2:0).

NOGOMET

Fedit - Siracusa 2:0

RIM, 12. — V anticipirani tekmi C lige je Fedit iz Rima premagal Siracuso z 2:0. Gola sta prvem polčasu dosegla Genero v 15' in Magnavacca v 30' iz 11-metrovke.

—«»—

KOSARKA V LJUBLJANI

ČSR v vodstvu pred Jugoslavijo

LJUBLJANA, 12. — Danes popoldne se je v Ljubljani nadaljeval mednarodni košarkarski turnir študentovskih reprezentanc Češkoslovaške, Bolgarije, Francije in Jugoslavije.

V prvem srečanju je Češkoslovaška premagala Francijo z rezultatom 65:54 (35:29), v drugi igri pa je Jugoslavija zasluženo premagala Bolgarijo z 71:60 (43:29). Bolgari so danes igrali znatno bolje kot včeraj proti ČSR.

V drugem včerajšnjem srečanju, ki ga zaradi pozne ure nismo prejeli pravočasno, je Jugoslavija z lahkoto premagala Francijo z rezultatom 84:55 (42:31).

Stanje pred zaključkom turnirja je naslednje:

ČSR	2	2	0	157:97	4
Jugoslavija	2	2	0	155:115	4
Francija	2	0	2	109:140	2
Bolgarija	2	0	2	103:163	2

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 13. t. m. ob 16. uri Metro film:
Zakopana pištola
(La pistola sepolta)
Igra GLENN FORD

Kino v Križu
Danes 13. t. m. ob 16.30 film:
Samotna zvezda
(La stella solitaria)
A. LUALDI, RAF VALLONE, M. AUCLAIR

Kino na Opčinah
predvaja danes 13. t. m. z začetkom ob 15. uri cinemascope barvni film:
«Največja bikoborba»
KING BROTHERS
MICHEL RAY
V ponedeljek 14. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma

BALINCARSKI KLUB, RESTAVRATERJI, GOSTILNIČARJI!
Krogle za balincanje za olimpiade, tekmovanja in one iz plastičnih mas dobite pri
TVRDKI
·Kerže·
TRST - Piazza S. Giovanni I. Tel. 35-019

VLADIMIR BARTOL — 49.

ALAMUT

To me je šele prav podžgalo. Še ne dvanajst let star sem ga poiskal in ga takoj naskočil s svojimi vprašanji. Hotel sem izvedeti iz njegovih ust, da-li je izmailski nauk zares samo prikrito svobodomiselstvo in kaj da je potem z Mahdijevim prihodom. Amireh Zarab mi je z neskončno vzvišenim posmehom začel razlagati zunanji nauk izmailstva. Ali da je bil edini pravomočni Prerokov naslednik in da se bo Izmailov sin Mohamed, osmi iz Alijevega rodu, nekoč povrnil na svet kot Al Mahdi. Potem je dlakocepil o drugih alijevskih ločinah in preklinjal one, ki so trdili, da se bo dvanajsti imam, ki pa ne bo iz Izmailove veje, prikazal vernikom kot Al Mahdi. Vse to prerekanje okrog oseb se mi je zdelo klavrno in malenkostno. O kaki skrivnosti ni bilo ne duha ne sluha. Nezadovoljen sem se vrnil domov. Sklenil sem, da se ne bom odslej več brigal za te verske spore, marveč da se bom kot moji vrstniki veselil laže dosegljivih stvari. Nemara bi mi bilo tudi to uspelo, da ni prišel kako leto nato v naš kraj neki drug izmailski refik, namreč Abu Nedžm Saradž. Poiskal sem ga in še ves srdit nad njegovim prednikom, ki mi ni mogel razodeti skrivnosti, sem ga začel zasmehovati zavoljo pikolovstva njegovega nauka, ki da je prav tako smešen, kakor sunitski. Da ne vedo ne on ne njegovi verski pajdaši ničesar zanesljivega o Mahdijevem prihodu in da vlečejo samo vernike, ki so žejni resnice, za nos... Ves čas, ko sem sipal nanj to plohu, sem pričakoval, da bo planil name in me treščil skozi vrata. Toda refik me je mirno poslušal. Opazil sem, da mu je krožil tedaj okrog ust nekakšen zadovoljen smehljaj. Ko mi je končno zmanjkalo besed, je dejal: ‚Izkušnjo si odlično prestal, mladi prijatelj. Prerokujem ti, da boš postal nekoč še velik in mogočen dai. Dozorel si, da ti razkrijem pravi izmailski nauk. Prej pa se mi moraš zaobljubiti, da ga ne boš nikomur zaupal, dokler ne boš posvečen.' Te besede so me pogodile v živo. Torej je bila moja slutnja vendarle pravilna, da obstaja neka skrivnost? S tresočim se glasom sem se mu zaobljubil. Rekel mi je: ‚Nauk o Aliju in Mahdiju je samo slepilo za množice vernikov, ki jim je ime Prerokovega zeta sveto in ki sovražijo Bagdad. Kdor pa more razumeti, temu povemo, kot je ustanovil že kalif Al Hakim, da je koran proizvod zmešanih možganov. Resnice ne moremo spoznati. Zatorej ne verujemo v nič in smemo vse storiti.' Bil sem kakor od strele zadet. Prerok je bil mož z zmedenimi možgani! Njegov zet Ali je bil bedak, ker mu je verjel! In nauk o Mahdijevem prihodu, prekrasni, skrivnosti poln nauk o prihodu odrešenika, je bil samo bajka, izmišljotina za preprosto množico! Zakričal sem: ‚Počemu potemtakem sleparite ljudi?!' Trdo me je pogledal. ‚Mar ne vidiš, da smo postali hlapci Turkov?' je dejal. ‚Da je Bagdad potegnil z njimi in da so množice nezadovoljne? Tem je ime Alija sveto. Poslužili smo se ga, da jih zberemo zoper sultana in kalifa.' Jezik se mi je prilepil k nebu. Kakor iz uma sem zbežal domov. Vrgel sem se na svoje ležišče in se razjokal. Zadnjič v življenju. Čaroben svet se mi je sesul v prah. Zbolel sem. Štirideset dni in noči sem visel med življenjem in smrtjo. Končno je vročica popustila. Moči so se mi vrnile. Toda v življenje se je prebudil povsem nov človek.»

Hasan se je zamislil in umolknil. Mirjam, ki ni bila ves čas odmaknila pogleda od njegovih ustnic, ga je tedaj vprašala:

«Kako je to, Ibn Saba, da si temu brezbožnemu nauku takoj verjel, medtem ko te je bil prejšnji učitelj povsem razočaral?»

«Poskusil bom, da ti to objasnim. Prvi dai res da je oznanjal neke povsem določene ‚resnice', toda za njimi sem čutil nekaj, kar je zbujalo v meni sum vanje. Moje znatiželjnosti, mojega hrepenenja po resnici, po nekem višjem spoznanju niso utešile. Trudil sem se, da bi jih sprejel vase kot prave resnice, toda srce jih je odklonilo. Dà, tudi onega, kar mi je bil povedal drugi učitelj, nisem takoj razumel. Toda ta nauk je legel na mojo dušo kot neka daljna slutnja nečesa temnega in strašnega, kar se bo nekoč še odprlo mojemu spoznanju. Razum ga je hotel odkloniti, toda srce ga je sprejelo vase. Ko sem si opomogel od bolezni, sem sklenil uravnati vse svoje življenje tako, da bom dozorel in se dvignil do takega stanja, da mi bo postala refikova trditev samoumevna, ali pa, da bom jasno spoznal njeno zmotnost. ‚V resničnem življenju je treba preizkusiti,' sem si rekel, ‚ali refikove trditve držijo.' Sklenil sem, da se bom učil vsega in ne bom ničesar izpustil, kar ljudje vedo. Prilika se mi je kmalu nudila. Kakršna je pač mladost, mi ni dalo, da bi bil molčal. Z vsakomer, ki me je hotel poslušati, sem začel razpravljati o stvareh, ki so vznemirjale mojega duha. Oče, ki je bil itak na glasu, da je prikrit alijevec, se je prestrašil. Da bi odvrnil od sebe sum krivoverstva, me je poslal v Nišapur v šolo k Muvafiku Edinu. Slovel je takrat ta mož kot učen pravnik in sunitski dogmatik. Pri njem sem spoznal Omarja Hajama in poznejšega velikega vezirja Nizama al Mulka... O našem učitelju ni, da bi veliko govorili. Citiral je sicer mnoge avtorje in koran je znal od prve pa do zadnje sure na pamet. Toda niti s kapljico ni mogel utešiti moje strasti po spoznanju... Tem silneje je delovalo name srečanje z mojima sošolcema. Poznejši vezir je bil prav kakor jaz iz Tusa in tudi isto ime je imel kot jaz: Hasan ben Ali. Bil je osem ali deset let starejši od mene in njegovo znanje je bilo, posebno v astronomiji in matematiki, že zelo obširno. Toda verska vprašanja, iskanje resnice same po sebi, vse to ga ni zanimalo. Takrat se mi je prvič posvetilo, kakšni prepadi so med posamezniki. Nikoli ni bil slišal, da so potovali skozi Tus kakšni izmailski učitelji in nikoli ni bil zašel v kakšno umsko krizo, ki bi bila skoraj pomenila njegovo smrt, kot je bilo pri meni. In vendar je bil njegov razum silen in druge nadkriljujoč... Omar je bil spet povsem drugačen. Bil je v Nišapurju doma in na videz je bil krotek in miren. Toda ko smo bili sami, se je iz vsega norčeval in nikomur ni prav verjel. Bil je izredno muhast, včasih neverjetno duhovit, da bi ga človek noč in dan poslušal, potem spet sanjav ali čemeren. Zelo se nama je bil priljubil. Shajali smo se vsak večer na vrtu njegovega očeta in kovali velike načrte za bodočnost. Jasmin je širil svoj duh in iz njegovih cvetov so srkali med večerni metulji. Mi pa smo sedeli pod grmičjem in predli svojo usodo... Nekoč, spominjam se, kot da je bilo sinoči, sem v navalu neke želje, da bi se pred njima postavil, dejal, da sem član tajne izmailske bratovščine. Pripovedoval sem jima o svojem srečanju z onima učiteljema in jima razložil izmailski nauk. Za njegovo jedro sem označil borbo zoper seldžuške vladarje in zoper bagdadskega kalifa, ki je postal njihov hlapec. Ko sem videl njuno začudenje, sem jima zaklical: ‚Ali hočete, da se mi, potomci Kozrovov in iranskih kraljev, Rustama, Ferhada in Firdusija, udinjamo tem konjskim tatovom iz Turkestana?! Če je njihov prapor črn, tedaj bodi naš bel. Zakaj samo to je sramotno: klečeplaziti pred tujci in se klanjati barbarstvu!' Pogodil sem ju v občutljivo točko. ‚Kaj nam je storiti?' je vprašal Omar. Odvrnil sem: ‚Skušati moramo, da se čim prej vzpnemo po družabni lestvici navzgor. Kdor prvi uspe, je dolžan pomagati ostalima dvema.' Pristala sta. Vsi trije smo se svečano zaobljubili.»

Umolknil je in Mirjam se je tesneje privila k njemu.

«Resnično, življenje je kakor bajka,» je dejala z zamišljenim glasom.

(Nadaljevanje sledi)

TRST, nedelja
13. aprila 1958
Leto XIV. - Št. 89 (3934)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. - Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm. višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir — MALI OGLASI: 30 lir beseda — Za Jugoslavijo cene oglasov po dogovoru.
NAROCNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60-KB-1-Z-375

Nenni nasprotuje centrizmu KD s PSI Fanfanijev program volilnih obljub

Razlike v presoji mednarodnih dogajanj med PSI in KPI nimajo nobenega opravka z volitvami - Protesti proti izključitvi KPI iz radijsko-televizijske volilne propagande

Palača Chigi zavrača zadnji predlog ZSSR

(Od našega dopisnika)

RIM, 12. — Današnji Uradni list je objavil besedilo zakona od 21. marca 1958 o pravnem priznanju *Korpusa prostovoljcev za svobodo.* S tem je zakon o priznanju partizanske vojske končno stopil v veljavo.

Predstavnik palače Chigi je negativno ocenil včerajšnjo sovjetsko noto glede sestanka zunanjih ministrov, ki naj bi pripravili sestanek najvišjih. S tem se je pridružil že vnaprej tistemu, čemur pravijo novinarji v Ameriki «*negativizem*», ko označujejo nenehno Dullesovo odbijanje vseh sovjetskih predlogov. Zastopnik italijanskega zunanjega ministrstva je sicer dejal, da je dolžnost NATO povedati svoje mnenje o sovjetskem predlogu, vendar pa je poudaril, da je «sovjetska nota daleč od tega, da bi predstavljala pristanek na konkretne predloge od 31. marca, kajti vlada SZ predlaga le proučevanje na diplomatskem planu nekaterih vprašanj, relativno manj važnih, glede sestanka zunanjih ministrov, ki naj bi se v bistvu omejil na pripravo postopka za sestanek najvišjih.» Za primer, da bi morda Dulles enkrat vendarle «pozabil» odgovoriti negativno, pa je predstavnik palače Chigi dejal, da bodo «razgovori med Vzhodom in Zahodom odvisni od dobre volje Zahoda, ki ga navdihuje velika želja po miru in pomiritvi.»

Pietro Nenni je danes odprl za PSI volilno kampanjo v Milanu. Dejal je, da je za negativno delovanje zadnjega parlamenta kriva krščanska demokracija, ker ni hotela pristati na odprtje na levo in z njo tudi socialni demokratje. Poudaril je, da je PSI premagala frontistično formulo in ni predložila krščanski demokraciji sporazuma za sodelovanje v vladi, temveč za «srečanje v politiki stvari» in predložila socialistično združitev za borbo proti centrizmu, proti demokristjanskemu oblastvenemu monopolu in proti ekonomski in klerikalni desnici. Do socialistične združitve pa ni prišlo po krivdi socialdemokratov in njihovega milanskega kongresa. Kljub temu pa centrizma ni več, krščanska demokracija je osamljena in kompromitirana z desnico, socialdemokrati pa poskušajo uveljavljati svojo enotnost po svoje. Nenni predvideva, da 25. maj ne bo 18. april, prav tako ne bo prišlo do verske vojne, ki je grozila zaradi obsodbe škofa iz Prata, dozoreli pa bodo pogoji, ko se bo mogla katoliška levica odkrito in odgovorno uveljaviti, če bo imela hrabrosti, in to ne samo v socialnem smislu, temveč tudi v pogledu odnosov med državo in Cerkvijo, med vero in politiko. Nato je Nenni obrazložil program svoje stranke, ki ima štiri glavne točke:

1. Izvajanje ustave, predvsem pa tistih njenih določb, ki težijo za decentralizacijo, za reformami, med katerimi je glavna nacionalizacija električne industrije.
2. Določitev zemljiške posesti na največ sto hektarov.
3. Reforma šole, ki mora imeti na razpolago obilna sredstva.
4. Politika miru, pri čemer je atomska oborožitev Bundeswehra največja nevarnost za mir.

Glede izstrelišč za izstrelke v Italiji pa je Nenni dejal, da bi bila velika neumnost in provokacija, proti kateri se bodo socialisti do kraja borili. Za izvajanje svojega programa se bodo socialisti naslanjali na vse sile levice, vključno na komuniste, na laične sile, socialdemokrate in kristjane, pri čemer pa mora biti jasno, da ne gre za to, da se oživi ponovno centrizem s socialisti namesto s socialdemokrati. «Gre za začetek dolge borbe, da bi se preluknjal zid konservatizma, za borbo v kateri bodo majske volitve samo važen dogodek, ki morda niti ne bo se odločilen.»

Glede polemike s KPI pa je dejal, da vnaša element zmede. «Nič ni bolj samovoljnega kot poskušati s prepričevanjem množic, da so elementi, ki razlikujejo socialiste od komunistov v službi parlamentarnih ali političnih odnosov s krščansko demokracijo in s centrističnim buržoaznim blokom, je dejal Nenni. Tak način postavljanja je tem bolj samovoljen za tistega, ki ni pozabil, da je bilo od Badoglia do Bonomija, od čl. 7 ustave do sto drugih dogodkov v parlamentu, tekanje za komunističnim posibilizmom ki je bil sicer večkrat pozitiven, celo tako nevarno, da si človek polomi noge.» «Razlike glede presoje mednarodnih odnosov pa nimajo nobenega opravka z volitvami.»

«Vendar pa ni nevarnosti, da množice ne bodo razumele socialistov, ki jih zaradi tega pozivajo, naj volijo zanje pod geslom: «S PSI za demokratičen razvoj institucij države! S PSI za nujne reforme ureditve, ki naj omogočijo vsem delo in varnost! S PSI za politiko miru, ki naj osvobodi Italijo, Evropo in svet grožnje, pustošenja in atomske smrti!»

Tudi Saragat se je oglasil z nekim člankom, s katerim bi hotel špekulirati na nasprotja med posameznimi strujami PSI. Vendar pa se je polemika med KPI in PSI danes ublažila in bo verjetno ponehala, ker ne koristi niti socialistom niti komunistom.

V rimskem gledališču *Adriano* pa je obrazložil demokristjanski volilni program Fanfani. Njegov govor je izzvenel precej defenzivno, kajti najbolj prepričevalen se mu je zdel argument, da je že volilni zakon tak, da si bo morala krščanska demokracija pridobiti najmanj 900.000 glasov več kot pred petimi leti, če bo hotela obdržati dosedanje število sedežev v parlamentu. Verjetno je pozabil na začetek govora, ko je jasno in glasno, a vendarle pomalem prikrito, zahteval absolutno večino glasov. Nato je obrazložil program, ki pa je tak, da ga bo laže uresničeval s pomočjo desnice kot s pomočjo levice, čeprav je rekel, da KD ne bo sodelovala s skrajneži. Glavne točke programa bi bile: 1. uresničenje deželne ureditve in referendum; oboje pa je seveda tudi tokrat programatična volilna obljuba, saj Italija že deset let čaka, da bi KD eno ali drugo uresničila; 2. sindikalni zakon, s katerim naj bi bile pravno priznane delovne pogodbe, 3. normalizacija javnega življenja, 4. zakon o študijskih štipendijah, ki pa so ga kritizirali celo prvaki drugih nelevičarskih strank, ker favorizira privatno, predvsem versko šolo; 5. politika stanovanj, za katero tudi ni konkretnih perspektiv za uresničenje, ker je prav KD vrgla nekam v kot ugoden zakonski predlog o terenih za zidavo; 6. svoboda gospodarske iniciative, podjetja z delno ali pretežno državno udeležbo — kar zagovarja tudi gospodarska ekonomska in politična desnica; 7. atlantska zunanja politika. Zlasti pada v oči, da je Fanfanijev program povsem pozabil na agrarno reformo in na davčne olajšave za ubožnejše sloje.

Kdor je bil navzoč na Fanfanijevem zborovanju je lahko ugotovil slab okus organizatorjev demokristjanskega «agitpropa», ki mu uradno pravijo SPES: zvočniki so prenašali sanremske pesmice prikrojene za demokristjansko volilno propagando: «*Votare DC... Votare lo scudo dipinto di blu*», «*La casetta in Canadà*», ki je prikrojena proti «ljudskemu» monarhistu Lauru in arijo iz «Seviljskega brivca», ki je prikrojena proti KPI.

Na Fanfanijevem zborovanju se je oglasil tudi Zoli, ki je ponovil svojo včerajšnjo izjavo, da bo vlada iz radijskih in televizijskih oddaj izključila KPI med volilno kampanjo. Komunistična poslanca Scoccimarro in Ingrao bosta protestirala pri predsednikih obeh zbornic. Zolijevo diskriminacijo je obsodil celo Saragat.

A. P.

Dulles pride maja v Evropo

WASHINGTON, 12. — Ameriški državni departma je sporočil, da bo državni tajnik Foster Dulles prihodnji mesec predsedoval sestanku ameriških poslanikov v Evropi. Foster Dulles bo navzoč pri prvem delu sestanka, ki bo v Parizu od 9. do 13. maja. Sestanek bo nekaj dni po sestanku ministrov atlantskega pakta, katerega se bo Dulles udeležil. Ta sestanek bo od 3. do 5. maja v Kopenhagnu.

Dobrivoje Vidić zastopnik FLRJ v OZN

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 12. — Na današnji seji obeh domov republiške skupščine Srbije je bil ponovno izvoljen za predsednika Jovan Veselinov. Prav tako je bil za predsednika izvršnega sveta Srbije ponovno izvoljen dr. Miloš Minic. Republiška skupščina Crne gore je ponovno izvolila za svojega predsednika Blažo Jovanoviča, za predsednika izvršnega sveta Crne gore pa Filipa Bajkoviča.

Namesto dosedanjega zastopnika dr. Jožeta Brileja pri Združenih narodih je bil danes imenovan za novega zastopnika Jugoslavije pri OZN državni podtajnik tajništva za zunanje zadeve Dobrivoje Vidić. Dobrivoje Vidić je stopil v diplomatsko službo leta 1951. Bil je najprej svetnik veleposlaništva v Londonu, zatem veleposlanik v Burmi in Moskvi, od leta 1956 pa je državni podtajnik za zunanje zadeve.

BEOGRAD, 12. — V Beograd je prispela danes sindikalna delegacija transportnih in splošnih delavcev Velike Britanije pod vodstvom glavnega tajnika sindikata Franka Cousinsa. Delegacija bo dva tedna gost sindikata prometnih in komunalnih delavcev Jugoslavije.

B. B.

Po dolgi in burni seji vlade je Gaillard sklical izredno sejo skupščine

Neodvisni ministri so močno reagirali na Eisenhowerjev ultimat - Vlada misli predložiti vprašanje nadzorstva ob meji Varnostnemu svetu - Popolna stavka 300.000 rudarjev

PARIZ, 12. — Predsednik francoske republike Rene Coty je danes predsedoval najdaljši seji ministrskega sveta sedanje Gaillardove vlade in ki je tudi ena najdaljših sej, kar jih je bilo v povojnem času. Seja se je začela ob 9.30 zjutraj. Prekinili so jo le za nekaj trenutkov, da so kar na kraju samem nekaj pojedli, in se je nato nadaljevala do poznega večera.

Po seji je državni tajnik za informacije Claparede sporočil, da je vlada sklenila sprejeti kot «podlago razgovorov s Tunizijo rezultate stikov Murphyja in Beeleya. Vlada si pridržuje pravico, da sproži pred mednarodnimi organizacijami vprašanja, ki so povezana z nadzorstvom alžirsko - tunizijske meje. Poleg tega je vlada sklenila sklicati za torek izredno sejo skupščine, da jo obvesti o teh sklepih in da bo skupščina lahko o njih razpravljala».

Minister za kmetijstvo, voditelj skupine, ki zahteva oster nastop proti Tuniziji, je izjavil, da neodvisni ministri ne bodo za sedaj odstopili.

Francija je v glavnem razdelila na dva dela svoj spor s Tunizijo: na eni strani vprašanje meje, na drugi strani pa druga vprašanja, kakor je navzočnost francoskih čet v Tuniziji, o čemer se bo lahko razgovarjala neposredno s Tunizijo. Kakor trdijo francoski funkcionarji, se bodo francosko-tuniški razgovori lahko začeli, še preden bi Varnostni svet začel razpravljati o nadzorstvu ob alžirsko-tuniški meji. Ti funkcionarji so izjavili, da Francija ne bo zahtevala od Varnostnega sveta obsodbo Tunizije, kakor zahtevajo neodvisni, pač pa hoče doseči, da Varnostni svet vzame zadevo na znanje.

Seja vlade se je začela v zelo burnem ozračju, ker so neodvisni ministri bili odločeni odstopiti. Poziv Eisenhowerja, ki ga je baje Velika Britanija samo deloma podprla, je povzročil ostro reakcijo neodvisnih ministrov. Čeprav ni bilo Eisenhowerjevo pismo še objavljeno, je njegova vsebina v glavnem sledeča: «Francija mora iskati sporazum s Tunizijo, ne da bi vztrajala pri nadzorstvu ob alžirsko-tuniški meji. Poleg tega se mora odreči svoji nameri, da se obrne na OZN, tudi če bi hotela s tem prehiteti tuniški protest.

Neodvisni ministri so se postavili proti temu ameriškemu stališču in so trdili, da bi se s tem ponovilo, kar se je zgodilo med sueško krizo, t. j. da so ZDA prisilile Francijo na umik. Izjavili so, da bodo odstopili, če bo vlada vztrajala na obnovitvi dobrih uslug. Ker je Gaillard vztrajal, da se ne smejo kar tako odreči ameriški podpori, se je zdel odstop neodvisnih ministrov neizogiben.

Odločilen razgovor med Gaillardom in temi ministri je bil v prvih popoldanskih urah. Gaillard je izjavil, da bi ostavka neodvisnih ministrov povzročila tudi ostavko celotne vlade. Dve uri pozneje je predsednik republike Coty ki je ves čas predsedoval seji vlade, osebno posredoval. Zatrjuje se, da je Coty sporočil, da ne bi sprejel niti ostavke neodvisnih ministrov niti ostavke celotne vlade, pač pa da bi nujno sklical parlament, ki je sedaj na počitnicah do 29. aprila. Baje je Coty opozoril na resen mednarodni položaj in na bližnje volitve v Franciji. Po kratkem razgovoru z Gaillardom se je Coty spet ločeno sestal z neodvisnimi ministri, ki so končno popustili. Seja vlade se je ob 18.30 nadaljevala ob navzočnosti vseh ministrov. Več ko pet ur so razpravljali samo v zvezi z ostavko petih ministrov.

Kakor napovedano, pa se je danes začela 24-urna stavka okoli 300.000 rudarjev v vsej Franciji. Stavka je skoraj popolna. Kakor znano, zahtevajo rudarji zvišanje mezd, skrajšanje delovnega časa in izboljšanje pokojnin. Vlada (rudniki premoga so podržavljeni) je izjavila, da je pripravljena zvišati mezde za pet odstotkov. Sindikati grozijo s stavko, ki bo trajala nedoločen čas, če ne bodo zahteve rudarjev sprejete. V sredo bo predstavnike sindikatov sprejel minister za industrijo. Prihodnji teden bo tudi odločen glede zahtev nameščencev pri železnicah in javnih ustanovah. Sestali se bodo namreč predstavniki sindikatov teh nameščencev in predstavniki vlade. Če ne pride do sporazuma, bo prišlo do nove stavke železničarjev in državnih nameščencev.

Napredek laburistov pri upravnih volitvah

LONDON, 12. — Rezultati prvih dveh dni upravnih volitev v Angliji in Walesu potrjujejo relativno napredovanje laburistov. V 23 grofijah (od 62, ki morajo na novo izvoliti upravo), so kandidati laburistov pridobili 64 sedežev, zgubili pa so jih 9.

Konservativci, ki so nekoliko nazadovali, ter neodvisni so vendar še ohranili večino sedežev v večini volilnih okrožij. Danes, tretji dan volitev so volili v nadaljnjih 20 grofijah. V ponedeljek bodo volitve v samo dveh grofijah, v torek v 11 in v zadnjih šestih, med katerimi bo tudi London, bodo volitve v torek.

Nad 600 mrtvih pri spopadih na Kubi? Nadaljujejo se boji v pokrajini Oriente

Vlada priznava velike izgube in pravi, da bo uničila Castrove sile «v 45 dneh» - Razburjenje v državah Latinske Amerike

HAVANA, 12. — Nocoj se je zvedelo, da je pri neredih in spopadih v sredo in četrtek zgubilo življenje okoli 600 ljudi. V bližini kraja Madruga v pokrajini Havana je zgubilo življenje okoli 70 ljudi. Kubanske oblasti so razpisale nagrado 100.000 dolarjev za tistega, ki bo ujel voditelja upornikov Castra.

Medtem ko je v Havani mirno, se govori, da so se uporniki preteklo noč in danes zjutraj izkrcali na severni obali pokrajine Las Villas in Oriente. Vesti ni mogoče preveriti, ker so telefonske zveze z vzhodnimi pokrajinami pretrgane. Baje so se uporniki izkrcali v majhnem pristanišču Sagua La Grande. Pri tej operaciji je sodelovalo 500 mož.

Drugo večje izkrcanje pa so uporniki izvršili danes zjutraj v Sagua De Tanamo, ki je majhno pristanišče v pokrajini Oriente ob skrajni severni točki otoka. Mesto je ob vznožju gorovja Sierra de Cristal, kjer se skriva veliko število upornikov.

Radio upornikov je sporočil, da je v pokrajini Oriente prišlo do srditih spopadov z vladnimi četami, ki so utrpele velike izgube. Močni spopadi so bili tudi v kraju Santa Clara, kjer je večje število upornikov izvršilo napad. Pri tem so poškodovali vladna poslopja v bližnjih krajih.

Uporniki so napadli tudi vladno postojanko v kraju San Ramon, pri čemer so ji zadali velike izgube. Radio upornikov javlja, da je polovica pokrajina Oriente paralizirana zaradi stavk. Kubanska vlada pa javlja, da so v pokrajino Oriente poslali 7.000 vojakov. Proti upornikom je vlada poslala tudi letala, ki so bombardirala uporniške skupine v Sagua La Grande.

Po nepotrjenih vesteh so uporniki na področju Santa Clara močno poškodovali hidroelektrične naprave, preden so se umaknili.

Predstavnik kubanske vlade je izjavil, da bo vojska kmalu imela 10.000 mož v pokrajini Oriente in da bo uničila Castrove sile «v 45 dneh». Priznal je, da so vladne čete utrpele velike izgube.

Včeraj je skupina upornikov razstrelila z dinamitom smodnišnico v El Cobre 30 kilometrov od Santiaga. Eksplozija je povzročila veliko škodo.

Dogodki na Kubi so imeli velik odmev tudi v drugih državah Latinske Amerike. V Hondurasu so aretirali nekatere kubanske begunce, ki jih obtožujejo, da so zbirali orožje za upornike. V Bogoti je več mladih kolumbijskih študentov, ki so doktorirali na medicinski fakulteti, izjavilo, da so pripravljeni služiti Castru kot zdravniki ali kot vojaki. V Urugvaju piše vladi naklonjeno glasilo «El Dia», da bi morale «demokratične države zahodne poloble prekiniti diplomatske odnose z diktatorskimi vladami na Kubi, v Dominikanski republiki in Paragvaju».

Predsednik odbora Castrovega gibanja v izgnanstvu Mario Llerena je poslal iz New Yorka brzojavko demokratičnemu članu predstavniške zbornice Porterju, v kateri pravi, da namerava kubanski predsednik Batista uporabljati ameriška letala za bombardiranje pokrajine Oriente, kjer prevladujejo uporniki. Llerena poziva ZDA, naj posredujejo, da se prepreči prelivanje krvi.

Ansa o očitkih beograjskega tiska glede obmejnih ovir

RIM, 12. — Na kritične članke v «Borbi» in «Politiki», da italijanski obmejni policijski organi ovirajo prehod jugoslovanskih turistov preko ital. meje, je objavila Ansa komentar «iz pristojnega vira: «Mesečno prehaja mejo 600 tisoč oseb v obeh smereh. Ti prehodi so bili vedno brez incidentov, kar dokazuje, da ni bilo z italijanske strani nobenih zaviralnih ukrepov. Med počitnicami za obletnico ustave pe prišlo v Trst 6.000 jugoslovanskih turistov. Če prav je prišlo do kakšne manjše težave glede dodeljevanja vizumov za Italijo, so bile te težave že odstranjene v okviru dobrih odnosov med obema državama. Izključuje pa se poleg tega, da bi se vršil pritisk na jugoslovanske turiste, naj ostanejo kot begunci v Italiji, ker je vprašanje beguncev dovolj težavno, da bi z italijanske strani prišle pobude za njegovo nadaljnje poslabšanje.»

Iz komentarja poluradne Anse je razvidno, da se niti ne dotika konkretnih očitkov «Borbe» in «Politike»: večkratnega preglecovanja avtobusov že po opravljenem pregledu na meji, primera dr. Zidariča, ki so mu kljub vizumu onemogočili vstop v Italijo ter konkretnih primerov nagovarjanja jugoslovanskih državljanov s strani italijanskih uradnih oseb.

(Pripominjamo, da je pred kratkim brisal ital gen. konzulat v Zagrebu s kolektivnega potnega lista ime znanega slovenskega pisatelja dr. Vladimira Bartola. — Op. ur.)

Študentje iz ZDA na obisku v SZ

NEW YORK, 12. — V okviru sporazuma za kulturne izmenjave med ZDA in SZ bo prva skupina 36 ameriških študentov odpotovala 30. junija na pet do šesttedenski obisk v Rusijo. Polovica skupine bodo mladi diplomiranci, druga polovica pa mladeniči, ki še obiskujejo univerzo. Več kot polovica te skupine govori ruski.

Soraya pride danes v Genovo

ŽENEVA, 12. — Princesa Soraya Esfandiary, bivša iranska cesarica, je danes v spremstvu matere in brata prispela v Ženevo. Takoj je odšla v hotel, ki je v bližini drugega hotela, v katerem se nahaja princesa Achraf, sestra šaha, ki se že nekaj dni nahaja v Ženevi. Ob prihodu v Ženevo je bila videti bleda in utrujena.

Dopoldne se je s taksijem odpeljala v neko banko, kjer je odložila del svojih draguljev. Baje se je tudi dogovorila za prenos dela svojega premoženja v Švico. Proti večeru sta šla z bratom v neki kino.

Jutri odpotuje Soraya v Genovo, kjer se bo vkrcala na parnik «Constitution», s katerim bo odpotovala v ZDA.

Od Evrope do Amerike dež, sneg in mraz

Tudi včeraj je bilo grdo in mrzlo vreme z dežjem in snegom po mnogih predelih Italije. Medtem ko se je v Genovi danes vendar nekoliko boječe prikazalo sonce pa je v Turinu snežilo še čez poldan in ponekod je sneg dosegel 10 cm. Tudi v dolini Aoste je bilo že kmalu pet cm snega, toda v višjih legah ga je bilo vedno več. Isto velja za dolino Suse. Tudi okrog Vercellija je danes povsod snežilo.

Okrog Verone se je sneg držal že v višinah okrog 200 metrov. Na Boscochiesanova (1100 m) ga je zapadlo pol metra in je bil prevoz na to izletniško točko z avtobusi nemogoč. Tudi plovba po Gardskem jezeru je bila zaradi močnega vetra nevarna.

V Dolomitih je zapadlo precej snega na staro podlago. Tako ga je na prelazu Falzarego še 25 cm, na Giovu pa na podlagi 2 m novih 30 cm. Vsa kotlina okrog Cortine d'Ampezzo ima nov sneg in tujskoprometni funkcionarji so se odločili, da obdrže še ves april v funkciji vse žičnice in podobne dvigalne naprave. V nekaterih višjih letoviških krajih Karnije je po 1 m novega snega.

Tudi iz Avstrije poročajo, da je v hribovitih krajih precej novega snega, sicer pa je povsod mrzlo. Marsikje je več stopinj pod ničlo.

V vsej Franciji je še kar naprej mraz. Toda najbolj mrzlo je v osrednjih pokrajinah. Snežilo je v Clermont-Ferrandu, ob gornji Loiri in Montluconu. V Vogesih je bilo preteklo noč šest stopinj pod ničlo. Viharno vreme v zahodnem bazenu Sredozemskega morja se je še poslabšalo in nekatere ladje so prispele v pristanišče v Marseillu z večurno zamudo.

Toda slabo vreme s snegom ni omejeno samo na Evropo. V New Yorku je prav tako včeraj ves dan deževalo in snežilo in v mnogih krajih ne severozahodu ZDA je padal sneg, ki je dosegel ponekod 16 cm.

Mogoče sputnik II že več ne kroži

MOSKVA, 12. — Moskovski radio je danes sporočil, da bo sovjetski umetni satelit vstopil jutri ali pojutrišnjem v gostejše plasti atmosfere in se bo razkrojil. Radio Moskva je tudi povedal, da je sputnik II. danes potreboval 23 sekund manj kot včeraj za krožno pot okrog Zemlje.

Prof. Lovell, ravnatelj astronomskega središča Jodrell Banka, kjer se nahaja največji teleskop na svetu, je danes popoldne izjavil, da bo sputnik II. vstopil v atmosfero najbrž danes pozno zvečer ali v prvih urah jutri.

Iz Cape Canaverala poročajo, da so na tleh kolavdirali raketo tipa Vanguard. Ameriško letalstvo

7 dni v svetu

Italija

V četrtek so bile vložene vse kandidatne liste, in sicer: 330 za volitve poslancev s 6.059 kandidati v 31 volilnih okrožjih ter 2.012 kandidatur za senatne volitve. Število vloženih list v posameznih okrožjih se giblje od 8 do največ 15. Povprečno kandidira za eno poslansko mesto 10,2 kandidatov, za senatorsko pa 8,5 kandidatov. Začetek volilnih zborovanj bo danes. Znani so tudi že vsi programi posameznih strank in tudi demokristjanski. Ta je bil dolgo časa tajen, ker je bilo preveč najrazličnejših želja, ki so pač izraz posameznih predvsem socialno nasprotujočih si skupin, ki sestavljajo to največjo italijansko politično stranko.

Hkrati pa je za uraden začetek volilne kampanje značilna ostra polemika, ki se je vnela zaradi diskriminacije, ki jo namerava vlada izvajati proti komunistični partiji glede radijske in televizijske volilne propagande. Diskriminacijo opravičuje Zoli s smešnim izgovorom, da se KPI poslužuje inozemskih radijskih postaj, kar kaže, da bi se hotel vmešavati v nič manj kot notranje zadeve drugih držav, katerih številne radijske postaje po drugi strani delajo demokristjansko volilno propagando. Če bi diskriminacija obveljala, bi to pomenilo začetek postavljanja komunistične partije izven zakona in grobo kršitev ustave.

Prejšnji teden sta zasedala nacionalna sveta obeh največjih strank. Na demokristjanskem zasedanju niso smeli biti novinarji navzoči, ker je bilo očitno preveč razprtij. Za zasedanje nacionalnega sveta KPI pa je značilna precej ostra polemika v govoru organizacijskega tajnika Giorgia Amendole s PSI, katere glasilo je takoj nič manj ostro odgovorilo. Vsekakor kaže, da nadaljevanje in zaostritev polemike med obema delavskima strankama ne bo koristilo italijanskemu delavskemu gibanju in njegovi utrditvi na volitvah. Zato je želeti, da bi se polemika končala, zlasti ker klerikalna stranka nima v resnici nobenih veljavnih argumentov, da bi levičarsko volilno propagando učinkovito pobijala, ter jo slabi zlasti pripravljanje konference zunanjih ministrov in predsednikov vlad. Polemika bi nudila krščanski demokraciji hrano, ki je ni pričakovala, saj si je moral tisk KD izmišljati pravljice o Togliattijevi bolezni v pomanjkanju stvarnejših argumentov.

Demokristjansko politiko je v očeh ljudskih množic kaj slabo prikazal sestanek obrambnega ministra Tavianija z obrambnima ministroma Zahodne Nemčije in Francije, ki so se pogovarjali o skupni izdelavi navadnega in tudi o nabavljanju atomskega orožja.

Končno je bila pretekli teden važna razsodba ustavnega sodišča, ki je razveljavila člen 18 policijskega zakona o obveznem dovoljenju oblasti za zborovanja v prostorih, ki so dostopni javnosti. Isto sodišče je z drugo razsodbo določilo, da vojaška sodišča niso pristojna za sojenje kaznivih dejanj, ki so hkrati vojaškega in civilnega značaja.

Gaillard prepušča odločitev skupščini

Pogajanja v francosko - tuniškem sporu so zašla v slepo ulico. V francoski vladi so v zvezi s tem nastale ostre razprtije. Skupina neodvisnih ministrov je ponovno zagrozila z odstopom, če bo Gaillard popustil. Zahtevajo namreč, «trdo» politiko proti Tuniziji.

Na drugi strani pa Murphy in Beeley pritiskata v imenu svojih vlad na Gaillarda, naj bi popustil. Celo Eisenhower sam je poslal osebno pismo Gaillardu, s katerim ga roti, naj ne spravi zadeve ponovno pred Varnostni svet, češ da bi tu «imela korist samo sovjetska propaganda». Velika Britanija in ZDA prigovarjajo francoski vladi, naj pristane na nevtralno nadzorstvo ob tuniško - alžirski meji samo na alžirski strani. Toda na včerajšnji seji vlade se niso mogli sporazumeti in Gaillard se je odločil, da skliče izredno sejo narodne skupščine za torek, ki naj odloča.

Medtem se je nad Gaillardovo glavo znova sprožila nevihta, ki je med prazniki nekoliko utihnila. Včeraj je začelo stavko 300.000 rudarjev v vsej Franciji. Rudarji zahtevajo zvišanje mezd in napovedujejo novo stavko za nedoločen čas, če ne bodo njihove zahteve sprejete.

Kuba

Na otoku Kubi so se začele večje akcije Castrovih upornikost proti Batistovi vladi. V sredo so se uporniki v Havani polastili radijske postaje, sporočili ukaz o splošni stavki in se umaknili. Temu so po vsej državi sledile številne sabotažne akcije in številni spopadi z vladnimi četami. Diktator Batista ima dokaj krvave roke in Kubanci so naveličani zatiranja. Zato se tehtnica vedno bolj nagiba na Castrovo stran.

Precejšnji srd javnega mnenja gre tudi proti ZDA. Te kaj rade proglašujejo «politiko nevmešavanja». Toda držijo se je le tedaj, kadar je njim v prid. Znano je, da so ZDA posredovale proti «komunizmu» v Gvatemali. Nikoli pa jim ni prišlo na misel, da bi posredovale proti fašizmu na Kubi, v Dominikanski republiki ali v Venezueli. Ker pa je Batista vse preveč kompromitiran, kaže, da ga ZDA ne mislijo več podpirati.

Ni še znano, za kakšen program se zavzema Fidel Castro. Znano je, da je iz premožne družine in da je podedoval po očetovi smrti 400.000 dolarjev. S tem denarjem je pred petimi leti organiziral in oborožil svojo uporniško skupino. Castro sicer mnogo obljublja, toda vprašanje je, kako se bo obrnil, če mu bo uspelo priti na oblast. Trdi se, da ima dolgoročne načrte za agrarno reformo za kmete, delitev dobička v tovarnah za delavce ter načrte za reorganizacijo kubanskega državnega aparata, kjer se je močno razrastla korupcija.

Jugoslavija

V Jugoslaviji je prišlo do važnih sprememb v sindikatih, predvsem v zvezi z delom te organizacije. Zadnji plenum centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je za novega predsednika izvolil dosedanjega najuglednejšega gospodarstvenika Svetozarja Vukmanoviča. To kaže, da se bodo sindikati v prihodnje mnogo bolj posvečali proučevanju gospodarskih vprašanj in da bodo mnogo bolj aktivno sodelovali v splošnem družbenem življenju. Poročilo podpredsednika sveta Božičeviča poudarja, da mora delavstvo aktivno sodelovati pri reševanju komunalnih vprašanj, tako da bodo komune upoštevale potrebe delavskega razreda. Vloga sindikata je, da se zanima za vsa vprašanja komune ter da sodeluje pri pripravljanju družbenih načrtov občin in okrajev in drugih ukrepov. Sindikati se morajo zavzemati za tako politiko v komunah, ki bo najbolj neposredno upoštevala interese delavskega razreda ter bo s tem omogočala neposredno nadzorstvo proizvajalcev nad delom organov komune. Sindikalne organizacije se morajo tudi bolj povezati z delom sveta proizvajalcev občin in okrajev in postati vez med gospodarskimi organizacijami in organi komun.

Tvrdka ustanovljena 1926. leta

MELILLO ALFREDO
TRST - UL. A. CACCIA 3 - TEL. 96-092
Ekskluzivni zastopnik za motocikle «PARILLA», «NSU» in «MOTOBI». — Originalni nadomestni deli. — Zastopstvo in zaloga koles znamke «WILLIER», «BOTTECCHIA», «MELILLO», moška, ženska, za otroke in dirkalna.
Nadomestni deli, guma «Pirelli», «Michelin» in «Ceat»
IZVAŽA DARILNE POSILJKE
kolesa, motorje navedenih znamk

KMETJE VRTNARJI
Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko
FURLANI EDVARD
TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

Ribarič Ivan
IMPORT • EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

Tvrdka LORENZI

TRST, Ul. S. Lazzaro 17, tel. 24-245
Izvaža: KOLESA, LAMBRETE, VESPE, AVTOMOBILE, MOTORJE
vse po izredno nizkih cenah

S čim boste najbolj razveselili Vašo ženo?
S tem, da nabavite koristne stvari za Vaš dom kakor:
moderne hladilnike znamke FRIGIDAIRE, ZENITH, NORGE, ZOPPAS, FIAT itd.
Pralne stroje HOOVER, CASTOR, AEG, FIAT, RIBER itd. Električne čistilce in sesalce za prah znamke SIEMENS, PROGRESS, ERRES, HOOVER, MIELLE, ELCHIN itd.
Štedilnike na drva, premog, elektriko in plin v modernih linijah in svetovnih znamkah z dodatnimi omaricami za hrambo kuhinjske posode.
Praktične novosti iz nove trpežne plastike, ki si je v kuhinjski opremi osvojila častno mesto
TVRDKA
«Herže»
TRST
Piazza S. Giovanni 1, tel. 35019
Vam nudi vse po znižanih cenah. Obiščite nas in prepričali se boste.